



Başyazı

**Saygı Erdoğan'ın
makamına değil,
halkın iradesinedir!**

Devamı 59. sayfada

Bu Sayıda

- Lenin'i Anarken
Suphileri de Anmak
Altay PAMİR (S.2)
- Barış Öcalan'a Özgürlükle
Mümkün
Mümin TOPRAK (S.13)
- Ateistlerin Yeni Tanrıları Patius
Armağan MUTLU (S.18)
- Deprem, Yardım ve Dayanışma
Ceylan DENİZ (S.20)
- 130 Ton Bal mı, Altın mı?
Ceylan DENİZ (S.27)
- Uzun Hasan Yoldeşimize Veda
TKP - 1920 (S.31)
- Yaşasın 8 Mart
Serap AKTEPE (S.34)
- Haydi Sandık Başına!
TKP - 1920 (S.37)
- Em Herin Ser Sindoğan!
TKP - 1920 (S.39)
- Erdoğan'ın "Terörist" Yaftaları
Altay ALPAY (S.41)
- 31 Mart Seçim Yenilgisi
TKP - 1920 (S.47)
- Tahsin İncirci'yi Uğurluyoruz
TKP - 1920 (S.49)
- 1977 ve 2024 Seçimleri
Altay ALPAY (S.51)
- Haydi 1 Mayıs'ta Alanlara
TKP - 1920 (S.57)
- Başyazı
Redaksiyon (S.59)



1 MAYIS'A ÇAĞRI / TKP - 1920

Devamı 57. sayfada



Açıklama:

**31 Mart yenilgisi Erdoğan rejimi
için sonun başlangıcı olmalı!**

Devamı 47. sayfada

Lenin'i ölümünün 100. yılında anarken Suphileri de anmak

Altay PAMİR

1924 yılının Ocak ayının 21'inde Lenin hayatını kaybetti. Bu yıl, yani 2024 onun ölümünün 100. yılı. Uzun yıllar Avrupa'da sürgünde yaşayan Lenin'in hayatında en önemli belirleyici anlardan biri şüphesiz 1917 Şubat'ında Rusya'da patlak veren Şubat devriminden sonra ülkesi Rusya'ya dönüşüdür. Devrim haberini alan Lenin'in o anda neler düşündüğü, neler yaptığı, ne karar aldığı, nasıl yola çıktığı sürgünde yaşayan ve ülkesine dönme kararıyla karşı karşıya kalan her devrimci için mutlak önemli derslerle doludur. Aynı ve benzer sorular ve alınacak tutum 1920 yılının sonunda Sovyet Rusya'dan veya Baku'dan Türkiye'ye gelmeyi planlayan ve 1921 yılı başında Türkiye'ye, Kars'a ulaşan, ama 28/29 Ocak 1921 gecesi Karadeniz'de katledilen Suphiler için de geçerlidir. Muhakkak her iki olay, içinde bulunduğu koşullar nedeniyle karşılaştırılmaz, ama her iki durumda ülkesine dönüşü söz konusu oldu-ğunda her devrimciye örnek olacak yanlar vardır. Bu nedenle önce Lenin'in, sonra Suphi'lerin dönüşüne bir bakmak gerekir. Böylece hem Lenin'in, hem Suphilerin dönüşünü sık sık tartışmaya açanlar da belki burada bir cevap bulabilirler.

Rusya'da 1917 Şubat'ı

Yıl 1917'nin başları. 1914'de başlayan Birinci Dünya Savaşı başını İngiltere ve Fransa'nın çektiği Antant – İtilaf Devletleri bloku ile yine başını Almanya ve Avusturya'nın çektiği İttifak Devletleri blokundan oluşan iki blok arasında tüm şiddetiyle devam etmektedir. Bu savaşta Osmanlılar Almanların yanında İttifak devletleri safından çarpışmaktadır. Rus Çarı ise Antant

Devletleri safında Almanlara karşı savaşmaktadır. Ama Rus Çarının cephelede durumu iyi değildir, üst üste yenilgiler almaktadır. Ölü ve yaralı sayısı hızla artmaktadır. O zamana kadar 1 milyon 700 bin ölü ve 5 milyon yaralı vardır. Savaş Rusya'nın zaten kötü olan ekonomik koşullarını daha da kötüleştirmiş hem ekonomik hem politik kriz derinleşmiştir. Ülkede halk perişandır. Her tarafta kıtlık vardır. Fırınlarda ekmek, çarşıda yakıt kıtlığı, pazarda pahalılık ve



enflasyon. Halkın tahammül sınırı çoktan aşılmıştır. Açlığa karşı isyanlar başgöstermektedir.

1917 senesinin başında Rus köylüleri ayaklanır, işçiler fabrikalarda greve çıkarlar. O zamanki başkent Petrograd'da grev ve halk ayaklanmaları çığ gibi büyür. En büyük 30 bin işçisiyle Putilow fabrikası grevedir. Çar isyancıların üstüne ateş açtırır. Çok sayıda ölü vardır ama askerlerin önemli bir kısmı artık isyancılara ve işçilere saldırmaz, saf değiştirmeye, işçi ve köylülerin yanında yer almaya başlar. Bu gelişmelerde belirleyici olan Petrograd Sovyetidir. Bunların talepleri: barış, ekmek ve özgürlük, savaşa hemen son verilmesi, köylüye toprak dağıtılması ve Çar'ın istifa etmelisidir.

Rusya'da 1917 Şubat Devrimi

Bunları uygulamamakta direten Çar hem halk yığınları arasında hem ordu da, hem de parlamento (Duma'da) etkinliğini hızla kaybeder. Duma'daki burjuva partileri Çarlığın kendi çıkarlarına cevap vermediğini, cephe-de zafer kazanmadığını, halkın çarlığa karşı tepkisinin büyüdüğünü gördükçe çarlığa olan desteğini de çekmeye başlar. Devlet ve baskı aparatı hızla ayrışır, yıpranır, işlemez olur. Çarlık sistemi artık sona gelmiştir. İşçi, köylü, asker sovyetlerinin etkisi ve temsili gücü Duma'nınkinden kat kat üstündür. Petrograd'da yığınlar Duma'yı değil Petrograd Sovyet'ini desteklemekte ve dinlemektedir.

Devrim 8 Mart 1917'de Dünya Kadınlar Gününde Petrograd'da işçilerin kadın eşlerinin, asker annelerinin ve kadın işçilerin halkın ekmek ihtiyacının sağlanması için yaptıkları 200 bin kişilik yürüyüşe askerlerin saldırmak istememesi ve yürüyüşü askeri garnizonların desteklemesiyle başlar. (Bugün kullanılan Gregoryen takvimine göre 8 Mart o yıllarda Rusya'da kullanılan Jülyen takvimine göre 23 Şubat'a tekabül eder. Yani devrim o zamanki Rus takvimine göre 23 Şubat'ta başlamıştır, onun için de ismi Şubat Devrimi'dir.)

Devrim ve “İkili Egemenlik” veya “İkili İktidar”

Şubat öncesinde 1905 Devrimi'nden farklı olarak fabrikalarda, köylerde, askerler arasında hızla Sovyetler (şuralar) kurulur. Bu şuralar Rusya'nın her yanında yaygın olarak halk tarafından seçimlerde oluşmakta, etki ve temsili açıdan halktan kopuk olan Duma'ya karşı tam bir alternatif merkez haline gelmiş bulunmaktadır. Fiilen iki meclis vardır: Sovyetler ve Duma. Etkisini kaybeden Duma da Çara karşı başkaldırmaya başlar. 11 Mart'ta Çar Duma'yı dağıtma kararı alır, Duma bu karara uymaz. 12 Mart'ta tekrar Duma'da toplanır ve çalışmaya başlar. Diğer yanda Petrograd Sovyeti de çalışmaktadır. İki tane iktidar, güç merkezi vardır: Duma ve Petrograd Sovyeti. Ama esas güç Petrograd Sovyetindedir. “İkili egemenlik

veya ikili iktidar” dönemi başlamıştır. 14 Mart'ta Petrograd Sovyeti askerlere gönderdiği bir talimatla bundan böyle Duma'nın değil Petrograd Sovyetinden gelen emirlere uyulacağını bildirir. Bu gelişmeler karşısında Çar II. Nikolay hükümeti ve kurmayı ile birlikte 15 Mart 1917'de istifa eder, enterne edilir. Bir iktidar boşluğu doğar veya iktidar sokakta, “kapanın elinde kalacak” durumdadır.

Çar istifa eder etmez Duma'daki burjuva partileri çoğu Kadet partisinden oluşan bir “Geçici Hükümet” oluştururlar. Sosyalist partiler bu hükümette temsil edilmiyordu. Sosyal deimci Kerenski adalet bakanlığını üstlenmiştir. 15 Mart'ta Duma Komitesinin temsilcileriyle Petrograd Sovyet'inin Yürütme Komitesi temsilcileri buluşur ve 8 maddelik bir programda anlaşılır. Bunlar arasında bir Kurucu Meclis seçimi, Sovyetlerin Geçici Hükümete katılmayacakları, ama Geçici hükümeti kontrol edecekleri gibi konular bulunmaktadır. Böylece “İkili Egemenlik”, “İkili İktidar” uygulanmaya geçmiştir. Bu özünde ise Sovyetlerin tek başına iktidarı alacağı yerde burjuvaziyle bölüşmesi anlamına gelmekte, kendisini hükümeti kontrol etmekle sınırlamaktadır.

Devrimde haberi alınca yerinde duramayan Lenin

Rusya'da bu gelişmeler olurken Lenin “uzaktadır”, İsviçre'nin Zürih şehrinde. Rusya'da olup bitenlerden haberi yoktur. Öğlene doğru Polanya devrimcisi Bronskiy Lenin'e uğrar ve “haberin var mı?” diye heyecanlı heyecanlı sorar. Bu anı Krupskaya hatıralarında şöyle anlatır:

“Bir gün öğle yemeğinden sonra İlyiç (Lenin) kütüphaneye gitmek için hazırlanmış sırada... bizi Boronskiy ziyaret etti: 'Daha bilmiyor musunuz?' diye bize seslendi. 'Rusya'da devrim patlak verdi'. Ve o bize biraz evvel çıkan bir özel sayıdaki telgrafların içeriğini anlattı. Bronskiy çıkar çıkmaz biz göle gittik. Orada koruyucu çatısı olan bir yerde tüm gazetelere çıkışlarına göre bakılabiliyordu. Biz telgrafları tekrar

tekrar yeniden okuyorduk. Gerçekten bu bir devrimdi. İlyiç'in beyni ateşli bir şekilde çalışmaya başladı..."

Lenin Geçici Hükümetle yapılanların yanlış olduğunu, uzlaşmaya gidilmeden açık bir politik yön, çizgi gerektiğini söylüyordu: *"Hareket yayılmalıdır, yeni katmanlar kazanılmalıdır, yeni girişimler yaratılmalıdır, yeni gruplar hayata geçirilmelidir ve onlara ancak elinde silah iktidarı alan bir işçi delegeleri Sovyetinin barışı sağlama yeteneğine sahip olduğu gösterilmelidir, ispatlanmalıdır."* Lenin yerinde duramaz. Bir yandan yoldaşlarına, Bolşeviklere ne yapmaları gerektiğini açıklayan mektup yazmayı düşünürken, diğer yandan da nasıl bir an evvel Rusya'ya, Petrograd'a ulaşabileceğine kafa yormaya başlar.

Uzaktan Mektuplar

Lenin Zürih'ten "Uzaktan Mektuplar" diye Bolşeviklere ne yapılacağı, nasıl davranılacağı konusunda 5 mektup yazar. İlk mektubu 20 Mart 1917'dedir ve bu mektup 21 ve 22 Mart'ta Pravda'da yayınlanır. Diğer mektupları yayınlanmaz. Çünkü Petrograd'daki Bolşevikler Lenin'le aynı görüşte değildir. Lenin mektuplarında Geçici Hükümet'in bir değerlendirmesini yapar ve bundan sonra yapılacaklar üzerinde durur.

Lenin ilk mektubunda emperyalist I. Dünya Savaşı'nın sınıf savaşını nasıl etkilediği ve bunun burjuvaziye karşı bir iç savaşa nasıl döndürüleceği üzerinde durur ve bu dönüşümün Rusya'da 1917 Şubat-Mart Devrimiyle başladığını, bu devrimin Çarlığın devrilmesiyle başlayan ilk aşamasının Çarlıktaki iki gücü, burjuvazi ve toprak burjuvazisiyle asker ve köylü vekillerini yanına çeken işçi vekilleri Sovyetini karşı karşıya getirdiğini belirtir. Devrimle üç politik ana güç ortaya çıkmıştır: 1. Yıkılan Çarlık ve taraftarları, 2. Burjuvazi ve Kadetlere kadar toprak burjuvazisi, temsilciliğini Kerenski Çheidze'nin yaptığı küçük burjuvazi, 3. Tüm proleterayla ve en fakir halk yığınlarıyla bağlar arayan işçi vekilleri Sovyeti. Bunların ilk ikisi arasında büyük fark yoktur, her

zaman anlaşılabilirler. Zaten onlar hükümeti oluşturmaktadırlar. İşçi vekilleri Sovyeti'nin görevi bu hükümeti desteklemek değil, kendi iktidarlarını gerçekleştirecekleri devrimin ikinci aşamasına geçmek için ilk aşamada kazandıkları özgürlükleri kullanarak kendi örgütlülüklerini güçlendirmek, barış, ekmek, özgürlük ve toprak isteyen geniş halk yığınları, yarı proleter yığınları, yoksul ve küçük köylü kesimlerle ittifakı sağlamlaştırmak ve onları burjuvazinin etkisinden çekip almaktır.

Vagonları mühürlü bir trende yola çıkan Lenin

Ama Lenin'in oluşan yeni koşullardaki bu yeni yaklaşımını, bırakalım Menşevik ve



Sosyal Devrimcileri, Bolşevikler tarafından bile anlaşılmaz. Lenin'in bir an evvel ülkesinde, yoldaşlarının yanında ve gelişen devrim sürecinin içinde olması gerekir. Ama nasıl?

Krupskaya hatıralarında Lenin'in Rusya'daki gelişmeleri öğrendikten sonra artık gece gündüz uyuyamadığını anlatır. Ana soru "Rusya'ya dönüş nasıl gerçekleşebilirdi?" Fransa ve İtalya Çarın müttefikleri, oralarından geçilemez. Çar Almanya ile savaş halinde. Oradan da geçilemez. Lenin İsviçre'de dört bir yanı sarılmış durumdadır. İsviçre'den nasıl çıkılacak? Uçakla gitmek imkan-

sızdı. Kılık, kıyafet, şekil değiştirip bir yabancı pasaport temin etmek, dilsiz ve sağırı oynamak? Bu da imkansızdır. Herkes bir yol aramaktadır. En iyisi Almanlarla anlaşmaktır, ama nasıl? “... *Nihayet*” der Kurupskaya “*bir yol bulundu, İsviçre solcularının parti sekreteri Alman elçiliğiyle bir anlaşma sağladı. Bunun arka nedeni ise şu idi: Marsal Paul von Hindenburg komutasındaki Alman Yüksek Komutanlığı ve Ordu Komutanı Erich Ludendorff Nisan 1917’de Rusya ile ayrı bir barış yapmak ve iki cepheden (Rus cephesinde) savaşmayı acilen bitirmek istiyordu. Bu Rus devrimcisinin (Lenin’in) dönmesinden Rusya’nın askeri konumunun daha çok zayıflayacağı ümit ediyorlardı...*” Lenin anlaşmayı kabul eder. Buna göre Almanya sınırında Lenin ve kafilesi bir vagona binecekler, bu vagon mühürlenecek ve İsveç’e kadar açılmayacaktır. İsveç’ten Finlandiya’ya, oradan da Petrograd’a gidecekler. O zaman Finlandiya Rusya’ya dahil. Yani Finlandiya’ya varmakla Rusya’ya ulaşmış olacaklar. Almanlar Lenin’e ayrıca 50 milyon altın mark da verirler.

Ve nihayet 27 Mart’ta 32 kişilik kafiye Zürih’ten yola çıkar. Alman sınırında Vagonu mühürlenecek trene binerler ve yola çıkarlar. Yol boyunca olabilecek gösterileri engellemek için kimseyle konuşulmazlar. Stockholm’da Lenin kıyafet değiştirir. 16 Nisan’da Petrograd’a ulaşırlar. Ama Lenin yol boyunca sürekli çalışır. “Uzaktan Mektuplar”daki öne sürdüğü devrimin birinci aşamasından ikinci aşamasına geçiş olan program taslağını geliştirir. Bu çalışmanın sonucu meşhur “Nisan Tezleri”dir. Lenin 16 Nisan akşamı geç saatlerde Petrograd’da Finlandiya İstasyonunda trenden inerken cebinde “Nisan Tezleri” bulunmaktadır. Lenin Petrograd’a yaklaşırken yine de şu soruyu sormadan edemez: “*Acaba şimdi bizi tutuklarlar mı?*”

16 Nisan 1917: Lenin Petrograd’da

Tren istasyona girerken tutuklanmak ne? Büyük bir kalabalık Lenin’i, yanındaki kafileyi karşılamak için beklemektedir. Ama bu

hep böyle devam edecek mi? Esas sorun Lenin’in Nisan Tezlerindedir. Ama ilk karşılaşma görkemlidir.

Krupskaya bu karşılaşmayı hatıralarında şöyle anlatır: “*Pieter (Petrograd) işçi, asker ve bahriyelileri liderlerini karşılamak için yığın halinde gelmişlerdi. Bize yakın olan birçok yoldaş da vardı... Halk kabarmış bir deniz gibi bizi sarıyordu. Devrimi yaşamaayan onun görkemli güzelliğini tasavvur edemez: Kırmızı bayraklar, Kronstadt bahriyelilerinin şeref alayı, Peter ve Pauls Kalelerinden yayılan ışıklar... Bolşevik yoldaşlar bizi Çheidze ve Skobelev’in beklediği imparatorluk odasına götürdüler. (Çheidze Menşevik ve devrimi yapan Petrograd Sovyet’inin başkanı) ... (Oradan) Petrograd Merkez Komitesinin ve Komitesinin bulunduğu Kresinskaya sarayına götürdüler... yoldaşlar mutlu gelişimiz üzerine konuşuyorlardı. Fakat İlyiç sohbeti onu öncelikle ilgilendiren soruya yönlendirdi: Hangi taktik uygulanmalıydı. İşçi ve asker yığınları binayı sarmıştı. İlyiç balkona çıkıp onlara bir konuşma yapmak zorunda kaldı... İlyiç yerinden daha kalkmadan yoldaşlar onu Tüm Rus İşçi ve Asker Sovyetleri Konferansının Bolşevik üyelerinin toplantısına alıp götürdüler... Lenin Bolşeviklerin görevleri hakkındaki fikirlerini 10 tez halinde madde tartışmaya başladı...*”

Nisan Tezleri ve Lenin’in yeniden illegaliteye giden yolu

Lenin 1905 Devrimi ile kıyaslandığında Rusya’da değişen yeni koşulları ve bu koşullara uygun 10 maddelik tez halinde hazırladığı devrimci süreçle ilgili yeni taktiği, programı önce Bolşeviklerin, sonra da Bolşevik ve Menşeviklerin ortak toplantısına sunar. Her tarafta bir şaşkınlık vardır. Hatta bazıları bu “bir delinin zırvallıkları” der. Lenin’in tezleri onların görüşlerine terstir. Zira onlar 1905’de uygulanan taktikte kalmışlardır. O zaman işçi ve köylülerin, en geniş halk yığınlarının isyan edip Çarlığı ve hükümetini devirmeleri, yeni bir düzeni, demokratik bir cumhuriyeti ve geçici dev-

rimci bir hükümeti oluşturmaları, tüm halk tarafından seçilmiş kurucu bir meclisin çağrılmasıydı. Böyle oluşacak bir erk “proletarya ve köylülüğün devrimci demokratik diktatörlüğü” dür. Burada geçici devrimci hükümet için yeni sorunlar ortaya çıkar. Önce partinin bilinçli proletaryaya 1. geçici devrimci hükümetin yürüyen devrimci süreçte ve tüm mücadeledeki önemini, 2. kendisinin geçici devrimci hükümete olan ilişkisini, 3. sosyal demokratların bu hükümete katılmalarının tüm koşullarını, 4. sosyal demokratların hükümete katılmaması durumunda bu hükümete aşağıdan yapılacak baskı için koşulları açıklaması gerekmektedir. Bu soruların açıklanmasıyla partinin de tutumu da açıklanmış ve sağlamlaşmış olur.

Bolşeviklere göre 1905 devrimi karakter olarak bir burjuva devrimidir. Proletarya ve köylülüğün devrimci demokratik diktatörlüğü ile yığınlara sağlanacak en geniş hak ve özgürlüklerle ve halk yığınlarının mücadelesıyla sosyalist devrime doğru ilerleyecektir. Menşevikler ise iktidarın tamamen burjuvaziye terke edilmesini, ülkede kapitalizmin ve proletaryanın gelişmesini, gelişen proletaryanın sonra sosyalist devrimi gerçekleştirmesidir. 1917 Şubat'ında devrimin, 1905 devriminden farklı olduğunu Lenin'den başka kimse göremiyor. Bolşevikler devrim oldu, geçici bir hükümet kuruldu, kurucu bir meclis toplanacak, bu hükümete katılmayacak, ama alttan baskıyla hükümet kontrol edilecek de takılıp kaldılar. Menşevikler 1905'de olduğu gibi burjuva hükümeti altında kapitalizm geliştirilmeli, proletarya geliştikten sonra kendi devrimini yapmalıdır. Lenin ise devrimi yapanın Petrograd Sovyeti öncülüğündeki işçi, köylü ve asker Sovyetleri ve onların işçi köylü yığınlarıdır. Köylü ve asker Sovyetleri çoğunluğu yoksul köylülerdir. Sovyetler tüm Rusya'ya yayılmıştır, halk yığınlarının gerçek temsilcisidir ve Sovyet proletarya iktidarının nüvesidir. Şubat Devrimi ile

Proletarya ve köylülüğün devrimci demokratik diktatörlüğü gerçekleşmiştir, şimdi Sovyetlerin yeni bir güç ve iktidar merkezi olmasıyla yeni bir dönem başlamıştır. Lenin Nisan tezlerinde bunları özetle şöyle ifade eder:

10 Maddelik Nisan Tezleri

1. Yeni hükümet altında da yürürtülen savaş haydutça emperyalist bir savaştır, “devrimci vatan savunması”na verilen tavizler kabul edilemez....

2. Rusya'da şu andaki durumun özgüllüğü devrimin burjuvaziye iktidara getiren ilk aşamasından iktidarı proletaryanın ve köylülüğün fakir katmanlarının eline verecek olan ikinci aşamasına geçiştir.

3. Geçici hükümet hiçbir şekilde desteklenmemeli, tüm vaadlerindeki yalan ve dolan ortaya çıkarılmalıdır.

4. İşçi vekilleri Sovyet'inin büyük kısmında partimizin azınlıkta olduğu kabul edilmelidir, hatta bu proletaryayı burjuvazinin etkisi altında tutan küçük burjuva bloğuna karşı zayıf bir azınlıktır. Azınlıkta olduğumuz sürece işimiz hükümeti, eleştirmek hataları ortaya çıkarmaktır.

5. Parlamenter cumhuriyet değil, aksine aşağıdan yukarıya tüm ülkede işçi, toprak işçisi ve köylü şuralarından oluşan bir cumhuriyet.

6. Tarım programında ağırlık toprak işçisi vekilleri Sovyetine verilmelidir. Toprak millileştirilmeli, karar verme gücü yerel Sovyetlerde olmalıdır.

7. Tüm bankaların milli bir bankada kaynaştırılması.

8. Önde duran dolaysız görev sosyalizmi “getirmek” değildir, aksine şu an yalnız toplumsal üretim ve dağıtımın Sovyetler tarafından kontrolüne geçiştir.

9. Partinin görevleri: parti kongresinin çağrılması ve programın değiştirilmesi.

10. Enternasyonalin yenilenmesi ve devrimci bir enternasyonalin kurulması için



harekete geçilmesi.

Başta hem Bolşevikler hem Menşevikler tarafından reddedilen bu tezler Geçici Hükümetin savaşı devam ettirmesi, barış, ekme, özgürlük ve toprak sağlaması ile gerçek yüzü ortaya çıktıkça hem yığınlar hem Bolşevik ve Menşevikler arasında Lenin'e hak verenler çoğalmaya başladı. Lenin'e ilk hak veren Troçki oldu. Troçki tezleri okuyup Lenin'in sosyalist devrimi gündeme aldığını görünce "Lenin benim dediğime geldi" deyip Bolşeviklere geri dönmüştür. Gelişen olaylar karşısında Lenin'e ikinci olarak hak veren Stalin olmuştur. Artık Nisan Tezleri Sovyetler'de kabul görmeye ve Bolşevikler Sovyetlerde çoğunluğu elde etmeye başlamışlardır. Artık "Tüm iktidar Sovyetlere" belgisi atılabildi. 1917 Haziran ve Temmuz aylarında Geçici Hükümete karşı protestolar yükselmeye başladı, eylemler çoğaldı. Hükümet bunları şiddetle bastırdı. Lenin Geçici hükümet için bir tehlike olmaya başlamıştı. Artık Lenin'in tutuklanması ve bertaraf edilmesi gerekiyordu. İşveç'ten Petrograd'a gelirken "acaba tutuklanırlar mı" endişesi boşuna değildi.

Lenin yeniden hemen illegale geçti, Finlandiya'ya kaçtı. Orada bir köy kulübesinde çalışmalarını yürüttü. "Devlet ve Devrim" kitabını yazdı. Ekim devriminden önce gizlice Petrograd'a geldi ve Ekim Devrimini yönetti, sosyalizmi zafere ulaştırdı.

Aralık 1920: Suphilerin ülkeye dönüşü ve 28/29 Kanunisani cinayeti

1917'de Lenin'in Rusya'ya dönüşü ve Rusya'ya döndükten sonra da işi hiç kolay olmamıştır. Kısa bir süre sonra her an tutuklanma ve ölümler burun buruna yaşamıştır. Ama her seferinde O ülkesine dönmek için çırpınmış, ülkesinde giden devrim mücadelesinin içinde olmak için yollar aramıştır. 1917 Ekim Devrimi'nden sonra yeni kurulan Sovyet iktidarı ve ülkesi tüm dünya devrimcilerinin sığındıkları, uğruna can verdikleri vatani olmuştur.

O zamanın özgül koşulları içinde Rusya'ya sığınan, Ekim Devrimine katılan ve Ekim

Devrimi'ni silah elde savunan ve Sovyet iktidarı kesin zafere ulaştıktan sonra ülkesine dönmek ve ülkede giden Kurtuluş Savaşı'na katılmak için can atarlardan biri de Mustafa Suphi idi. Suphi politik çalışmaları nedeniyle tutuklu olduğu Sinop kalesinden 1914 yılında Rusya'ya kaçır. Hedefi oradan Paris'e geçmektir. Ama o arada I. Dünya Savaşı patlak verir. Osmanlılar ve Çarlık farklı ittifaklarda karşı karşıya gelir. Suphi düşman kamptan bir devletin vatandaşıdır. Enterne edilir. 1917 Devrimi patlak verince serbest kalır, Moskova'ya gider, Sovyet devrimine katılır. Sovyet Devrimi ve iktidarı 1920 yılı sonunda stabilize olunca artık ülkeye dönme kararını verir. Ama nasıl? Ankara'ya giden tüm yollar kapalıdır. Afganistan üzerinden gitmeyi düşünür, ama olmaz. 1920 Mayıs'ında Azerbaycan'da Sovyet iktidarı kurulunca Bakü'ye gelir. Ülkeye yaklaşmıştır. Ülkeyle, Kars'ta Kazım Karabekir ve Ankara'da Mustafa Kemal'le bağlar kurar. Ama yollar hâlâ kapalıdır. Çünkü Kars'a ulaşmak için Ermenistan veya Gürcistan'dan geçmek gerekir. Ermenistan Taşnakların, Gürcistan Menşeviklerin elindedir. Geçit vermezler. Bu iki ülkede değişimi beklemek gerekmektedir. Ama bu ülkelerdeki değişimin ise nele yol açabileceği ise görülememektedir.

1920'de Türkiye'nin tek kurtuluşu Lenin ve Sovyetlerdir

Bakü'da Suphi, Karabekir ve Mustafa Kemal'le yazışır. Mayıs'tan Aralık sonuna kadar Kars ve Ankara, Suphilerin gelmesine karşı olmadıkları gibi, özellikle onların gelmesini de istemektedirler. Çünkü bu dönemde hem İttihatçı subaylar, hem Mustafa Kemal'i tutan subaylar için ülkenin tek kurtuluşu Lenin'le, Sovyetler'le dost olmaktır. Suphilerin gelmesi bu dostluğun güçlenmesine katkı yapacak ve Sovyetler'den yardım alınmasını kolaylaştıracaktır. Yunanlıların Batı Anadolu'da ilerleyişini durdurmak için acilen hem maddi, para ve silah yardımına hem de Mustafa Suphi'nin kurduğu Kızıl Alaylara ihtiyaç vardır. Hem Kemalistler, hem İttihatçılar komünizmden hoşlanmasa-

lar da Mustafa Suphi ile anlaşmanın ve uzlaşmanın zorunlu olduğunu görmekteyiz. Anadolu'da Suphilerin de içinde olduğu burjuva demokratik bir Sovyet Cumhuriyeti'ni bile düşünmektedirler. Zira ellerinde başka bir olanak yoktur. İngilizlerden ise hiçbir umut yoktur.

O dönem başta İngilizler olmak üzere Antant devletleri Mustafa Kemal'e, hele hele İttihatçılara hiç yüz vermemektedirler. Onların planı açıktır. Eninde sonunda Sevri uygulamaktır. Ankara ve civarı Sevri'de zaten Türklere bırakılmıştır. Ankara'da bir Türk hükümetinin oluşması onları çok rahatsız etmemektedir. Sevri'i uygulamak için İngilizlerin veya Antant devletlerinin beklentileri Rusya'da Sovyet iktidarının devrilmesi, Çarlığın yeniden iktidara oturmasıdır. Bunun için Bayaz Ordunun Kızıl Ordu'yu yenip Moskova'yı zaptetmesi gerekmektedir. Beyaz ordunun zaferinden İngilizler eminidir.

Londra Konferansı'na giden yol

Ama “evdeki hesap çarşıya uymaz.” İçsavaşta zaferi kazanan Beyaz değil Kızıl ordu olur. Beyaz Ordu'nun yenilmesi İngilizlerin bütün hesaplarını bozar. Moskova'da Sovyet iktidarı stabilize olmuştur. İşçilerin iktidarı üstün gelmiştir. Dünya burjuva ve işçi iktidarı, kapitalizm ve sosyalizm diye



ikiye bölünmüştür. Burjuvazi dünya egemenliğini kaybetmiştir. Dünyanın altıda birine sahip bir sosyalist işçi egemenliği vardır. Bu dünyada yeni bir oluşumdur. Buna karşı güçleri yeniden oluşturmak ve konuşlandırmak gerekir.

Kasım 1920'de Beyaz Ordu'yu yenen Kızıl Ordu Aralık ayında Kafkaslara dayanınca İngilizler hemen harekete geçerler. Sovyetlerin güney sınırını, Boğazları ve Kafkasları güvenlik altına almak gerekir. Bu ise bölünmüş parçalı bir Anadolu'yu değil, Sovyetler'e karşı tampon bir ülke olacak Anadolu'yu ve buna uygun bir iktidarı, devleti gerektirmektedir. İngilizler Mustafa Kemal'le ilişkiye geçerler. Artık Sevri döneminin kapandığını, yeni bir dönemin açıldığını söylerler ve Sevri'yi yeniden görüşmek üzere Londra'da İstanbul ve Ankara hükümetlerinin çağrılacağı bir konferans yapılacağını bildirirler. Konferans 23 Şubat 1921'de Londra'da açılır.

İngilizlerin Safına geçen Mustafa Kemal ve antiemperyalistliğin sonu

Bu İngilizlerle ilişki kurmak ve onlardan kabul görmek Mustafa Kemal'in yıllardan beri beklediği bir tekliftir. Teklif açıktı. Ankara Sovyetler'in etkisinden çıkacak, Anadolu'da İngilizlerle (Batı ile) Sovyetler arasında tampon bir devlet kurulacak ve Anadolu'da komünizmin ve Sovyetlerin etkisi kırılabilecektir. Mustafa Kemal doğan “fırsata” hemen sarılır. Artık Sovyet dostluğuna ve yardımına ihtiyacı yoktur. Saf değiştirmiştir, emperyalizmin safına geçmiştir. Antiemperyalist ise hiç değildir. Sovyet etkisinden kurtulmuştur. Bundan sonra Sovyetlere ihtiyaç duymadan sorunları İngilizlerle halledecektir, rahattır.

İngilizlerin “teklifini” kabul eden Mustafa Kemal Londra Konferansı'na “giriş biletini” garantilemek için hemen harekete geçer. Yeşil Ordu'yu kapatır, Çerkez Ethem'in üstüne yürür, Halk İştirakiyum Fırkasını kapatır, yöneticilerini kürek hapsine mahkûm eder. Artık Sovyetlerin ve Mustafa Suphi ile bağları kesebilir, iktidarı Mustafa Suphi ile paylaşma ihtiyacı kalmamıştır. Ona “serseri” bile diyebilecektir.

Ama Mustafa Kemal yanılacaktır. Londra Konferansı'ndan umduğunu bulamaz.

Türk paşaları Batı ile Sovyetlerin arasında tampon devlet olmanın anlamını göremezler. Tampon devlet olarak hem Batı ile, İngilizlerle hen Sovyetlerle iyi ilişkiler kurmayı gerektirmektedir. Somut olarak Sovyetlerin maddi ve silah yardımından vazgeçmek nükün değildir. Sovyetler de güney sınırın güvenliği için Ankara ile iyi geçinmek zorundadır. Türk paşaları bu politikayı hızla kavıyorlar, ama genel olarak İngiliz emperyalistleriyle birlikte hareket ediyorlar.

Suphilerin gelişi ve 28/29 Kanunisanı cinayeti

Mustafa Kemal'in saf değiştirmesinden, dünyada ve Ankara'daki tüm bu gelişmelerden habersiz olarak Bakü'dan yola çıkan Suphiler 28 Aralık 1920'de Kars'a ulaşırlar. Kazım Karabekir onları çok iyi karşılar. Onlar hem Sovyetlere hem kendilerine dost olan ülkelerine geldiklerini sanırlar, oysa



durum değişmiştir, kara rüzgarlar esmektedir. Karabekir onların geldiklerini Ankara'ya Mustafa Kemal'e bildirir. 29 Aralık'ta da Mustafa Kemal Karabekir'e Suphilerin Ankara'da komünist akımları körükleyebileceği için "arzu" edilmediklerini bildirerek geri gönderilmesini "emreder." Çünkü tam bu

sıralarda Mustafa Kemal Yeşil Ordu, Çerkez Ethem ve Halk İştirakiyun Fıkrasını imha etmekle meşguldür.

Bundan sonrası bilinmektedir. Erzurum'a, oradan Trabzon'a, oradan bir motora bindirilip Batum'a geri göndermek üzere yola çıkarırlar. Arkalarından Kayıkçılar Kahyası Yahya ikinci bir motora kendi adamlarını bindirip Suphileri 28/29 Kanunisanı- Ocak gecesi Karadeniz'de katlettirir. Bu katliamla komünistler ve gelişmekte olan Türkiye proletaryası en savaşkan ve bilinçli, deneyli Marksist-Leninist önderlerini kaybetmiştir. Bu büyük kaybın sonuçları bugün hale çekilmektedir, onların yokluğu hissedilmektedir. Bu cinayet genç Türk burjuvazisinin işlediği ilk siyasi cinayettir, ama son cinayet değildir. Sebahattin Ali, Denizler, Çayanlar, Kaypak-kayalar, 70'lı yıllarda Bir Mayıs ve diğer cinayetler, 80'li, 90'lı yıllarda faili mechul cinayetler, Kürt halkına karşı işlenen cinayetler, Hrant Dink, Tahir Elçi cinayetleri ve daha niceleri sayılabilir. Ama burjuvazinin bu cinayetleri devrimcileri, komünistleri Mustafa Suphilerin yolunda gitmekten alıkoymamıştır ve alıkoymayaacaktır.

Suphilerin dönüşü solda sürekli bir tartışma konusu

Suphilere karşı işlenen cinayet bugün Türkiye solunda en çok tartışılan bir konudur. Tartışılması da doğrudur. Çünkü işçi sınıfı, Türkiye halkları tarihinin en kritik bir döneminde, ölüm-kalım günlerinde, nasıl bir kurtuluş, nasıl bir cumhuriyet tartışmalarının yapıldığı

bir anda, yani işçi ve emekçi halkın onlara en çok ihtiyaç duydukları bir dönemde onlar hunharca katledilmişlerdir. Bu cinayetin sorgulanması ve aydınlığa kavuşturulması gerekmektedir. Bu cinayet her yanıyla açıklanmadan Türk burjuvazisi "namet" cinayetler işlemeye devam edecektir.

Ama bu cinayet sorgulanırken hem gerici, hem de sol kesimden birçok “yazar-araştırmacı” suçu Türk burjuvazisine, onun temsilcisi Mustafa Kemal'e ve İttihatçılara atmamak, onları temize çıkarabilmek için Sovyetlere atmaya kalkışmaktadır. Cinayeti Kemalistlerin veya İttihatçıların işlediğine bakmadan, Sovyetlerin işlediğini veya Sovyetlerin “parmağı” olduğunu ileri sürebilmektedirler. Gericiler Suphi'nin Sultan Galıyef'le dost olduğu için Stalin tarafından öldürtüldüğünü söyleyebilmektedirler, solcu kesim ise Sovyetlerin Suphileri “kasten” ölüme gönderdiklerini, cinayetin faillerinin ortaya çıkması için uğraşmadıklarını iddia edebilmektedirler.

Ahmet Kardam: Solda cinayeti Sovyetlere yıkıma çalışan bir “komünist”

Bu iddiaları savuran solculardan biri de Ahmet Kardam'dır. Ahmet Kardam Suphilerle ilgili yazdığı kitabı Agos gazetesinde tanıtırken şöyle diyor:

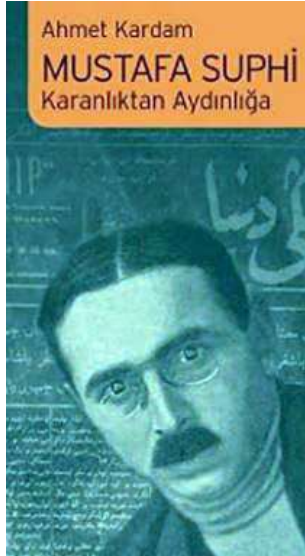
“Türkiye'ye dönüş sürecinin yaşandığı Ekim-Aralık 1920 dönemi aynı zamanda, Batı proletaryasından beklenen Dünya Devrimi'nden umudun kesildiği, Bolşevik Partisi yönetiminin İngiltere ile kurulacak ticari ve diplomatik ilişkilerle iç savaşın yarattığı muazzam ekonomik ve sosyal yıkımın yaralarını sarabilmeyi bir ölüm kalım meselesi haline getirdiği dönemle çakıştır. O nedenle Türkiye'ye dönmekte olan Suphi ve yoldaşları yalnız bırakılır. Karadeniz katliamı karşısında tam bir suskunluğa gömülen Bolşevik Partisi yönetimi ve Sovyet devleti, hiçbir gerekçeyle mazur gösterilemeyecek bu tutumunu haklı çıkarabilmek için Suphi'yi 'maceracılık'la suçlar ve Komünist Enternasyonal yönetimi de Türkiye

Komünist Partisi'nin 1920 Eylül'ündeki kuruluş kongresini geçersiz sayar. Böylece, Mustafa Suphi 'zamansız ve hazırlıksız, dolayısıyla yanlış bir Türkiye'ye dönüş macerasının acı ama kaçınılmaz kurbanı' haline getirilerek, ulusların kendi kaderlerini belirleme hakkı da dahil olmak üzere tüm programatik görüşleriyle birlikte tarihten ve Türkiye'li komünistlerin belleğinden silinmeye çalışılır. Partinin daha sonraki yönetimleri de bu tutuma ayak uydurur”. Kardam bu “belleklerden silinme'yi bu karalama ve karartmanın ya-rattığı karanlığa” bağlamaya kalkıyor.

Kardam tam bir antisovyetizm yapmaktadır

1. Kardam Sovyetler tarafınan “Suphi ve yoldaşları yalnız bırakılır” demektedir: Bu doğru değildir. Suphi dönüşünü Sovyet yöneticileriyle, Stalin ile ve Bakû'daki Komintern temsilcileriyle görüşmüştür. Sovyetler ükesine dönmek isteyen birine asla “dönme!” demezler. Her yanıyla tartışır ve kararı gidene bırakırlar. Ama giderken her türlü yardımı da yaparlar. Sovyetler “gitme” deseler bile olanakları ölçüsünde onu yalnız bırakmazlar, Suphileri de yalnız bırakmazlar. Suphiler o zaman Ankara'ye giden Sovyet Elçisi ile birlikte yola çıkmışlar ve Kars'a gelmişlerdir. Yanlarında Sovyetlerin sağladığı mali, maddi ve manevi destek vardır. Kaldı ki "yalnız" da gitmesi gerekir. Kendisi yıllardan beri ülkesine gitmek için can atıyor.

2. Kardam “O nedenle... yalnız bırakılır” derken hangi nedenle yalnız bırakıldığının cevabını da verir. “Batı proletaryasından beklenen Dünya Devrimi'nden umudun kesilmesi” ve “İngiltere ile kurulacak ticari ve diplomatik ilişkilerle iç savaşın yarattığı muazzam ekonomik ve sosyal



yıkımın yaralarını sarabilmek" diyebilmektedir. Bu tam bir antisovyetizimdir. Bolşevik Partisi ve Sovyet devleti bu nedenlerle bir komünisti asla yalnız bırakmaz, hele Lenin döneminde! Bu onun savunduğu enternasyonalist ruha aykırıdır. Sovyet tarihinde bunun bir örneği yoktur. Ayrıca bir komünist de yalnız kalınca ne yapacağını bilir, o yardımı Marksist-Leninist öğretilerde bulur. "Ekim-Aralık 1920 dönemi"ne gelince, bu dönemin karakteristiği Batı proletaryasından kesilen umut değil, yenilen Beyaz Ordu karşısında Ekim Devrimi'nin ve Sovyet iktidarının kesin zaferidir ve emperyalizmin kesin yenilgisi, emperyalizmin dünya çapında değişen politikasıdır. Sovyetlere karşı dünya çapındaki konfrontasyon politikasıdır. Ve bu koşullarda dünya çapında komünistlerin ilk görevinin Sovyet iktidarını savunmak olmasıdır. Bu politikada Mustafa Kemal'in emperyalistler için birden artan önem ve değeridir. Ayrıca Lenin ve Sovyetler iç savaşın yaralarını sarmayı İngiltere ile kurulacak ticari ve diplomatik ilişkilerde değil, -ki bu ilişkiler çok önemlidir- kendi ülkesinde NEP'de görür.

3. Kardam "*Karadeniz katliamı karşısında tam bir suskunluğa gömülen Bolşevik Partisi yönetimi ve Sovyet devleti*" tesbitinde bulunabilmektedir. Önce bu doğru bir tespit değil. Sonra böyle söylemleri eskiden daha çok Sovyetleri itibarsızlaştırmak için "solcular", goşistler yapardı. Onlar her bir olay'da Sovyetleri o ülkeye savaş açmamakla, en azından diplomatik ilişkilerin kesmemekle suçlardı. Kardam da anlaşılan bu kervana katılmış. Bir kere Sovyetler gerekli araştırmayı yaptılar ve 1923 senesinde bir anma toplantısı düzenlediler. Bunun için Tüstav'da çıkan Mustafa Suphi ve Yoldaşları kitabına ve Nâzım'ın şiirlerine bakmak yeter.

4. Ve Kardam "*Bolşevik Partisi yönetimi ve Sovyet devleti, hiçbir gerekçeyle mazur gösterilemeyecek bu tutumunu haklı çıkarabilmek için Suphi'yi 'maceracılık'la suçlar*" diyebilmektedir. Bu gibi yaklaşımlar Batıdaki "kaşarlanmış" iflah olmaz antisovyet

kişilerde görülür. Demek Kardam da onlara katılmış. Şu ne demek, bir düşünmek gerekir: Sovyetler kendi suçunu örtmek için veya kendisini haklı çıkarabilmek için bir komünisti veya bir başkasını suçlayacak! Hem de bu Lenin döneminde olacak! Bu Lenin ve Sovyetlere yapılan en büyük hakarettir. Böyle bir yaklaşım Lenin ve Sovyetlerin enternasyonalist ruhuna aykırıdır. Nedir bu "hiçbir gerekçeyle mazur gösterilemeyecek" suç? Karadeniz katliamı karşısında "suskunluk". Neden susuyorlar? "İngiltere ile kurulacak ticari ve diplomatik ilişkilerle iç savaşın... yaralarını sarabil"mek. Bunun için Suphi "kurban" edilir ve Sovyetler haklı çıkabilmek için de Suphi'yi maceracılıkla suçlarlar. Bu nasıl bir mantıktır? İngilizlerden yardım almak için Sovyetler susacak, Suphileri kurban edecek ha? Yazık, yıllarca TKP saflarında olan birinin böyle konuşması. Komünizmden, Sovyet politikasından nasibini almamış bir kişi! Şu bir kez daha bilinmeli ki, kapitalist ülkelerle kurulacak ilişkiler çok önemlidir, ama sosyalizm yaralarını kendi gücüyle sarar. Hele Sovyetlerin olmayan suçunu Suphi'yi "maceracılıkla" suçlayarak örtmeye kalkmasını iddia etmek abesle iştigaldir, bir Türk "komünisti" için utanmazlıktır. Eğer Sovyetler birini maceracı olarak niteleyecek olursa bunu açık yapılar ve gerekçesini söylerler. Hele bu bir de Lenin döneminde yapılıyor ise!

5. Kardam, "*Komünist Enternasyonal yönetimi de Türkiye Komünist Partisi'nin 1920 Eylül'ündeki kuruluş kongresini geçersiz sayar*" demektedir. Dilin kemiği yok! Önce TKP Komintern'in Birinci ve ikinci ve diğer kongrelerine katılmıştır, Komintern de TKP kongrelerine heyet göndermiştir. Yalnız Türkiye'de bazı Şefik Hüsnüçüler bir ve ikinci kongreyi saymamakta ve Partinin kuruluşunu 3. Kongre ile başlatmaktadırlar. Galiba Kardam bunların safına geçmiş.

6. Kardam "*Böylece, Mustafa Suphi 'zamsansız ve hazırlıksız, dolayısıyla yanlış bir Türkiye'ye dönüş macerasının acı ama kaçınılmaz kurbanı' haline getirilerek*"

demekle Suphi'lerin "feda edildiğini" dillendirmiş oluyor. Kurban haline getirilmek veya feda edilmek! Hayret, bir komünistin ülkedeki demokratik ve sosyalist mücadeleye katılmak için kendi ülkesine dönmesini bu kadar aşağılayabilmek, devrimci ruhunu kaybetmiş insanlara mahsustur. Ülkede savaş var, dönüş nasıl zamansız ve hazırlıksız olur? Dönüş yanlış bir Türkiye'ye değil, Sovyetlere dost olan bir Türkiye'ye yapılıyor. Ama o "Ekim-Aralık 1920 dönemi" dünyanın temelden değiştiği ve Mustafa Kemal'in emperyalist safına geçtiği bir dönemdir. Suphiler ve Sovyetler bu değişimi göremiyorlar, eksiklik buradadır. Ama o günün koşullarını da düşünmek gerek. Ne olursa olsun dönüş bir "macera" değil doğru bir karardır. Bunun aksi günümüz antikomünistlerinin ve antisovyetçilerin laflarıdır.

Ayrıca Ahmet Kardam kitabında yeni dediği Mustafa Suphi ve İttihatçılar arasındaki ilişki ve Ulusların kendi kaderini tayin hakkı (hür milletlerin hür ittihadı) yeni değildir. Başta Yeni Çağ olmak üzere parti yayınlarında defalarca yazılıp çizilmiştir. Ama bu konular yukardaki anlayışla yazıldığı zaman yapılanın hiçbir değeri kalmıyor.

Moskova anma toplantısında

Manatof'un konuşmasından bir bölüm

Suphi'yi Moskova Müslüman Halklar Komiserliği'nden tanıyan ve Ankara'da Sovyetlerin ilk resmi temsilcisi olan Manatof'un 1923'deki anma toplantısında yaptığı konuşma dönüş hakkında Sovyetlerin ve Suphi'nin tutumunun ne olduğu konusunda çok ilginç bilgiler vermektedir. Konuşmanın dönüşle ilgili bölümü aşağıdadır:

"1920 senesi güz aylarında Suphi'ye Bakü'da tesadüf ettim. O pek az değişmişti. Teşkilatı büyümüş, arkadaşları çoğalmıştı.

Suphi Türkiye'ye gitmek fikriyle hastalanmış, fakat bir parça tereddüt ediyordu.

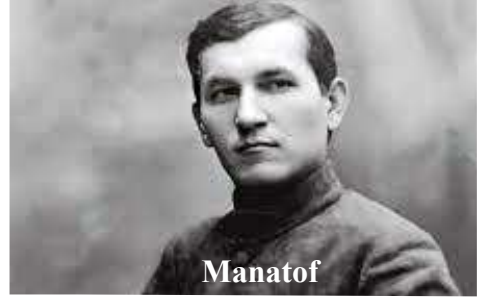
Kemal tarafımdan benim mevkufiyetim (tutuklanmam) ve Türkiye'den nefyolunmam (sürülmem) meselesi onun tereddüdünü daha da artırdı.

Fakat 'ben Kazım Karabekir Paşa ile

muhabere ediyorum, o beni davet ediyor'duyordu.

"Türk paşalarını siz bilmiyor değilsiniz. Onların sözüne inanmaya gelmez. Onlar eski kurtlardır' diye benim tarafımdan edilen itirazdan sonra 'o halde bir parça bekleyelim'dedi.

Suphi'yi arkadaşlarından birçoğu daima Türkiye'ye gitmek için teşvik etmekte olduğu anlaşılıyordu. Bir ay sonra biz Gümrü'den Bakü'ye avdet ettik. Ben Karabekir'i Suphi'ye gayet istidatlı bir asker, pek kurnaz bir diplomat diye tasvir ettim. Fakat yoldaşları Suphi'yi Türkiye'ye gitmeye tamamen ikna etmişler, tarafımdan verilen malumatın ona hiç tesir etmediğini hissettim. Artık Suphi Türkiye'ye gitmek için karar vermişti..."



Ve Suphi'nin verdiği bu karar doğruydü. Bir devrimci, bir komünist için ülkesinde büyük değişiklikler olurken memleketine dönmek onun devrimci, komünist olmasının doğal sonucudur. Dönmemek devrimci ruhtan yoksunluktur. Devrimci, devrimcilik adına kendisini ölüme atmaz, ama önüne çıkan her olanağı iyi düşünerek değerlendirir ve riskini alır. Lenin böyle yapmıştır. Suphi'de böyle yapmıştır. Suphi'nin ve Sovyetlerin göremediği tam o sıralarda Mustafa Kemal'in saf değiştirmiş, emperyalist safa geçmiş olmasıdır. Böyle bir değişikliği Suphi bilseydi gitmezdi ve başka yollar aramaya devam ederdi. Mücadelemiz boyunca unutmamız gereken Türk burjuvazisinin iki yüzlü ve dönek olmasıdır. Ona asla güvenilmez. Mustafa Suphilerden çıkarılacak bir önemli ders de bu olmalıdır.

25 yıldır ağırlaştırılmış hapis ve tecrit

Kürtlerle savaşı sonlandırmak, barışmak Öcalan'a özgürlükle mümkün

Mümin TOPRAK

ÖCALAN 25 yıldır hapiste, hem de ağırlaştırılmış tecritte. Ne ailesi, ne avukatlarıyla görüştürülmekte. İnsan hak ve özgürlükleriyle bağdaşmayan, insanlığın kabul edemeyeceği bir uygulama. Ama burası Türkiye. Hak, hukuk, adalet, yargı yok. Anayasa'yı, Anayasa Mahkemesi'ni sayan yok. Demokrasi ve özgürlükler rafta, keyfilik revaçta. Herşey Reis'in iki duğağının arasında. Bu yalnız Öcalan için değil, başta Demirtaş, Kavala, Kışanak, Selçuk Mızraklı, Selçuk Kozağaçlı, Yüksekdağ, Can Atalay ve diğer daha isimleri saymakla bitmeyen tutuklular için de geçerli. Bu keyfilik yalnız hukuk alanında değil diğer politik, edonomik, sosyal, kültürel yaşamın her alanında geçerli. Böyle bir muameleyi güzel ülkemiz ve halkımız haketmiyor. Ama kabahat tek başına Erdoğan'a oy verenlerde değil, biraz da bizde, sol ve demokratik güçlerde!

Birçok gelişmiş ülkede hapislik en fazla 25 senedir

Birçok gelişmiş ülkede, mesela Almanya'da en fazla hapislik süresi 25 senedir. Müebbet ve ağırlaştırılmış müebbet bile 15 sene hapislikten sonra iyi hal gözetilerek, koşullu salıverme başlar. Türkiye'de ise bu şartlar maalesef çok daha ağırdır. Bu müebbet hapislikte 24, ağırlaştırılmış müebbet hapislikte 30, hatta 36 yılı bulmaktadır. Bu da gayrı insani, gayrı demokratik bir uygulamadır. Hukukta esas olan intikam değil, insanın iyi hal yönünde değişimidir. Değişmeyenler zaten güvenlik nedeniyle içerde muhafaza edilir ama bu hapislikten sayılmaz.

Devlete karşı işlenmiş "suçlar"da bile

devlet intikam gözetemez, hukuğa uymak zorundadır. Almanya'da uzun süre terör eylemleriyle tanınan RAF üyesi Christian Klar'ın avukatları 20 seneden sonra Klar'ın özgürlüğü için harekete geçtiler. Klar yaptıklarından pişman olmadığını söylemesi üzerine serbest bırakılmadı. Ama bilirkişi raporlarında artık Klar'ın Almanya için bir tehlike teşkil etmediği kararı verilince, mah-



keme Klar'ı serbest bırakmak zorunda kaldı. Türkiye de buradan ders çıkarabilir. Bir Demirtaş'tan, bir Kavala'dan, bir Kışanak'tan, bir Atalay'dan, hatta bir Öcalan'dan Türkiye'ye ne gibi bir tehdit gelebilir ki? Bunlardan gelse gelse Türkiye'nin önünü açacak, savaşı sonlandıracak, barışı sağlayacak öneriler gelebilir. Bu insanların hapiste yatması ülke için ne kadar büyük bir kayıptır. Maalesef Erdoğan bunları kendi iktidarı için bir tehdit gördüğünden keyfi olarak içerde rehin tuturmaktadır.

Öcalan'ın ayrıcalığı savaşı sonlandırmakta, barışı sağlamakta yatmaktadır

Şüphesiz tüm bu tutuklular arasında özel bir yeri olan 15 Şubat 1999'da uluslararası

özel bir komployla Kenya'dan Türkiye'ye getirilen ve o zamandan beri İmralı adasında tutulan Öcalan'dır. Öcalan 9 Ekim 1998'de Türkiye ve ABD'nin baskısıyla Suriye'den çıkartıldı. Önce Yunanistan'a, oradan Moskova'ya, Roma'ya, tekrar Yunanistan'a gitti. Amaç bu ülkelerden birine iltica etmektir. İlticası kabul edilmedi. Yunanistan aracılığı ile Kenya'ya gönderildi. Bu bir uluslararası komploydu. Kenya'da İsrail gizli örgütü MOSAD ve ABD gizli örgütü CIA'nın iş birliği ile Türkiye'ye teslim edildi, İmralı adasına getirildi. Özel kurulan bir mahkemeye ağırlaştırılmış müebbet hapse çarptırıldı. Komplo "başarıyla" sonuçlanmıştı. Ama Türkiye ABD'nin Öcalan'ı neden Türkiye'ye teslim ettiğini bir türlü anlamadı. Taa ki AKP iktidara gelinceye kadar.

Öcalan bu 15 Şubat 2024'te İmralı'da ağırlaştırılmış hapis ve tecrit koşullarında 25 seneyi doldurdu. Artık hem devletin hem toplumun onun özgürleşmesi için harekete geçmesi gerekmez mi? Kürtler zaten hem Türkiye'de hem Avrupa'da harekete geçmiş, yürümekte ve Öcalan'a özgürlük istemektedirler. Ama Türklerden bir hareket yok, en azından cılız. Oysa AKP'nin ilk yıllarında olduğu gibi önce 2008-2011 Oslo'da PKK ile, daha sonra 2013-2015 İmralı'da Öcalan'la yapılan görüşmelerin benzeri bugün yapılırsa, Öcalan'la müzakerelere yeniden başlanırsa, savaşa son verilmesi, barışın sağlanması on yıl öncesine göre daha bir olanaklı olabilir. Öcalan'la başlayacak bir müzakere süreci ise ülkesi ve halkıyla Türkiye'nin çıkarınıdır. Bunu görmemek ise körlüktür. Öcalan'ın ayrıcalığı da burada yatmaktadır.

Bugün Türkiye'de herkes biliyor ki, savaşı sonlandırmak, barışa giden yolu açmak İmralı'da Öcalan'la müzakereden geçmektedir. Hatta hem genel hem yerel seçimlerde bile Kürt halkının hangi partiyi veya adayı destekleyeceği Öcalan'la görüşmeden, ondan gelecek bir mesaj veya "mek-tup"tan beklenmektedir. Bunların hepsi yaşanırken bu insanın hapisliği artık sorgu-

lanmalıdır. Öcalan üzerindeki tecritin kalkması, onunla özgürce müzakerelerin yapılması Türkiye'yi ve bölgeyi oldukça rahatlatacaktır. Savaşın bitmesi bu ülkelerin kalkınması ve halklarının refahı olacaktır. Artık Türkiye dahil Ortadoğu ülke ve halklarının Kürtlerle birlikte eşit, özgür, özerk, barış içinde demokratik bir ortamda yaşama-ya hazır olmaları gerekmektedir. İnkâr ve imha, baskı ve zulüm değil, eşitlik ve özgürlük yaratılırsa Ortadoğu'da yaşam kökten değişecektir. Bunun başlangıcı da Türkiye'de yaratılabilir. Burada da Öcalan'la yeniden müzakerelerin önemi ortaya çıkar.

Savaş fakirliktir, barış zenginliktir

Eğer bugün Türkiye'de ekonomi iyi gitmiyorsa, önü alınamayan bir pahalılık ve enflasyon varsa, faiz ve dolar başını almış gidiyorsa bunun en önemli nedeni iktidarın Kürtlere karşı yürüttüğü savaştır. İster Türkiye'de ister Suriye ve Irak'ta olsun, Kürtlerin üzerine yağdırılan bombalar ve toplardır. Bunu itiraf edenler de Erdoğan ve Bahçelidir. Onlar "*Sivri biberin, patlıcan, patates ve domates'in fiyatları artmazsa bu bombaların, topların parası ne ile ödenecektir*" demişlerdir. Savaşın, silahlanmanın maliyetine, ne kadar zengin olursa olsun, hiçbir halk ve ülke dayanamaz. Bunun son örneği dünyanın en zengin ülkelerinden biri olan Almanya'dır. ABD Ukrayna savaşının yükünün büyük kısmını Almanya'nın üstüne yıktı. Almanya 100 milyar Euro silahlanmaya ayırmak zorunda kaldı. Bu halkın ekmeğinden kesilen paraydı. Pahalılığın, enflasyonun Almanya'da durdurulamamasını en önemli nedeni savaşa ve silahlanmaya ayrılan bu 100 milyar dolardır. Önümüzdeki yıllarda bunun 300 milyar dolara çıkacağı tahmin edilmektedir. ABD'de Trump başkan olursa NATO ülkeleri milli gelirlerinin yüzde 2'sini silahlanmaya ayırmak zorunda kalacaklardır. Almanya'da bu oran 2023'te yüzde 1,6'ya yükseldi. Alman halkı yüzde 2 olmaz diye şimdiden yakınmaya başladı. Türkiye'de ise bu oran NATO resmi sayılarına göre yüzde 2,77 ile 3 arasındadır. Bu çok

yüksek bir sayıdır. Ama Türkiye'nin Kürtlere karşı savaşa yaptığı harcamalarla birlikte bu sayı daha da yükselmektedir. Unutulmamalı ki, savaş ve silahlanma halkları fakirleştirir, barış ise zenginleştirir. Yalnız dünyada değil, kendi ülkende de savaşa ve silahlanmaya karşı çıkılmalıdır.

Kürtlere karşı yürüyen bu savaşın bugüne kadar Türkiye'ye bedeli 3 trilyon dolardır. Ülkenin bir dolara kursun attığı şu günlerde Türk insanı 3 trilyon dolarla nelerin yapılabilceğini bir düşünse mutlak *"savaşa hemen son verilmelidir"* diyecektir, *"bu Kürtler neden başkaldırıyor?"* diye bir soracaktır. Nedenini öğrendiği zaman da mutlak dizini dövecektir. *"Bir halkın kendi dilini, kimliğini özgürce kullanmaktan, ulusal ve demokratik haklarını istemekten daha doğal ne olabilir ki?"* diye düşünecektir. İşte Kürtler bu haklar için başkaldırıyor, bu hakları vermeyen Türk devletine karşı bu haklar uğruna elde silah savaştığı için Öcalan 25 yıldır İmralı'da yatmakta, kendisine,

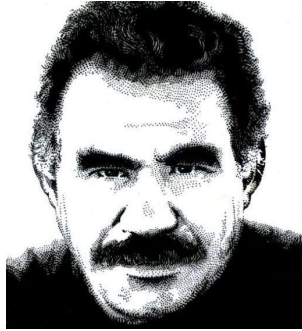
PKK'ya, Kürtlere *"terörist"* denmektedir. Artık bunlara bir son verip, Kürtlerle barışmanın zamanı gelmedi mi diye sormak gerekir. Esasında çoktan geldi ve geçiyor bile. Ama barışın yolu İmralı'dan, Öcalan'dan geçmektedir. 2010'lu yıllarda yapıldığı gibi hemen müzakerelere neden başlanmasın? Bu müzakerelere maalesef bir türlü başlanamıyor. Bu müzakereleri istemeyen bir yanda derin devletse diğer yanda da maalesef milliyetçilik ve şöenlik batağından kurtulamayan Türk aydınıdır.

Savaş Kürt sorununun çözümü değildir, çözüm Öcalan'la müzakeredir

Hem derin devlet, hem milliyetçi Türk aydını Cumhuriyetin kuruluşu felsefesi olan tek millet, tek devlet, tek ülke, tek dil, tek din, yani *"ülkesi ve milletle bölünmez"* Türkiye Devleti anlayışına bir körlük içinde saptanıp kalmıştır. Onlara göre bu anlayış ancak Tür-

kiye'nin çok halklı, çok dilli, çok dinli bir ülke olduğu gerçeği inkâr edilerek, bu gerçeği dillendirenlerin imha edilerek, asimile edilerek sağlanabilir. 100 yıllık Cumhuriyet tarihinde bu politika uygulandı. Bu politikaya karşı ayaklanan özellikle Kürt halkının direnişleri silah zoruyla bastırıldı. Ama Kürtler inatla isyan ettiler, dillertini ve kimliklerini, politik özerkliklerini istediler. Türk devleti de bu hakları vermemekte ısrar etti. Artık bu politika miadını doldurmuştur.

21. Yüzyılda hiçbir halkın anadili, ulusal kimliği, politik özerkliği inkâr edilemez. Her halk gibi Kürt halkının da ayrılma ve ayrı devlet kurma dahil kendi kaderini özgürce belirleme hakkı vardır. Onlara bu hakkı tanımamak *"ülkesi ve milletle bölünmez"* denen Türkiye devletinin parçalanmasını kabullenmek demektir. Zira bir halk ulusal haklarını alıncaya kadar savaşır. Kimse bir halka ulusal ve demokratik hakları için savaşıma diyemez. Kürt halkı da ulusal ve demokratik haklarını alıncaya, en



azından özerklik elde edinceye kadar savaşıncaya açıklamaktadır. Türkler ise anadil, ulusal kimlik, özerklik kabul edilemez diye Kürtlere karşı savaş açmakta, onlar yenilinceye, ezilinceye kadar savaşılacağını ilan etmektedir. Bu artık çıkmaz yoldur. Günümüz koşullarında Öcalan ve PKK öncülüğünde 40 yıldır süren Kürt direnişini kırmak, bastırmak imkânsız görünmektedir. Bastırılabilirse bile 10-15 yıl sonra yeni bir başkaldırının başlaması, baskı altındaki halkların doğasında vardır. Bu Kürtlerin de doğasıdır. Ama Kürtler hâlâ Türklerle eşit, özgür, demokratik bir cumhuriyette birlikte yaşayabileceklerini beyan ediyorlar. Bu Türklere savaşı durdurmak, müzakere ve barışı sağlamak için büyük bir fırsat vermektedir. Bu fırsat kaçırılmamalıdır. Bunun için de Öcalan'la barış müzakerelerine hemen başlanmalı, bu müzakerelere Meclis de

müdahil olmalıdır. Eğer bu savaş durdurulmazsa, Öcalan'la müzakere yapılmazsa Osmanlı'da olduğu gibi Türkiye çökmeye ve parçalanmaya doğru gider. Tarihten doğru ders çıkarmak çok önemlidir. Bir halkın savaşı öncü güçlerini “komitacı”, “eşkiya”, “terörist” diye itham etmek o halkın kendisine hakaret sayılır. Artık zaman empati zamanıdır, Kürt Özgürlük Hareketiyle empati yapma zamanıdır. Öcalan'ın buradaki rolü iyi değerlendirilirse kazanan hem Kürtler hem Türkler hem de Ortadoğu halkları olacaktır. Burada anahtar rol Türklerdedir.

AKP ve Erdoğan ile pazarlığa oturmaya karşı çıkmak miyopluktur

Ne var ki, Türkler böyle bir anlayıştan çok uzaktır. Ama burada da AKP ile diğer Türk partileri ve derin devlet arasında küçümsenmeyecek bazı farklar vardır. Milliyetçi, şoven, faşizan Türk partileri ve hareketleri, derin devlet; Kürt Özgürlük hareketiyle, PKK ve Öcalan'la görüşme ve müzakereyi kesinkes reddederken ve inkâr ve imha, asimilasyon politikasını vazgeçilmez olarak görürken, dinci AKP ve onun lideri Erdoğan cemaat anlayışı çerçevesinde PKK ile Öcalan'la görüşmekten çekinmemektedir. Ama onun için burada esas ölçü Türkiye'nin ve halkın yüksek çıkarları değil, Erdoğan'ın iktidarına katkısıdır. Erdoğan'ın hesabı kendi iktidarı, özellikle başkanlık sistemi için Kürtlerin oyunu garantilemektir. Bunun karşılığında da Kürtlere dil, kimlik, özerklik konusunda bazı hakların tanınmasıdır. Şüphesiz bu bir pazarlık konusudur. Görüşme ve müzakere konusudur. Kürtlerle Erdoğan arasında bu görüşmelerin sürdürülmesinden en çok rahatsız olan milliyetçi, faşizan Türk partileri, Kemalist-Atatürkçü gibi bazı aydın hareketleri ve derin devlet oldu. Oysa dil, kimlik ve özerklik konusunda Kürtlerle Erdoğan arasında bir anlaşmaya varılabileseydi, böyle bir anlaşmanın Türkiye demokrasisine faydası otoriter bir Erdoğan'ın demokrasiye verebileceği zarardan çok daha büyüktü. Türk aydınının büyük kısmı maalesef Kürtlerin özgürleşmesinin Türkiye

demokrasisi için en büyük kazanım olacağını asla göremedi. Eğer Kürtler dil, kimlik, özerklik alanında belli haklar elde etselelerdi Erdoğan bugün kuvvetler ayrılığına, yargıya, Meclise, demokrasi ve özgürlüklere böylesine saldıramazdı, Türk halkını böylesine milliyetçilik, bölücülük, teröristlikle esir alamazdı. Kürt halkı özgürleştiğiçe hem Erdoğan'ın hem milliyetçi, faşizan güçlerin elindeki bölücülük, teröristlik silahları tek tek düşecekti. Kürt halkı özgürleştiğiçe Türk halkı da özgürleşecekti. Marks, Engels, Lenin boşuna demediler: “*Başka bir halkı ezen halkın kendisi de özgür olamaz!*”

Amerikalılar Öcalan'ı neden

Türkiye'ye teslim ettiler

Ortadoğu ABD için “vazgeçilmez yaşam alanıdır.” Ortadoğu'da en önemli sorunlardan biri Kürt sorunudur. Bir zamanlar Kürt halkının dört parçaya bölünmesi “böl, yönet” anlayışına sahip dünyanın en güçlüsü olan



İngiliz emperyalizminin çıkarımaydı. Günümüzde ise Türkiye, Suriye, Irak, İran arasında bölünmüş bir Kürdistan ve Kürt halkının olması, buralarda Kürtlerin ulusal ve demokratik hakları için isyan etmesi ve savaşlar çıkması dünyanın en büyük emperyal gücü olan ABD'nin çıkarına uymamaktadır. Bu nedenle ABD yıllardan beri Türkiye'ye “*Kürt sorununu demokratik yollardan çözün, Kürtlerin ulusal ve demokratik haklarını tanıyın, Kürt sorununu çözmüş bir Türkiye bölgede daha güçlü bir ülkedir*” diye telkinde bulunmaktadır. Onlara göre bölgede güçlü bir Türkiye de ABD'nin ve NATO'nun çıkarlarına daha iyi yarayacaktır.

ABD'nin bu politikası Türk politikacıları tarafından asla anlaşılmadı. Ecevit bile 15 Şubat 1999'da ABD Öcalan'ı Kenya'da Türkiye'ye teslim ettiği zaman ülkenin başbakanı olarak "ABD Öcalan'ı neden bize teslim ettiğini bir türlü anlayamadım" diyebilmiştir. Evet, anlayamamıştır, çünkü ABD "Öcalan'la konuşun" diye getirmiş, "onunla müzakerelere ederek, barışçıl ve demokratik yollardan Kürt sorununu çözün" diye teslim etmiştir. Bu sorunun çözümü Kürtlere belli hakların tanınmasını ön görmektedir. Başta Ecevit olmak üzere, Özal dışında Türk liderlerinin

hiçbiri Kürtlere belli hakların tanınmasına asla taraf olmamışlar, onların Kürt sorununu çözüme diye bir niyetleri de yoktur. Onlar için Türkiye'nin Kürt sorunu diye bir sorunu da yoktur. Ecevit'e göre sorun ekonomik-etnik sorundur, geri kalmışlık sorunudur. Demirel'e göre sorun Kürtlerin birinci sınıf vatandaş olma sorunudur. Çiller ise sorunun "ne mutlu Türküm diyene" değil "ne mutlu Türkiyelim diyene" denince çözüleceğine inanıyordu. Ama bunların hepsinin ortak yanı Kürt direnişini bir eşkıya, terörist hareketidir diyerek ezmektir. Kürtlere verilecek her ulusal ve demokratik hak Türkiye'yi, üniter devleti zayıflatır, giderek Türkiye'nin bölünmesine yol açar. Bu nedenle bu öneriler Türkiye'yi parçalamak için emperyalizmin bir oyunudur. Kürtler de bu hakları isteyerek emperyalizmin oyununa gelmektedir. Türk aydınının da büyük çoğunluğunda bu anlayış hakimdir. Onlar için ezilen bir halkın kendi kaderini belirleme diye bir hakkı yoktur. Kürtler Türklerin kendilerine verilen haklarla yetinmelidir. Öz olarak Erdoğan'ın da görüşleri bu yöndedir. Ama onun için önemli olan iktidar sorunudur. İktidar için herkesle, Kürtlerle de konuşulur, ittifak yapılır. Gere-



kirse onlar bazı küçük haklarla oyalandırılır.

Görev sol ve demokratik güçlerin üstünde

Ne Türk muhalefet, ne de iktidar partilerinin ve emperyalist güçlerin Kürt sorununu barışçıl, demokratik çözüme diye bir dertleri vardır. Kürt sorununun eşitlik, özgürlük, özerklik temelinde barışçıl ve demokratik çözümü sol ve demokratik güçlerin işçi ve emekçi yığınlarını kazanmasından, esnaf ve köylüler, aydın ve akademisyenler, gençler ve kadınlar arasında çalışmaktan geçmektedir. Yığınlar içinde Türk milliyetçiliği kırılmadan, Kürt halkının direnişinin haklılığı anlatılmadan, Öcalan'a uygulanan tecritin kaldırılması zorunluğu anlaşılmadan, Demirtaş, Kavala, Kışanak, Yüksekdağ, Can Atalay ve diğerleriyle birlikte Öcalan'a da özgürlük istenmeden Türkiye'de bir şeyler değiştirmek çok zordur. Bu zorluğu yenmek sol ve demokratik güçlerin önünde duran

acil görevdir.

Önümüzdeki birbuçuk aylık yerel seçim kampanyaları bu hedefler için değerlendirilmelidir. Seçim sonrasında Erdoğan rahattır. Önümüzdeki 4 yıl boyunca genel olarak birilerinden destek almaya, birileriyle ittifak kurmaya ihtiyacı yoktur. İslami faşizan diktatörlüğünü tam yerleştirmek için eli daha rahatlayacaktır. Ama yeni bir anayasa yaparken bir desteğe ihtiyaç duyabilir. Yeni bir anayasa tartışmalarına aktif katılmalı, çok halklı, çok dilli, çok kültürlü Türkiye gerçeğinin anayasaya yansımaları için çalışılmalıdır. Tüm bu çalışmalarda Kürt direnişisiyle sınıf mücadelesinin birlikteliği çok önemlidir. Bu birliktelik ne kadar güçlü örülürse Türkiye'nin demokratikleşmesi, sosyalizme doğru yol alınması da o kadar kolay olacaktır.

APOLİTİK ATEİSTLERİN POPÜLER TANRILARI PATİUS

Armağan MUTLU

BAŞLIK radikal gelmiş olabilir! Hatta yazdıklarımı okuyup araştırdığımız zaman, veteriner-hekim olduğumu öğrenince çok şaşırabilirsiniz. Ama sonda söyleyeceğimi başta söyleyeyim, veteriner hekimlik hayvanlar için değil, insanlık için mücadeledir...

Ayrıca hemen şunu da belirteyim: Genellikle insanlarda bir doğa, hayvan ve insan sevgisi olmalıdır. Genellikle insanlar doğa katliamına, hayvan cinayetlerine, insan öldürmelerine karşı çıkmalıdır. Bir hayvanın zorla öldürülmesine karşı çıkmak bir insanlık görevidir. Kedi, köpek gibi evcil hayvanların sevilmesine karşı çıkılmaz. Bunların zaten böyle olması gerekir. Ama bu her zaman böyle olmuyor. Burada tartışılan kendisine hayvansever diyen bazılarının hayvan cinayetlerine gösterdikleri hassasiyeti insan cinayetlerine, özellikle devlet ve kapitalist sistemde işlenen cinayetlere göstermemesinin bir ruh sağlığı sorunu olup olmasıdır. Her gün toplumda yaşanan birçok olay bunun

böyle olduğuna bir delil gibidir.

Derdi insan ve hayvan sevgisi olmayan hayvanseverler

Mesela son günlerde Türkiye'de gündem olan iki olay gerçekleşti:

Birincisi akıllı selim insanlara göre en önemlisi Erzincan'da altın madeni

insanların ayağa kalkması, eyleme geçmesi gerekirdi. Yapılmadı. Bu insanlar ruhen rahatsız değiller midir?

İkinci olayı gündeme taşıyanların ruh hastası olması ile kediyi katleden katilin ruh hastası olması arasında zerre kadar fark yok. İki taraf da hayvana zarar veriyor, ama hayvansever diye kendini kodlayanlar daha büyük zarar veriyor. Neden mi? İşte nedeni:

Birincisi hayvansever diye geçinen "güruha" bir bakalım; ne yapıyorlar hayvanlar öldürülünce. "Onlar da can!" deyip bağırıp çağırıyorlar, eylem yapıyorlar... İyi de, siz hiç fare zehri üreten fabrika önünde eylem yapan insan gördünüz mü? Fare de hayvan değil mi?

Demek ki dertleri hayvan sevgisi değil...

İçinizden, "ama fare hastalık (özellikle veba) buluştur" dediğinizi duyabiliyorum. Hemen açıklık getireyim: Yeryüzündeki bütün köpekler 5 yıl ölmezse, 25 yıl sonra tüm insan hayatı son bulur!

İkincisi kendilerini hayvansever görenlerin, insan-



ara
ma alanında
meydana gelen işçi katliamı, ikincisi ruh hastalarına göre en önemli olan bir kedinin ölümü ve öldürenin tutuklanmamış olması!

Birinci olayda katiller altını insandan kıymetli sayan, yüksek kâr hırsı uğruna gözü dönmüş, insanlıktan çıkmış, mutlak ruh halleri bozuk, bazı "işveren" denilen insani yaratıklarındır. Bir anda dokuz can kayan siyanürlü toprağın altında kaldı. Burada en azından "hassas"

sever olamaması. Sormak gerekir, hergün bu ülkede insan katlediliyor, hangisi için ayaklandınız?

Mesela son 5 yılda 44 çocuk zırlı araç altında kaldı, bir tane yargılama olmadı.

Hanginiz ses çıkardı? Ensar vakfında çocuklara tecavüz edildi bakan, “*bir kereden bir şey olmaz!*” dedi, hem de bir bakan! Hanginiz sokağa çıktınız?

Bunların derdi hayvan sevgisi de değil, insan sevgisi de!

Bu durumda bile “*olsun, yeter ki köpeklere bir şey olmasın*” diyenlere ruh hastası demek hafif tabirdir.

Neden evde hayvana sahip olmak istenir?

Bir diğer mevzu, kedi-köpek genelde olmak üzere hayvanların evde beslenmesi: Değişik nedenlerden evde hayvan beslenebilir. Ama çoğu kez otoriter olmak isteyen köpek, otoriteye boun eğmek isteyen ise kedi besliyor.

Buna karşı çıkanlar, alaası yok deyip çeşitli bahaneler öne sürüyorlar. Nedir bu bahaneler?

1) Köpeğim veya kedim benim dostum, beni anlıyor. Veteriner hekim olarak söylüyorum, eğer böyle düşünüyorsan en yakın psikiyatri servisine gitmeni öneririm. Kedi köpek dahil olmak, üzere hiçbir hayvan seni anlamıyor.

2) Kedimi veya köpeğimi sevmem sınırlarımı gev-

setiyor, stresimi alıyor.

Bunun hiçbir bilimsel açıklaması yok onlar sana hastalık bulaştırıyor, başka bir şey yok. Ama diyelim ki var, hayvanlar senin stres topun değil ki!

3) Sokakta kalmasına gönlüm razı olmadığı için eve aldım, sokakta bırak saydım ölecekti.

Bir tane fare kurtaran gördüğüm zaman samimi gelecek söylediğiniz! Merak etmeyin; kedi köpek hastalık bulaştırma konusunda fareden daha tehlikeli!

Haa aşılmasının yapılmış olması bu duruma engel değil! Zaten aşılmasını satan ilaç firması ile bu hayvanlardan sana bulaşacak hastalıkların ilaçlarını satan firma da aynı. Hatta köpek ödül maması olarak büyükbaş hayvan penisi satan firma varya hah işte o da aynı, üstelik büyükbaş hayvan penisi antrikottan daha pahalı şu an 900 tl.

Yaşanan vahşet:

İnsan değil hayvan sevgisi

Gelelim sokak hayvanları meselesine; hayvansever isimli ruh hastalarının ve bu hastalara kitle iletişim araçları ile destek veren güruhun vahşetine. Bu duruma vahşet dememin iki sebebi var:

Birincisi sokak hayvanları için toplanan yardım

SMA hastaları için toplanan yardımın 3,5 katı.

Devletin ayırdığı bütçe ise 2,7 katı.

İkincisi sokak hayvanları saldırısına maruz kalarak son 5 yılda ölen insan sayısı 798.

Daha büyük vahşet örneği mi?



Van'da 2022' de köpekler tarafından bir çocuk parçalandı. Köpeklere müdahale ederken şiddet kullanan çocuğun babasına 35 dava açıldı hayvanseverler tarafından, adam hâlâ yargılanıyor.

Bu iki örnek vahşetin göstergesi değil mi sizce de?

Sokak hayvanı durumu nasıl çözülecek peki diyor-sanız, açık söyleyeyim evrime kafa atmak ile değil, evrime güvenmek ile çözülecek. Bilimsel somut veriler ile çözülecek. Hayvanlar öldürülmeden, Tanrı ilan etmeden çözülecek.

TBMM içinde kurulan komisyona alınan veteriner hekimler ilaç, aşı, mama vb. satmak için değil, meselenin bilimsel çözümü için öneri sunacak. Mesela kısırlaştırma ameliyatı için hayvanlara ırk tayini yapılacak.

Bu operasyonları veteriner hekimler yapacak, süreci hekimler yönetecek, belediyeler değil.

Çevre şehircilik bakanlığı belediyelere bu konuda ödenek vermeyecek, bu konuda ki ödenek vb. imkanlar veteriner hekimlere sunulacak. Ve bu veteriner hekimler öncelikle hayvanlar için değil, insanlık için emek verdiğini bilecek.

Bir neden:

Postmodernizm

Peki yukarıda yazdığım durumların sebebi nedir?

Bu gibi (SOYUT) durumların ortaya çıkmasında ki sosyolojik neden nedir?

Cevap çok basit: Kapitalizmin kendi geleceği için doğurduğu POSTMODER-

NİZM.

Toplumun tüm kesimlerini somut olmayan duygular ile oyalayan, kapitalizmin vahşetine ses çıkarmayan insan topluluğunun odak noktasını değiştiren, ezilen sınıf için Afyon görevini üstlenen, orta sınıf için kendini önemli görme sanrısı üreten, sömüren kesim için ise kültürsüz zenginlik sunan, sınıfsal ayrımı yok etmeye çalışıp kapitalizmin düşmansız sınıf olmasını sağlayan, dinin afyon etkisinden daha etkili bir afyona sahip bir sosyolojik garabetin ismi POSTMODERNİZM!

Ve bu sosyolojik garabetin tek derdi; bilimin kapitalizmin tekelinde tutulmasıy-

la, ses çıkarmak, isyan etmek, mücadele etmek isteyen proletaryayı farklı yönlendirme ile kapitalizmin rahat at koşturmasını sağlamak.

Ve en önemli görevi Tanrıya inanmayan insanlara yeni bir Tanrı yaratmak!

Türkiye'deki laik kesime din yerine uydurulan astroloji de, Tanrı yerine taptırılan PATİLİ hayvanlar da POST-MODERNİZMİN marifetidir!

Ne diyelim Apolitik Ateistlerin yeni tanrıları PATİUS hayırlı olsun!

Biz Marksistler için ise savaşacak bir soyut kavram daha doğdu!

Bize de yeni düşmanımız hayırlı olsun!

Bir sorgulama:

Deprem, halkla yardım ve dayanışmanın "gereksizliği"!

Ceylan DENİZ

GEÇEN sene 6 Şubat'ta Kahramanmaraş merkezli yaşanan iki deprem, birinci yılında depremin vuku bulduğu illerde büyük katılımlarla anıldı, acılar paylaşıldı, istemler tekrarlandı, hükümete, Erdoğan'a karşı eleştiriler yenilendi. Ama hükümete, Erdoğan'a karşı büyük bir tepki, protesto gelmedi. Beklenen yeni depremler, özellikle İstanbul depremi için hükümetin bu depremden çıkarttığı bir ders olup olmadığı üzerinde durulmadı. Hükümetin vurdum-duymazlığı sorgulanıp protesto edilmedi. Depremin ilk günlerinde halka yardım için koşan partiler, Sivil Toplum Kuruluşları (STK) ortalıkta yoktu. Sanki herkes görevini



yapmış olmanın huzuru içinde 6 Şubat'ta halka hizmet verdiği meydanları boşaltmıştı. Bir senenin bir muhasebesi yapılması, eksik

ve hataların gözden geçirilmesi, bir sonraki deprem için dersler çıkarılması, mücadelenin nasıl olacağını görüşülmesi, tartışılması gerekmez miydi?

Hâlâ devlet “yok”

Gerekirdi, çünkü görüldü ki, aradan bir sene geçmiş olmasına rağmen yaralar hâlâ sarılmamıştı. Depremzedeler hâlâ dertliydi. Barınma, ısınma, temiz su, sağlık, beslenme, çocukların eğitimi gibi sorunlar çözülmüş değildi. Büyük çoğunluk hâlâ çadırlarda, konteynerlerde kalıyor. Durumları perişan ve yürekler acısı. İnsanlar birinci yılda mezarlıklara akın etti, doğru-yanlış mezarlar başında kaybettiklerini andılar, bulamadıklarını hâlâ arıyorlar, kayıp çocuklardan haber alınamıyor. İlk günü gibi sanki devlet ortalıkta yok, ama devleti sorguya çeken bir güç de yok! Bu durumun sorgulanması gerekmez mi?

Enkaz büyük ölçüde kalkmış durumda. Ama enkaz kurallara uyulmaksızın gelişigüzel yerlerde, hatta tarım arazilerinin bulunduğu yerlerde depolanmış, atık içindeki çeşitli kimyasallar sulara ve tarım arazilerine karışmakta, bölgenin ekolojik sistemini tehdit etmektedir. Deprem felaketi yetmiyormuş gibi halkı şimdi de yeni bir ekolojik felaket beklemektedir. Ama devlet, Erdoğan bunları umursamamaktadır. Onun için önemli olan iktidar ve ranttır. Hatta depremi fırsata çevirerek enkazın kaldırıldığı yerlerdeki değerli arsaları istimlak etmekte, rant olarak elde tutulmasını sağlamaktadır. İnsanlar can derdinde, iktidar rant peşinde. Devlet yok değil, var; ama rantta var, halkın yanında yok.

Halka aba altından sopa göstermek

Deprem bölgesinde devlet, yani Erdoğan ise bir sene önce verdiği sözlerin çoğunu tutmamış. Ordu darbe yapar diye üç gün askeri harekete geçirmeyip resmi rakamla 53 bin insanın enkaz altında ölümüne, “katline” neden olan Erdoğan suçunu örtmek için halka o zaman vaatler dağıtıyordu, bir yıl içinde herkese kalıcı konutlar vereceğini söylüyordu. Bir sene sonra depremzedeler

için inşa edilen konut sayısı ise devede kulak. Depremin merkezi Maraş'ta ihtiyaç olan konut 110 bin, depremin birinci yılında Erdoğan'ın büyük bir şovla teslim ettiği konut sayısı 9 bin. Sanki “villa” dağıtıyordu. Tüm deprem bölgesinde teslim edilen konut sayısı 27 bin, ihtiyaç ise 650 bin. Bu kadar konutu bir yıl içinde yapıp teslim etmek ise zaten mümkün değildi. Ama Erdoğan bu vaatleri gerçekleşmeyeceğini bile bile yaptı, çünkü o zaman yapılacak olan Cumhurbaşkanlığı ve Genel Seçimlerde bu asılsız vaatlerle halkın oyunu almak istiyordu.

Bu sene de Erdoğan depremin birinci yılında anma ve konut teslim toplantılarını 31 Mart Yerel Seçimlerine halktan oy istemek için kullandı. Bu arada halka aba altından sopa göstermeyi de ihmal etmedi. Depremden en büyük zararı gören, ama devletten hemen hemen hiç yardım görmemiş olan Hatay'da yaptığı konuşmada halkı, “AKP'li değil CHP'li belediye başkanı seçerseniz böyle “garip” kalırsınız!” diye tehdit etti. Aslında bu tehdit yalnız Hataylılara değil tüm Türkiye'ye idi. Açıkça “31 Mart'ta “garip” kalmamak, devletten yardım almak istiyorsanız belediye başkanı olarak AKP adaylarını seçin” diyordu. Sanki devletin hazinesi onun özel kasasıydı. Artık bu her alanda görülen Reis keyfililiğinin halkın özgür iradesi olan seçimleri gasp etmeye kadar geldiğini göstermektedir. Zaten Kürt illerinde bu irade çoktan gaspediliyordu. Şimdi Batıda da aynısı olacağı görülmektedir. Erdoğan için önemli olan iktidardır, rant ve paradır. Bunun için her şey mübahtır. Türkiye'de sanki sol ve demokratik güçlerin, muhalif güçlerin eli kolu bağlanmış, basireti tutulmuş bir konumdadır. Neden böyle, bir sorgulama gerekmez mi?

Türkiye bir doğal afetler ülkesi, neden?

Türkiye coğrafik konumu nedeniyle bir doğal afetler ülkesi. Deprem, sel, heyelan, erozyon, kuraklık, orman yangınları, maden ocağı çökmeleri ülkede sık sık yaşanan afetlerdir. Bunlardan deprem dışındaki afetler doğal olmaktan çok insan eliyle, insanın

doğa katliamıyla veya kapitalizmin kâr hırsıyla doğaya bilinçli müdahalesiyle, iklim değişikliği ile ortaya çıkan afetlerdir. Bunlarda doğa afetidir, ama sorumlusu insandır. Tarihte Anadolu'nun balta girmemiş ormanlarla dolu olduğu anlatılır. Bugün ise kuraklıktan hızla çölleşen bir bozkır! Kalan ormanlar da turizm adına, maden çıkarma ve arama adına yakılmakta veya kesilmektedir. Afeti devletin kendisi davet etmektedir. Çevre aktivistleri dışında vatandaş ise genellikle suskun. Daha bir çığlık kopmuyor. Yapabildiği tek şey bir felaket kopunca gücü yettiğince o felaketin açtığı yaraları sarmak için koşmak olmaktadır. Doğru mu davranıyor? Artık sorgulamak gerekiyor.

Afetin olduğu yere genellikle koşuyor. Devlet ise ortada yok. Yangın oluyor. Yazın kuraklığında Türkiye yangın bölgesi. Yangın uçak ve helikopterlerle söndürülür. Ama uçak ve helikopter ya yok ya da hangarda bozuk, bakımsız çürüyor. Sorgulama bu konuda basında çıkan birkaç yazı değildir. Bu kendini avutmaktır. Sorgulama mesela devletin, hükümetin Akdeniz, Ege, Güney Doğu Kürt illerinde yeterli uçak, helikopter ve diğer malzemelerden oluşan yangın istasyonları kuruluncaya kadar mücadeleyi sürdürmek, Anadolu'nun yeniden ormanlaşması için bir kampanya açmak, bunlar için halkı harekete geçirmektir. Anadolu tarihte anlatıldığı gibi ormanlarla dolu olsaydı bu felaketlerin çoğu olur muydu? Çoğunluk, hâlâ ormanın; sel, kuraklık, erozyon, heyelan gibi afetlerin önleyicisi olduğunu görmek istemiyor. Halkın kendi yöresine sahip çıkması ve hükümetin her türlü keyfilğine karşı çıkması sağlanmalıdır.

Madenler millileştirilmeli, devler tarafından işletilmelidir

Bu madenler için de geçerlidir. Türkiye'-de maden işletmeciliği bir doğa tahribatı, insan katliamı ocaklarıdır. Maden işletilen

her yerde ormanlar dipten tıraş edilmekte, bitki ve hayvan örtüsü yok edilmekte, sonunda çırılçıplak bir dağ, milyonlarca ton zehirlenmiş atık toprakta kalmaktadır. İşte Erzincan'daki altın madeni işletmeciliği. Bunun en başta gelen nedeni maden işletmesinin yüksek kâr hırsı peşinde koşan “yerli” ve yabancı şirketlere verilmesidir. Altını, gümüşü, demiri, kömürü çıkaran bu şirketlerin ülkeye verdikleri zarar sağlayacakları faydadan kat kat fazladır. Çoğu yerde bu madenleri çıkarmamak ülke ve doğa için daha akılcıdır. Bunun için Anayasa'nın 168. Maddesi gereği madenler hemen millileştirilmeli, devlet tarafından ülke, insan ve doğa yararına en güvenli şekilde işletilmeli, işletilmesi de Maden ve Jeoloji Mühendisleri Odası tarafından kontrol edilmelidir. Her maden işletmesinin fayda ve zararları Oda tarafından hesaplanmalı ve halka açıklanmalıdır. Gerekirse altın, gümüş, kömür yer altında bırakılmalı ve



çıkartılmamalıdır. Eğer maden sorununa böyle yaklaşılsaydı ne Soma'da 301 kişi, ne Bartın'da 43 kişi ne de Erzincan İliç'te 9 kişi toprak altında kalırdı.

Bunlar hemen Anayasa'nın 168. Maddesinin uygulanması, madenlerin millileştirilmesi, devlet tarafından işletilmesi, Oda tarafından kontrol edilmesi için mücadeleyi gerektirmektedir. Millileştirme, kamulaştırma, devletleştirme yeniden toplumun gündemine oturtulmalıdır. Hem vatandaş, hem devlet ve kapitalist sistem tarafından talan, yağma, katliam, vurgun ve çapulculuk almış başını gidiyor. Bunun için artık vakit kaybetmeden yığınsal bir sorgulama yapmak gerekiyor! Kim yapacak? Sol ve demokratik güçler, aydınlar, çevre aktivistleri. Nasıl yapacak? Halkın içine inerek yapacak! Afet vukû bulduktan sonra değil, vukû bulmadan önce yapacak. Afetten sonra her şey geçtir. Hedef hükümetin insan ve doğa düşmanı kâr, rant ve savaş politikasına karşı halkı aydınla-

tarak, örgütleyerek yapacak! Bunun için vakit geçmeden başlamak gerekiyor.

Deprem bir afet değil bir nimettir

Ülkemiz için en büyük doğal afet depremdir. Çünkü ülkemiz; içinde üç aktif fay hattının: Doğu Anadolu, Kuzey Anadolu ve Batı Anadolu fay hatlarının bulunduğu bir deprem kuşağı üzerindedir. Bu fay hatlarını kuzeye doğru hareket halinde olan Arabistan levhası sıkıştırmakta ve belli aralıklarla sürekli depremler meydana gelmekte, Anadolu sallanmaktadır. Bunun sonucu insanlar için bir felaket olmaktadır. Şehirler yıkılmakta, kaybolmakta, insanlar ölmektedir. Ama insanlar bu felaketle yaşamayı öğrenirlerse deprem aynı zamanda insanlar için bir nimettir. Bel ve diz ağrılarına, göğüs ve solunum hastalıklarına şifa aradığımız kaplıcalar depremin bir ürünüdür.

O zaman sormak gerekiyor: depremler birlikte yaşamak ne demektir ve depremler birlikte yaşamaya nasıl alışılacaktır? Deprem yerküremizin oluşumundan gelen önlenemez doğal bir afettir. Burada söz konusu olan depremin insana uyması değil, insanın depreme uymasındır. Fay hatlarının yerleri bellidir. O zaman insanların bu fay hatları üzerine yerleşmemeleri, yerleşmiş olanların da buralardan çıkarılması gerekir. Bunun hemen uygulanması zor görülebilir. O zaman bilim ve teknolojinin depremlerle nasıl birlikte yaşanacağına verdiği cevaba bakmak gerekmektedir. Bu da bilim ve teknolojinin depreme dayanıklı bina inşaatıdır. Japonya da deprem kuşağı üzerinde bir ülkedir. Sürekli en az 7, 8 büyüklüğünde depremler meydana gelir. Binalar hafif bir sallanır, yıkılan pek azdır, ölü ve yaralı sayısı en güçlü depremde en fazla birkaç yüz kişidir. Çünkü orada tüm binalar bilim ve teknolojinin verilerine göre yapılan depreme dayanıklı binalardır.

Deprem felaketinin sorumluluğunu depreme yıkan Erdoğan

Deprem felaketinden korunmak için günümüzde depreme dayanıklı bina inşa etmek zor değildir, hele yalnız gelişmiş, zengin ülkelere mahsus bir özellik de değildir.

Bugün her ülke depreme dayanıklı binaları inşa edebilecek durumdadır. Yeterki kurallara uyulsun, toprak etüdü yapılsın, demir ve çimentodan çalınmasın, malzeme kalitesine dikkat edilsin! Türkiye bunu yapmaktan aciz değildir. Kuralları bilen, etüdlere yapan, kaliteli mallar üreten, plan ve projeleri yapan mühendisleri vardır. Bunları takip edecek Mimar ve Mühendis odaları vardır. Yine de depremler bizim ülkemizde bir felakete dönüşmektedir. Neden? Teknik ve ekonomik açıdan bir sorun yok. O zaman sorun nerededir? Sorun politiktir, politik iradeyi icra eden hükümettir, hükümetin politikasıdır. O zaman soruna politik bakıp ona göre mücadele etmek gerekmektedir.

6 Şubat 2023 Maraş merkezli depremde oluşan felaketin büyüklüğünden kendisinin sorumlu olduğunu bilen Erdoğan “*son bir asrın en büyük deprem felaketini yaşadık*” diyerek suçu üzerinden atmaya kalkışmakta, yaşanan yıkım ve katliamı depremin büyüklüğü üzerine yıkmaya çalışmaktadır. Her doğa afetini kader sayan halkımız bu kadar büyük yıkım ve insan kaybının depremden geldiğine, kader olduğuna maalesef inanmaktadır. Bu da Erdoğan'ın işini kolaylaştırmaktadır. Oysa bu kadar büyük yıkım ve ölümün nedeni deprem değil Erdoğan'ın uyguladığı politikalarıdır. Sorgulamaya tam da burdan başlamak gerekmektedir. Bu depreme asrın felaketi demektedir Erdoğan haklıdır. Zira resmi rakamla 53 bin insan kaybının olduğu, 500 binden fazla konutun yıkıldığı bir deprem gerçekten de asrın en büyük felaketidir. Dünyanın diğer ülkelerinde aynı büyüklükteki depremde halk böyle bir facia yaşamıyor. O zaman neden bizde böyle bir facia yaşanıyor?

Deprem faciasının bir sorumlusu iktidarsa diğer sorumlusu halktır, sol ve demokratik güçlerin atılığdır

Maraş merkezli 6 Şubat depreminin gelmekte olduğunu yer bilimciler sürekli söyleyip durdular, önlem alınması konusunda uyardılar. Deprem olacak, ülke yıkılacak, insanlarımız ölecek... Bunlar Erdoğan'ın

umurunda değildi. Onun için önemli olan oy, iktidar, rant ve paradır. Seçim öncesi imar affi çıkarıldı. Çürük binalar legalleştirildi. Yıkım ve ölüm için gelmekte olan depreme davetiye çıkarıldı. Bunu yapan Erdoğan idi. Kimseden ses çıkmadı. 1999 büyük Gölcük deprem felaketinden ders çıkaran zamanın hükümeti deprem yaralarını sarmak ve depreme karşı önlemler almak için özel vergiler getirdi. Bu vergilerden Özel İletişim Vergisi deprem vergisi olarak kalıcı hale getirildi. Amaç bu vergilerle binaları depreme dayanıklı hale getirmek, gerekli önlemleri almak. Ama Erdoğan ne yaptı? Bu deprem paralarını yol, köprü, havaalanı inşaatlarında kullandı. 2011 yılında da Maliye Bakanı olan şimdiki Maliye Bakanı Şimşek bu paraların çeşitli ulaşım ve tarım projelerinde kullanıldığını açıkladı. Bir zamanlar deprem yardımlarıyla memur maaşlarının ödendiği bile olmuştur. Maraş merkezli deprem için de Türkiye'de 115 milyar TL bağış toplandı, AB ülkelerinden 6 milyar Euro yardım geldi. Bugüne kadar bu paraların nereye harcandığı konusunda bir bilgi verilmedi. Şeffaflık yok. Toplanan paralar ve gelen yardımlarla hükümet genellikle kendi "delik"lerini, açıklarını kapatmakta, yandaşlara ihale yaratmaktadır.

Yer bilimciler durmadan, yorulmadan İstanbul'u yakında en az 7 büyüklüğünde bir depremin vuracağını, sonuçlarının Maraş merkezli depremden daha ağır olabileceğini açıklamaktadırlar. Ama iktidarın umurunda değil. O hâlâ oy peşinde, İBB Başkanlığını İmamoğlu'ndan, CHP'den alma depremden daha önemli. "AKP'yi seçerseniz her türlü hizmeti alırsınız, seçmezseniz "garip" kalırsınız" demektedir. İstanbul'u bir deprem vuracak, kimsenin umurunda değil.



Oysa 6 Şubat depreminin yıl dönümünde en çok konuşulması gereken İstanbul'u bekleyen deprem olmalıydı. İstanbul'un 6 Şubat depremi gibi hazırlıksız yakalanmaması için nelerin yapıldığının, daha nelerin yapılması gerektiğinin konuşulması gerekmez miydi? 6 Şubat depreminden çıkarılan ve çıkarılacak derslerin bir muhasebesinin yapılması şart değil miydi? Yapılması gerekirdi. Ama Erdoğan'ın böyle bir niyeti yoktur. Onun için deprem AKP belediye başkanlığı döneminde olursa "Allah'ın insanları sınavı"ndan biridir, kaderdir, yarattığı felaket çekilecektir, katlanılacaktır. Yok CHP belediye başkanlığı döneminde olursa depremin sonuçları da CHP'nin, İmamoğlu'nun beceriksizliğidir. Ya halkın, sol ve demokratik güçlerin burada söyleyecek bir sözü yok mu? Var, ama şu an öyle gözüküyor. Çünkü sol ve demokratik güçler de 6 Şubat depreminin yıl dönümünde 6 Şubat depremindeki çalışmalarının bir muhasebesini yapmadı, eksik ve hatalarını gözden geçirmede, bir eleştiri, özelleştireti yapmadı, İstanbul depremi için çıkarılacak dersleri tartışmadı. En azından Erdoğan'ın politikasına ciddi bir sorgulama getirmedi. Oysa gerekli olan bu idi.

Depremde halka yardım ve dayanışma biçimi değişmelidir

O zaman açık sormak gerekiyor: Sol ve demokratik güçler, muhalefet için 6 Şubat depreminden çıkarılacak dersler nelerdir? Bir doğa felaketinden, özellikle deprem felaketinden sonra insanların seferber olması, insani bir reflekstir. Bu refleks sol ve demokratik, muhalif güçlerde de var. Onlar da koşuyorlar. 6 Şubat depreminde de böyle oldu. Koşular, deprem bölgesine vardılar. Ama bölgede devlet yoktu. Halk kendi olanakları-

yla, çıplak elleriyle enkaz altındaki yakınlarını çıkarmaya, kurtarmaya çalışıyordu. Gelen sivil toplum kuruluşlarından ekipler de çıplak elleriyle hemen arama kurtarma çalışmalarına katıldılar. Aşevleri, çadırlar, yardım paketleri, sağlık, sosyal hizmetler örgütlediler. Yani devletin yapması gereken işleri üstlendiler. Doğru mu yaptılar? Hayır yanlış yaptılar. Yapılanlar çok iyi niyetli işler de olsa yanlıştı. Yanlışlık devletin yapması gereken işleri üstlenmekti. Aşevi, çadır kurmak, sağlık ve sosyal hizmet vermek devletin işidir. Devlet adına Kızılay, AFAD ve ordunun işidir. Bunlar Sivil Toplum Kuruluşu STK'ların işi değildir. Onun en başta gelen işi devletin orada olmamasını sorgulamaktır. O zaman STK'ların bu işleri neden yaptığı, devletin işini neden üstlendiği konusunda kendisini sorgulaması gerekir.

Kızılay'ın görevi

STK'lara çadır satmak mı?

Bir düşünün, sorun kendinize, devlet, Kızılay ne yaptı? Bir Sivil Toplum Kuruluşu olan AHBAP'a çadır sattı. AHBAP da aldığı çadırlarla depremzedelere barınma olanağı yarattı. Bir bakın şu tersliğe! Büyük bir deprem olmuş, halk evsiz, barksız, yurtsuz, devletin, yani Kızılay'ın ilk yapacağı iş, elindeki çadırları, malzemeyi alıp deprem yerine koşup orada halka barınak yaratmak, aşevleri kurmak, sağlık ve sosyal hizmet vermektir. Kızılay ne yapıyor? Çadır satıyor? Deprem yerine 2 gün sonra gidiyor, yani orda burda görülüyor. Deprem gibi bir büyük doğa afetinde devletin göstereceği reaksiyon bu mu olması gerekirdi? STK'ların görevi devletin işini, hemde kendi cebinden para ödeyerek üstlenmek değil, tam da bu konularda devletin işlerliğini sorgulamak, kontrol etmektir.

Resim çektiren AFAD!

AFAD da iki gün ortada yoktu. Geldiği zamanda bir resim çektirip gidiyordu. Sonra "ben ordaydım" diyordu. Denebilir ki, enkaz altından AFAD'ın kurtardığı tek insan yoktur. AFAD ise sırf bu gibi afetler için kurulmuş bir kurumdur. Hantallaşmış! Görüldü ki, en büyük doğa felaketi olan deprem için

bir tek hazırlığı yoktu. Yani devlet bir deprem felaketine hazır değildi. STK'ların işi devletin bu işini üstlenmek değil AFAD'ı hantallaştıran, işlemez kılan anlayışla mücadele etmektir, AFAD'ı kontrol etmektir. Hele STK'ların topladığı ve deprem bölgesine yolladığı paketlerin üstüne AFAD damgası vurdurulup depremzedelere dağıtılması bu paketlerin resmen devlet tarafından bir "gasp" idi.

Bu "gasp" bu gibi doğal afetlerde STK'ların yardım toplamasının ne kadar anlamsız olduğunu ortaya koymaktadır. Bu yardımlara hazır olmak devletin görevidir. STK'ların görevi devletin hazırlığını sorgulamak, kontrol etmektir.

Ordu ne yaptı?

Enkaz altındaki halk çılgınlıkların, iniltilelerin kesilip yardım gelmediği için ölürlen ordu neredeydi? Kışlada emir bekliyordu. Kimden? Devletten, yani Erdoğan'dan. Bu emir için Erdoğan darbe korkusuyla iki gün bekledi. Bir general çıkıp askeri deprem sahasına sevke edemedi.

Resmi rakamlara göre 53 bin, yarı resmi açıklamalara göre (eski bakan, şimdiki AKP İstanbul adayı Kurum'un beyanati) 130 bin insanın "katline" sebep oldu. Bunun hesabı hem Saray'dan hem ordudan sorulmalıdır. STK'lar doğal afet anında ordunun hemen harekete geçmesini düzenleyen bir yasa çıkarılması için harekete geçmelidir.

Şeffaflık sağlanmalıdır!

Depremden sonra halkın duyguları sunital edilerek devlet yardım kampanyası altında para topladı. Bu paraların nerelere harcandığı bilinmiyor. Gerçekten depremzedelere mi gitti, yoksa devlet yine bir "deliğini" mi kapattı?

Toplanan bu yardımların ve yurtdışından gelen dayanışmanın nerelere harcandığını izlemek, kontrol etmek Sivil Toplum Kuruluşlarının (STK) görevi olmalıydı.

En azından bunun kendi görevi olduğunu halka anlatması, halkın desteği ile bu yetkiyi kendisine alması gerekirdi. O zaman gerçek görev yapılabilirdi.

Çıkarılacak ders nedir ve

İstanbul depremine hazırlanmak

Bunlar neyi gösteriyor? Bunlar STK'ların ve muhalefetin körü körüne bir aksiyonculuk içinde olduğunu göstermektedir. Düşünmeden aksiyona, harekete geçmekte devletin işlerini üstlenmeye kalkmakta, devleti sorgulamayı ve kontrol etmeyi unutmaktadır. Oysa esas görev budur. Daha ilk gittiği gün devletin sahada olmadığını gören STK'ların ve muhalefetin yapacağı ilk iş hemen Ankara'ya dönmek, Saray'ın önünde dev bir miting yapmak ve Saray'ı iktidarın başına geçirmek, Saray'ın içindeki halkı ölümle başa başa bırakan zihniyeti yıkmaktır. Cumhurbaşkanını hükümetiyle birlikte istifaya zorlamak, gerçek yüzünü demaske etmektir. Bu yapılmadı. Bu en büyük eksiklikti. Sonunda aradan bir sene geçmesine rağmen devlet halka yaralarını saracak bir yardım götürmedi. Erdoğan utanmadan halka *"benim belediye başkan adaylarımı seçmezseniz böyle garip kalırsınız"* diyebildi. Yine bir ses çıkmadı. Erdoğan bu sözü sarfettiği gün Saray'ın önü *"Erdoğan istifa!"* diye inlemeliydi. Bu yapılamıyorsa bir doğal afetten sonra yardım toplamanın, deprem bölgesine gidip aşevi, çadır kurmanın hiçbir anlamı yoktur. Tek anlamı bu otoriter devletin, faşizan tek adam rejiminin *"yedek parçası"* olmasıdır.

Artık şu yardım paketi toplamaktan, deprem bölgesine koşmaktan vazgeçilmelidir. Bunun yerine her deprem bölgesindeki şehri, mesela beklenen İstanbul depremi için İstanbul'un her ilçesini depremin kuşağı, fay hattı üzerinde olmayan Akdeniz, Karadeniz ve Orta Anadolu şehirlerinden biriyle kardeş şehir yapılmalıdır. Her belediyede bir deprem birimi oluşturulmalıdır. Bu şehirler bir deprem anında tüm olanaklarıyla: aşevi, çadır, araç-gereç ve yardım paketleriyle İstanbul'un ilçelerine yardıma koşmalıdır. STK'larn ve muhalefetin görevi bu basit gibi görünen işe öncülük etmesi, bunun bir yasaya bağlanması için halkın harekete geçmesini ve bunun tatbikatının yapılmasını sağlamak olmalıdır.

Ne yapılmalı?

O halde ne yapılmalı? STK'ların ve muhalefetin deprem felaketini bekleyip, şimdiye kadar yaptıkları gibi yardım toplayıp deprem bölgesine koşuşturmak yanlış bir anlayıştır. Esas olan depremden sonra değil depremden önce yapılması gereken çalışmalardır. Devletin, yani Kızılay'ın, AFAD'ın, ordunun, belediyelerin, kaymakam ve valiliklerin bir deprem anında yapması gereken çalışmalara hazır olup olmadığını kontrol etmek ve bu kontrol mekanizmasına halkı katmaktır. Ayrıca halkı bir deprem anına hazırlamak için örgütlemek ve eğitmektir. Bu STK'ların önde gelen görevlerinden biri olması gerekir. Halk örgütlenip bilinçlendirilmeden, devleti



kontrol etmesi gerektiğini öğrenmeden depremlerle birlikte yaşamayı, depremin bir felaket değil bir nimet olduğunu anlaması zordur. Sol ve demokratik güçler bu anlayışın öncüsü olmalı, depreme hazırlık çalışmalarına hemen başlamalıdır. Hangi kurumun ne kadar hazır olduğunu, gerekli çadır ve aşevi malzemesinin, kurtarma araç ve gerecinin, halkın toplanma alanlarının olup olmadığını, halkın hassasiyetinin yüksek tutulup tutulmadığı kontrol edilmeli, önlemler için harekete geçilmelidir. 31 Mart Yerel Seçimleri bu konuda halkı örgütlemek için değerlendirilmeli ve halka *"sen istemezsen, sen ayağa kalkmazsan devlet de belediye de senin için hiçbir hazırlık yapmaz ve seni göz göre göre ölüme gönderir"* anlayışının bir gerçek olduğu anlatılmalı, yerel seçimlerde adayların bu yönde sorgulanması sağlanmalıdır. Yerel seçimlerden sonra da halkı örgütleme ve aydınlatma çalışmaları aynı hızla devam ettirilmelidir. 6 Şubat deprem felaketinin bir örneğinin İstanbul'da yaşanmamasının sorumluluğu STK'larda, sol ve demokratik güçlerde. Bu da iktidarı sorgulamaktan ve kontrolde, halkı örgütlemekten, demokratik ve sol güçlerin yanına çekmekten geçmektedir.

130 ton bal mı, 130 ton altın mı? Hangisini tercih edersiniz?

Ceylan DENİZ

ZOR bir tercih olması gerekir. Çoğunluk büyük bir ihtimalle altını tercih edecektir. 120 ton altının olduktan sonra istediğin kadar, 120 değil 120 bin ton da bal alabilirsin. Ama 120 ton bal ile değil 120 ton, 40 kg altın bile alamazsın. Bu çok açık bir hesaptır. Zira bir kg altın 65.000,00 dolar, bir kg. en iyi doğal bal 20,00 dolardır. O halde soru da tamamen yersiz ve anlamsızdır. Acaba öyle mi? Acaba “Midyat'a pirince giderken evdeki bulgurdan olmak” ihtimali olabilir mi? Olabilir, eğer söz konusu Erzincan ili, İliç ilçesi Çöpler altın maden havzası ise. ÇED raporuna göre İliç havzası yıllık doğal bal üretimi 130 tondur. Yine İliç havzasında yatan altın miktarı da 130 ton civarındadır. Soru açık: 130 ton altın dersen, İliç havzasının bitki ve hayvan örtüsü tamamıyla yok olacak, toprak siyanürle zehirlenecek, uzun yıllar arılar, hayvanlar ve onların dolaştığı bitki örtüsü, dolayısıyla da 130 ton bal olmayacaktır. Erdoğan altını seçti, “bal olmasın” dedi. Siz ne diyorsunuz? Siz de altını mı yoksa balı mı seçiyorsunuz? Emperyalist tekeller

130 ton altını çıkarıp, yüzde 4,81 devlet payını verdikten sonra alıp gidecekler. Biz, yani Türkiye yalnız bir yıllığına değil belki “bin” yıllığına her yıl üretilen 130 ton baldan olacak, ayrıca milyonlarca ton siyanürlü toprağın üstüne oturacağız. Şimdi Erdoğan'ın maden politikasını protesto etmenin, 130 ton bal 130 ton altına feda edilemez demenin zamanı değil mi? Emperyalist tekeller defolsun, madenler millileştirilsin, çevreye zarar vermeyecek teknoloji geliştirilinceye kadar işletilmesin demenin zamanı değil mi?

**İliç-Çöplük'teki maden
“kazası” “milli”
tartışmalar için bir
dönüm noktası olabilir
mi?**

Eskiden 60'lı, 70'li yıllarda sol ve demokratik devrimci güçler ülkenin emperyalistler tarafından ne kadar sömürüldüğünü, talan ve yağma edildiğini göstermek için köylülere, emekçilere halka emperyalist ülkelerden bir traktör, bir biçer-döver, bir kamyon, bir tezgâh satın almak için ne kadar ton pamuk veya benzer tarım ürünleri ödemek zorunda olduğumuzu anlatırlardı. Aynı traktör için ödenen

pamuk her yıl birkaç ton daha artardı. Bu da ülkenin emperyalistler tarafından ne biçimde sömürüldüğünün,



yağmalandığının bir ispatıydı. O zamanlar yeraltı kaynakları bugünkü gibi işletilmiyordu. Ama emperyalistler sürekli maden ve petrol araştırmaları yapıyordu. Ülke daha çok bir tarım ülkesiydi. En çok üretilen pamuk ve tütündü. Çukurova, Ege sırf pamuk tarlalarıydı. Marmara, Karadeniz ve bazı Kürt illerinde tütün ekilirdi. O dönemlerde sol ve demokratik devrimci güçlerin istemi ülkenin bir an evvel sanayileşmesi ve kalkınmasıydı. Makinamızı, traktörümüzü, biçer-döverimizi kendimizin üretmesiydi. Yeraltı ve yerüstü zenginlik kaynaklarımızı kendimizin işletmesi, emperyalist talan ve yağmaya izin verilmemesiydi. Ülke-

nin kalkınması için de planlı karma ekonomi uygulanmalıydı. Devlet işletmeleri, millileştirme ve kamulaştırma kalkınmanın bel kemiği olmalıydı.

Bugün bunlar unutuldu veya unutturuldu. Ülkede o zamanki görüşlerin tam tersi egemen. Neoliberal politikalarla ülke 1980'lerde, 12 Eylül darbesiyle tamamen emperyalist tekellerin yağma ve talanına açıldı. Devlet işletmeleri, bankaları tek tek özelleştirildi, yabancı tekelere peşkeş çekildi, yok pahasına satıldı veya kapatıldı. Madenler ve tüm yeraltı zenginlik kaynakları emperyalist tekellerce işletilmek üzere altın tepsisi içinde sunuldu. En çok özelleştirme Erdoğan iktidarı zamanında yapıldı. Devlet yağmalandı. Bu kaynaklar yalnız yağma ve talan edilmiyor, maden bölgelerinin doğal dokusu, ekolojik yapısı tahrip ediliyor. Her maden işletmesinden sonra geriye ormanları kesilmiş, bitki ve hayvan örtüsü yok edilmiş, geride bırakılan, araziye ve taban sularını zehirleyen kimyasal atıklarla dolu çölleşmiş, çoraklaşmış bir alan bırakılmaktadır. Çıkardığı madeni yok pahasına alıp giden emperyalist tekeller “*biz atıklardan değil, çıkardığımız madenden sorumlu yuz*” demekte ve çekip gitmektedir. Erdoğan rejimi gibi işbirlikçi iktidarlar ise “*bunlar bu işin fıtratında vardır*” diyerek emperyalist

talın ve yağmaya öncülük etmektedirler. Çöpler maden havzasında yaşananlar artık bu politikaya bir dur denmesi, maden politikasında köklü bir değişikliğe gidilmesi gerektiğini ortaya koymuştur. Doğanın ve insanların hayatının korunduğu kazasız belası bir işletmecilik ise yine millileştirme, kamulaştırma, devletleştirmeyi gündeme getirmektedir.

Kendimiz işletemediğimiz sürece tüm altın ve diğer maden ocakları kapatılmalıdır

Erzincan-İliç-Çöplük altın maden ocağında “geleceğim” diyen kaza nihayet 13 Şubat'da geldi. Çöplük havzasında altın çıkartmak için milyonlarca ton kayanın parçalanıp toz haline getirilip siyanür zehiriyle yıkanıp altın elde edildikten sonra parça parça yığılan milyonlarca ton topraktan yığın liç alanları oluşmaktadır. Bunların yüksekliği en fazla 150 m olması gerekiyor. Çöpler'de ise 257 m'yi bulmaktadır. Son zamanlarda liç alanında çatlaklar ortaya çıkmış ve 13 Şubat'ta korkulan heyelan meydana gelmiş ve 10 milyon ton toprak kaymıştı. 9 çalışan bu yığının altında kalmıştı. Onlar hâlâ kurtarılamadı ve çıkarılamadı.

Basında çıkan haberler ve fotoğraflar kazanın gelmekte olduğunu göstermekle kalmıyor, emperyalist tekellerin ülke zenginlik kaynaklarını nasıl talan ettiğini, çevreye ve bölge insanlarına

nasıl zarar verdiğini gözler önüne seriyor. Bu “kaza” birden Türkiye'deki altın ve diğer maden işletmeciliğinin de sorgulanmasını bir kez daha gündeme getiriyor ve devletin kendisinin işletemediği bir madenin yabancı tekellerce işletilmesine izin verilmemesi gerektiğini, acilen tüm maden ocaklarının millileştirilmesini ve işletmesinin devletleştirilmesi zorunluğunu ortaya koyuyor. Emperyalist tekellerin işlettikleri madenlerin ülkeye yararı değil zararı vardır. Çıkartılan bu kadar yeraltı zenginliğinin ülke ekonomisine ve devlet bütçesine katkısı yok denecek kadar azdır. Çöplük “kazası” nedeniyle bu konuda yapılan tartışmalarda ortaya çıkan bilgiler emperyalist yağma ve talanın boyutunu ve bu ocakların kendi gücümüzle işletilinceye kadar kapatılması gerektiğini gösteriyor. Madenlerin yeraltında kalması ve çıkartılmayı beklemesi ülke ve halkın yararınadır. Neden mi? Nedeni açık.

Madeni hammadde olarak ihraç etmek ülkeye en büyük zarardır

Türkiye'de altın dahil çıkarılan maden cevherini ülkede işlenmeden, hammadde veya konsantre olarak ihraç edilmektedir. İşlenmeyen, mal olarak ürüne dönüşürülmeyen hammadde, cevher konsantresinin ülkeye sağladığı bir katma değer yoktur. Eskiden hammadde

olarak tonlarca pamuk satılır, karşılığında bir traktör veya bir makina alınır. Şimdi tonlarca ham maden satılıyor, karşılığında aynı madenin işlenmiş biçimine milyarlarca dolar ödeniyor. Yani emperyalist tekeller tarafından ülke iki kez soyuluyor. 2022 senesinde ülkede 31 ton altın, yaklaşık 638 bin ton alüminyum, 5,2 milyon ton bakır, 8,3 milyon ton krom, 480 bin ton çinko, 19,5 milyon ton demir, 143 ton gümüş dahil toplam metalik maden üretimi 37,6 milyon tondur. Bu kadar çıkartılan madenlerin gayri safi yurtiçi hasılaya- GSYH'ya katkısı yüzde 1,4'tür, yani azdır. Çünkü bunlar işlenmiyor, satılacak, ihraç edilecek ürün haline dönüştürülmeden yabancı tekeller tarafından alıp götürülüyor, katma değer sağlanmıyor. Sonra Türkiye bu hammaddelerden üretilen malları misliyle fazlasını ödeyerek dışarıda ithal ediyor. İşte buna üç örnek:

Birinci örnek altın: Türkiye 2022 yılında 9,2 milyar dolarlık altın ihraç ederken 21,6 milyar dolarlık altın ithal etti. Aradaki fark 12,4 milyar dolar. Bu da cari açığın yüzde 25'ini oluşturmaktadır. İkinci örnek bakır: Türkiye 2022 yılında 495 milyon dolar bakır konsantresi ihraç etmiş, aynı yıl 5,2 milyar dolar bakır ve bakır ürünleri ithal etmiştir. İşlenmiş bakıra ödenen dolar bakır cevheri konsantresi olarak ihraçtan elde edilen do-

lardan 10 mislinden daha fazladır. Ülke gözümüzün önünde yağmalanıyor, habirimiz yok! Üçüncü örnek tüm maden üretim ihracat ve ithalatıyla ilgilidir. 2020 yılında tüm maden ihracatından elde edilen gelir 30 milyar dolardır. Aynı yıl ithal edilen madencilik ürünleri için ödenen miktar ise 50,2 milyar dolardır. Açık 20,2 milyar dolar. Memleket soyuluyor, Erdoğan cebini dolduruyor, vatandaşı da uyutuyor. Erdoğan'ın esas görevi bu emperyalist soygun ve talanı sağlamaktır. Bunu sağladığı için emperyalistler tarafından hâlâ 'sevilmekte' ve desteklenmektedir. Erdoğan'ın çıkarı millileştirme, kamulaştırma, devletleştirmeye aykırıdır. Aksi takdirde yalnız payını değil, anında iktidarını kaybeder. Bunun böyle olduğunun bir örneği 2019 Boliviya'sıdır.

“Biz her zaman kime karşı istersek darbe yaparız”

Bu söz 2019 yılında Boliviya'da Cumhurbaşkanı Evo Morales'in bir darbeyle iktidardan düşürüldükten sonra Elon Musk tarafından söylenmiştir. Elon Musk Twitter, yani X'in, Facebook'un, Tesla'nın ve daha nice firmanın sahibi, dünyanın en zengin adamlarından biridir.

Tesla Musk'un elektrikli otomobil üreten firmasının adıdır. Elektrikli otomobilleri çalıştıran akümülatör üretimi için ise lityum madeni-ne ihtiyaç vardır. Dünyada en büyük lityum rezervi olan ülke ise Boliviya'dır. Boliviya'da bu kıymetli madeni And dağlarında 4000 m yükseklikte bir tuz çölünün altında bir platoda yatmaktadır. Artık bugün elektrikli otomobil çağında altından



da kıymetli olan lityum çıkartılırken çevreye, toprağa, suya ve havaya büyük zarar vermektedir. Çıkarılmasında çok su kullanılmakta, toprak ve su zehirlenmekte, zehirli gazlar havayı kirletmektedir. Şimdiye kadar Tesla gibi emperyalist tekeller pisliklerini bırakıp çıkardıkları lityumu alıp gidiyorlardı.

O zamanki (2019) Boliviya Cumhurbaşkanı Morales bu lityum çıkartma biçimine son verdi. Kullanılan suyun risaykling yapıp, yani yeneden dönüştürülüp kullanılmasını, toprağa, suya, havaya verilen zararın minimuma indirilmesi ve sonra zehirlenmiş toprağın dönüştürülmesi şartlarının yanısıra lityumun hemen yurtdışına çıkarılmasını yasakladı.

Üretilen lityum ülkede işlenecek, cep telefonlarında, laptop, dizüstü bilgisayarlar da kullanılan piller ve otomobil akümülatörleri Boliviya'da üretilecek ve ihraç edilecek. Böylece katma değer Amerika ve Avrupa'da, Çin'de değil, ülkede, Boliviya'da gerçekleşecek ve ülkenin kalkınmasına katkı sağlanacaktır. Bu şartlardan emperyalist tekeller hoşlanmadı. Hem lityum çıkartma maliyetleri artacak, hem ülkede bunu işleyecek fabrikalar kuracaktı. Emperyalistlerin böyle şartlarda en iyi bildikleri o ülkede darbe yapmak, hükümeti değiştirmek, kendi dediklerini yapacak hükümetleri getirmektir. Boliviya'da da böyle yaptılar, Morales'i devirdiler. Morales ülkeyi terk etmek zorunda kaldı. Ama emperyalistlerin darbesi halk tarafından benimsenmedi. Bir sene sonra yapılan seçimleri Morales'in sosyalist partisi MAS kazandı ve Morales ülkesine geri döndü. Şimdi lityum işletmesi Morales'in koşullarını kabul eden Çin'e verildi. Önümüzdeki yıllar burada nasıl bir deney kazanılacağını gösterecektir.

Emperyalist talan ve yağmaya ne zaman dur denecek

Erdoğan 130 ton altın dediği için emperyalist tekellerin takdirini kazanmaktadır. Onlar için önemli olan ne demokrasi ne de insan hak ve özgürlükleridir. Onlar için önemli olan yatırdıkları pa-

ranın karşılığını misliyle alabilmektir. Bunu en açık ifade eden Çanakkale ve Kazdağlarında altın çıkartan Alamos Gold şirketinin CEO'su McCluskey olmuştur. McCluskey şöyle diyor: *"Türkiye'deki altın madenleri için 100 milyon dolar yatırdık. Kısa süre içinde 85 ton altın çıkardık ve 4 milyar dolar gelir elde ettik. Türkiye'nin yüksek enflasyon ortamında tüm işçiliği TL cinsinden yapıyoruz. Altın bize, siyanür Türklere kalıyor. Çok tatlı iş. Türklerin yaptığı en iyi iş, hafriyat ve taş kırma"dır.*" Doğru söze ne denir? Bu söz karşısında sokaklara dökülmek gerekmez miydi?

Bu kadar açık konuşmakla birlikte benzer hesabı İliç-Çöplük altın maden havzasını işleten Anagold şirketi de yapmaktadır. ÇED raporuna göre şirket 10 yıllık faaliyet sonucu 4,8 milyar dolar gelir elde edecek, bundan devlete vereceği pay ise 198 milyon dolardır, yani devede kulaktır. Bu 198 milyon dolar için yine ÇED raporuna göre içinde altın rezervi bulunan 71 milyon 600 bin ton kaya ve toprak altını çıkartmak için parçalanacak, siyanürle yıkanacak ve yaklaşık 100 ila 130 ton altın elde edilecektir (her bir ton kayadan 1,6-1,9 gram altın elde edilmektedir). Ayrıca raporda maden sahasında 325 farklı bitki türünün bulunduğu, bunlardan 54'ünün endemik olduğu, iki

kelebek türünün tehlike altında olduğu, arasında dağ keçisinin de bulunduğu 19 memeli hayvanın "düşük risk" altında olduğu, 16,5 milyon metrekare ormanın yok olacağı, İliç'te üretilen 130 ton doğal balın akibetinin belirsizliği bildirilmektedir. Tüm bunlar 198 milyon dolar elde etmek için yapılıyor: Çıkan altını emperyalistler alıp gidiyor, Türkiye'ye 71 milyon ton zehirli toprak, bitki ve hayvan örtüsü yok olmuş çorak bir alan kalıyor. Mahrum kalınacak 130 ton bal da çabası!

Gençlik Denizlerin ve Çayanların yolunda emperyalizme karşı çikmalıdır

Türkiye emperyalistler tarafından şimdiye kadar böyle bir yağma ve talan görmemiştir. Halkta ülke altından para kazanacak, kalkınacak diye bekleye dursunlar. Emperyalistler hangi ülkeyi kalkındırmissinler da Türkiye'yi kalkındıracağız. Burada para kazananlardan biri emperyalist tekellerse diğeri de Erdoğan ve onun emperyalizmin işbirlikçisi olan Çalık Holding'tir. Bu gidişe dur demenin zamanı gelmiştir. Denizlerin ve Çayanların başını çektiği 68 Gençlik Hareketi en çok emperyalizmin ve işbirlikçilerinin ülkeyi talan ve yağmalamasına karşı çıkmışlar ve iktidarı sorgulamışlardır. Şimdiki gençlik de Denizleri ve Çayanları örnek almalı, emperyalistlerle birlikte Er-

doğan'ın ülkeyi yağma ve talan etmesine karşı çıkmalıdır. Yerel seçimler bunun için bir fırsattır. Unutulmalı İliç-Çöpler'deki altın araması izninin altında Erdoğan'ın onayı ve o zaman bakan şimdi de Erdoğan'ın İs-

tanbul Büyükşehir Belediye Başkan adayı Kurum'un imzası vardır.

Bu yerel seçim kampanyalarında bunun hesabı sorulmalı ve "İstanbul size emenet edilemez!" denmelidir.



Uzun Hasan Yoldeşimize veda ettik

70'li yıllarda Türkiye Komünist Partisi TKP'nin bir savaş eri olan, 80'i, 90'lı yıllarda likidasyona karşı dik duran ve 2000'li yıllarda TKP'yi yeniden ayağa kaldırma mücadelesinde aktif katılan Hasan Uzun yoldeş bugün Enternasyonal ve Parti Marsları eşliğinde İstanbul-Sarıyer Merkez Mezarlığı'nda kalabalık bir katılım eşliğinde son yolculuğuna uğurlayarak, toprağa verdik.

Aşağıda TKP - 1920 temsilcisinin Hasan yoldeşin evinin önünde ve mezarının başında düzenlenen cenaze merasiminde yaptığı konuşmayı veriyoruz:

Sevgili yoldeşler ve dostlar, Hasan yoldeşin sevgili ailesi,

Bugün bir yoldeşimize daha veda ediyoruz: Uzun Hasan Yoldeşimize.

O hepimiz tarafından sınıf savaşında, burjuvaziye, faşizme ve emperyalizme karşı savaşta, barış, demokrasi, özgürlük ve sosyalizm mücadelesinde dik duruşuyla, Marksist-Leninist ilkelerde ödün vermez inadıyla, TKP'ye olan sarsılmaz inancıyla tanınan ve bilinen bir yoldeşimizdi.

O yaşamını; işçi sınıfının ve emekçilerin, ezilen halkların hem Türkiye'de, hem

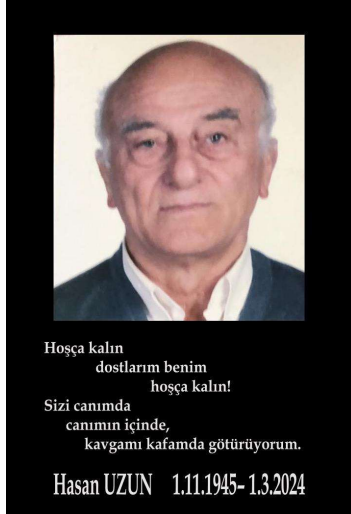
dünyada sömürü ve baskıdan kurtuluşuna, özgürleşmesine, sosyalizme ve komünizme adanmış bir enternasyonalist ve partimizin bir savaş eriydi. Onu ne 12 Eylül darbesinin zindanları, ne faşist gerici güçlerin tehdit ve saldırıları yıldırabilmiş, inandığı işçi sınıfının yüce davasından, enternasyonalist anlayıştan alıkoyabilmiştir.

Onun için Türkiye'de enternasyonalistlik Kürt halkının özgürlük mücadelesiyle dayanışma, bu mücadelede Türklerin Kürt halkının yanında olması demektir. O işçi sınıfı öncülüğünde sosyalizme giden yolda Türkiye'nin özgürleşmesinin ve demokratikleşmesinin ancak Kürt halkının özgürleşmesi, kendi ulusal ve demokratik haklarını elde etmesiyle mümkün olacağını gören, buna inanan Karadenizli coşkulu bir Türk komünistiydi.

Türkiye işçi sınıfının sınıf mücadelesiyle Kürt halkının özgürlük mücadelesi birbirinden kopmaz diyalektik bir bütündür. O yaşamının son yıllarında aktif olarak HDP'yi desteklemiş ve 31 Mart yerel seçimlerinde DEM Parti'nin güçlü çıkmasını hep dilemiştir.

Değerli yoldeşler,

Hasan yoldeşin yaşamının en güzel



yılları sendikası DİSK-Tekstil-İş'te, partisi TKP'de geçen 70'li yıllardı. Bu yıllar hepimiz için zengin deneylerle dolu öğretici yıllardı. Maden-İş grevleri, 15-16 Haziran büyük işçi direnişi, DGM ve MES grevleri, dev 1 Mayıs yürüyüş ve mitingleri, devrimci ve sosyalist gençliğin antiemperyalist demokratik mücadelesi, kadınların çifte sömürüye ve baskıya karşı eşit haklar mücadelesi ülkemizde emperyalist yağma ve talana karşı, sosyalizme açılan demokratik, özgür, bağımsız bir Türkiye için bir kalkışmanın olduğu umut dolu yıllardı. Hasan Yoldaş tüm bu mücadeleler içinde yer aldı. İşçi sınıfının kızıl bayrağını yükseltti. Kemal Türkler yönetimindeki DİSK'in bugün unutulmuş olan sınıf ve kitle sendikacılığı, tabanın söz ve karar sahibi olma anlayışı onun işçi sınıfı içindeki çalışmalarında şaşmaz pusulası olmuştur. Hasan yoldaş bu mücadeleler içinde 1973 Atılımı ile ayağa kalkan TKP ile tanışmış, TKP saflarında yer almış, Deniz yoldaş, Mustafa Hayrulloğlu ile çalışmıştı. Bu onun yaşamında kökten bir değişiklik, diyalektik bir sıçramaydı. Çünkü o Marksçı-Leninci Partisi olmayan bir işçi sınıfının ve emekçi halkın kendisinin ve tüm insanlığın kurtuluşu olan tarihsel misyonunun yerine getiremeyeceği, bu tarihsel rolü oynayamayacağı bilincine varmıştı. Bundan sonra Hasan Yoldaş ilk görevini TKP'yi işçi sınıfı içinde örgütlemek, örgütlü sınıf savaşını yükseltmek bilinciyle hareket etmek olduğunu görmüştür. Partimizin 70'li yıllarda yükselişi, Türkiye politik yaşamında belirleyici bir rol oynar duruma gelmesi Uzun Hasan gibi yorulmak bilmez enerjisiyle ardıcıl savaşan yüzlerce yoldaşın omuzları üstünde yükselmiştir. Fabrikalar kalemiz olmuştur. Ama o yüzlerce yoldaştan inandığı davadan Hasan gibi sapmadan geri kalan maalesef bir kaç yoldaş olmuştur. Bugün partimiz hâlâ 80'li yıllarda yaşadığı o likidasyondan çıkmış değildir.

Yoldaşlar,

Partimizin 80'li yıllarda yaşamış olduğu

likidasyonun bir nedeni Türkiye sol, devrimci, sosyalist ve komünist güçlerin üstünden silindir gibi geçen 12 Eylül darbesiyse, diğeri partimizde ve başta reel sosyalist ülke partileri olmak üzere uluslararası komünist harekette baş gösteren revizyonist, reformist, oportünist uzlaşmacı sapmalardı. Bu sapmalar bizim partimizde daha çok küçük burjuva sosyalist, sol ve bazı kendine devrimci diyen Kemalist partilerle yapılan ve gerçekleştirilen birlik ve birleşme politikalarıydı. Bunun sonucu likidasyondur. Legalizm batağında boğulmaktı. Parti üyeleri savruldu, atomize oldu, sapla saman birbirine karıştı. Bunun üstüne bir de Sov-



yetlerin ve reel sosyalizmin yıkılması bindi. Herkes kendini birden özgürleşmiş hissetti. Onlara göre Marsizm-Leninizm, komünist partilerinin artık çağı bitmişti. Kendisine komünist, solcu, devrimci, ilerici diyen herkesin katıldığı yeni partiler kurulmalıydı. Böyle bir ortamda dik durmak, diri durmak, teorimiz Marksizm-Leninizm bize öğrettiği ilkeleri savunmak beton kafalılık olmuştu. Eski partililerin kafaları karmakarıştı. İşte böyle bir ortamda "dik ve diri duran, Marksist-Leninist ilkeleri savunan Türkiye işçi sınıfının Suphi ve Bilenler geleneğindeki TKP'ye ihtiyacı var" diye-

bilen bir kaç yoldaştan biri Uzun Hasan'dı.

Uzun Hasan 2001 yılına kadar çevresinde çoğu kez tek fişek olarak dolaştı. "Ne yapayım?" diye düşünürken eski hücre çalışmalarındaki okuma grupları aklına geldi. Bir grup oluşturdu. Klasikleri, Marks ve Lenin'in eserlerini okumaya ve tartışmaya başladılar. Gençlerin de katılımıyla belli bir etkinlik de sağlandı. Ama okumak yetmiyordu, pratik gerekiyordu. Bu maalesef başaramadı. Bir sıçrama gerçekleştiremedi.

Bu ara Hasan yoldaş Rasim Öz'le birlikte Savaş Yolu'nda çalıştı. Orada da umduğunu bulamadı. Ama tam bu sıra Rasim Öz'ün ilişki kurduğu Şiko ve Yelkenci yoldaşlarla tanıştı. Bu yoldaşlar SİP-TKP'nin kurul-



masıyla TKP geleneğinin büyük bir tehlike altında olduğu tespitini yaparak TKP'yi yeniden ayağa kaldırmak için çalışmaya başlamışlardı. Kafası karışık olmayan, likidasyona karşı çıkan, Marksist-Leninist ilkelere bağlı eski TKP'lileri arıyorlardı. O zaman böylesi TKP'lileri bulmak zordu. İşte Şiko ve Yelkenci yoldaşların buldukları, kafası hâlâ açık, berrak olan komünistlerden

biri Hasan Uzun yoldaştı.

Hasan Uzun sanki anasından yeniden doğmuş gibiydi. Hayatında yeni bir dönem başlıyordu. Birden 70'li yılların heyecanını yaşamaya başladı. Artık yalnız değildi. Partisi vardı, yaşıyor ve savaşıyordu. Şimdi partiyi yeniden ayağa kaldırmak, onu işçi sınıfı içinde örgütlemek, yığınlarla bağlamak gerekiyordu. Parti yeniden belli ölçüde eski etkinliğini kazanmalıydı. Bu başarmalıydı. Eğer bu başarılamazsa işçi sınıfının burjuvazinin etkisinden, milliyetçilikten kurtulması, burjuvaziye, AKP iktidarına, Erdoğan'ın tek adam rejimine karşı güçlü bir demokrasi hareketi yaratmak, yükselen gençlik, kadın, çevre hareketlerini ve Kürt özgürlük hareketini sınıf mücadelesiyle bağlamak, Kürt hareketine en geniş desteği vermek hemen hemen mümkün değildir.

Bu nedenle Hasan Uzun yoldaş için partiyi yeniden ayağa kaldırma mücadelesi 2001'den sonra onun yaşamının merkezine oturmuştu. O şimdi bu mücadeleyi tamamlamadan aramızdan ayrıldı. Ama onun mücadelesi yerde kalmayacak, yoldaşları mutlak sürdürecektir. Belki bu anmadan sonra içinizden bazıları "ben de varım!" diyecektir. Unutulmasın "Nerede bir komünist varsa parti oradadır!".

Mücadele devam ediyor, rahat uyu Hasan yoldaş!



YAŞASIN DÜNYA KADINLAR GÜNÜ 8 MART

Serap AKTEPE

KAPİTALİST toplumda erkeğin de, kadının da emeği birer metadır. Her iki cins de amansızca sömürülürler. Kadınlar, düşük ücretli emekçiler olduğu için sermaye tarafından daha çok sömürülürler. Sınıflı toplumda, özellikle kapitalist toplumda kadın üretimden koparılıp aile içine hapsedilmeye çalışılır. Bu nedenle sömürülme gerçeğine rağmen, kadınların özgürleşmesinin ön koşulu tüm kadınların toplumsal üretime dâhil olmasıyla mümkündür. Çekirdek ailenin toplumun ekonomik temeli olmaktan çıkmasını ve toplumun özel ev işlerini, çocuk ve yaşlı bakımını da üstlenmesini gerektirir. Bu aynı zamanda, kadının çifte sömürüye maruz kalmasını da engelleyebilir. Kadın-erkek tüm yetişkinlerin üretime katılması, çalışma saatlerinin azalmasına ve ebeveynlerin çocuklarına daha fazla zaman ayırmasına yol açacaktır.

Toplumların demokrasi, özgürlük ve toplumsal ilerleme düzeyi kadının çalışma yaşamındaki hayatı, ekonomik durumu, eğitimi ve sosyal hayatta rol alma oranı Türkiye'de hâlâ çok düşük düzeydedir.

2023 sonuçlarına göre 31

Aralık 2023 tarihi itibarıyla Türkiye'nin nüfusu 85.372.377'dir. Bu sayının yüzde 50,1'i (42.734.071) erkeklerden, yüzde 49,9'unu (42.638.306) kadınlardan oluşuyor. Kadın nüfusu yaklaşık olarak erkeklere eşit. Türkiye, OECD ülkeleri içinde kadınların işgücüne katılımında en son sırada,



cinsiyet eşitsizliğinde 146 ülke arasında 124. sırayla, Bangladeş, Etiyopya, Endonezya ve Nijerya gibi ülkelerin gerisinde yer alıyor. İşgücüne dahi olmayan kadın nüfus 9 milyon 633 bin ve çalışma yaşamı yerine evle bütünleşen geleneksel yaşamını sürdüren bu kadınların "ev emeği" sayılmadığı için işgücüne dâhil edilmiyorlar. Eğitimine devam eden, emekli, mevsimlik işçiler, iş ara-

yanlar da dâhil edilenler de bu sayıya eklendiğinde çalışma yaşamında olmayan kadınların sayısı 20 milyon 927 bine ulaşır.

Kapitalist toplumda çalışan kadınlar; sınıfsal, ulusal ve cinsel olmak üzere üçlü bir sömürüye maruz kalıyorlar. Bunun nedeni kadının biyolojik rolünün bir engel olarak görülmesidir. Bu durum pratikte böylesi sonuçlara yol açar:

- Kadınların çifte işi var,
- Kadınların geçimini sağlama konusunda erkeklere bağımlı olması,
- Bekâr annenin son derece zor durumda kalması,
- Kadınların ilerleme, gelişme ve kariyer yapma fırsatlarının daha az olması,
- Kadınların maaşının erkeklere göre düşük olmasına yol açıyor

-ve kadınlar yoksul ve az ücretle çok monoton işlerde çalışıyorlar.

Sermaye kadınları yedek ordu olarak kullanıyor, bu da hem erkeklerin hem de kadınların ücretlerinin düşmesine yardımcı oluyor. Buna ek olarak, resmi eşit işe eşit ücret uygulanmaması, kadınların bu konuda çok savaşıp vermemeleriyle de sekteye uğruyor.

Tüketici olarak kadın

Tüketici olarak da kadın

aynı zamanda sermayenin sömürüsünün kurbanıdır. Uğruna mücadele edilen ücret artışları kârdan alınmadığında bu kez fiyatlara aktarılıyor. Tüm tüketiciler sömürülüyor ancak kadınlar, günlük alışverişleri yapan ve reklamların etkisine en çok maruz kalanlar olmaları nedeniyle özellikle savunması zor konuma sahipler.

Sunulan ürünler, örneğin çamaşır makinelerinde olduğu gibi çok çabuk eskিয়েcek biçimde ya da giysilerde olduğu gibi sık sık değişen modellerle tasarlanıyor, tıpkı kaynakların gereksiz malların (örneğin 10 farklı diş macunu) üretimi için israf edilmesi gibi. Cinsiyetçi rollerle yetiştirilme yoluyla oluşan aşağılık duygusu, yetersizlik duygusu nedeniyle, kapitalizm reklamlar aracılığıyla kadınlara saldırıyor ve çoğu zaman kadınlar çok kolay av oluyor.

Küçük, yalıtılmış çekirdek aileye yönelik gelişme, sermayenin tam desteğini almıştır; çünkü insanların yaşadığı birimler ne kadar küçükse tüketim de o kadar fazla oluyor. İzole insanlar zayıftır, korumasızdır ve tüketicinin zayıflığı sermayenin gücüdür. Bu zayıflık ancak sermayeye karşı örgütlü kadın mücadelesiyle, işçi sınıfı saflarında yer almakla mümkündür.

Erkek egemen ailede kadın

Kapitalist toplumsal sistemde çekirdek aile, izole

edilmiş bir tüketici birimi olmasının yanı sıra, aynı zamanda bir emek gücü tedarikçisi işlevi de görmektedir. Bir grup olarak ailenin artık üretimde genel bir payı yoktur. Ana görevi, hizmet işlevine ek olarak çocukların yetiştirilmesidir. Bu, tecrit halinde ve sermaye tarafından kontrol edilen medyanın etkisi altında gerçekleşir. İdeolojisi, daha büyük bir topluluğun yerine aile üyelerini karşılıklı bağımlılıkla birbirine bağlamaktır.

Erkek egemen aile, kadının rolünü tanımlar. Evde kendisine erkeklerle eşit şartlarda işgücü piyasasına ve siyasete katılmasını engelleyen geleneksel hizmet görevleri vardır. Tüm bu koşullar günümüzün çatışmalarla boğuşan ailelere ve kadınların ezilmesine katkıda bulunuyor. Yıllardır süren eşitlik çabalarına ve resmi bağlara rağmen kadınların toplumda hâlâ neredeyse hiçbir etkisinin olmamasına sebep oluyorlar.

Erdoğan- AKP ve kadınlara saldırılar

2002 yılında iktidara gelen Erdoğan'ın (AKP) ilk yıllarında verdiği tüm demokratik vaatler gibi, iktidarını sağlamlaştırdıktan sonra kadınların kazanılmış haklarına karşı saldırıya geçti. Erkek egemen anlayışı üreten, o günden bu yana kadınları aşağılanması, cinayetler, tecavüzler, onlara evi ve çocuk doğurmayı reva gören anlayışları yasalarla da sağlam-

laştırmaya çalıştı. Erdoğan, kadınlara 3-4 çocuk doğurmalarını salık veriyor: Savaslarla, iş cinayetleriyle ve depremlerle telef olan işçi ve emekçilerin boşluğunu dolduracak yeni işgücü istiyor.

Erdoğan kadın düşmanı politikaları gerçekleştiriyor, kadını eve hapseden koşullarını hazırlarken diyanet üzerinden, Evlilik Rehberi, Aile İrşat ve Rehberlik Bürosu, Alo Fetva Hattı, Aile Eğitim Programı gibi kurumlar oluşturdu. Binlerce çocuğa okul öncesi din eğitim projesi ile Kur'an kursları verildi. Kadınlara yönelik cinsel taciz yasalarındaki cezalar hafifletildi, tecavüzcü ile evlendirilme yasası gündeme geldi. Dini nikâh suç olmaktan çıktı ve çok eşliliğin önü açıldı. Eğitim yönetmeliği değiştirilerek çocuk evliliğinin önü açıldı. Kadını koruyan İstanbul Sözleşmesi iptal edildi.

Tüm bu sorunlara rağmen ne yapılmalıdır?

Çocukların, hastaların ve yaşlıların ihtiyaçlarını karşılamak ortak, toplumsal bir görevdir. Toplum ve anne-baba çocukların yetiştirilmesini ve bakımını ortaklaşa sağlamalıdır.

Doğum kontrolünün tamamı ücretsiz olmalı ve farklı doğum kontrol yöntemlerine ilişkin daha fazla araştırma teşvik edilmelidir.

Doğum veya evlat edinme durumunda, anne-babaya da ücretli doğum izni verilmesi gerekir. Bundan

aynı zamanda sermayenin sömürüsünün kurbanıdır. Uğruna mücadele edilen ücret artışları kârdan alınmadığında bu kez fiyatlara aktarılıyor. Tüm tüketiciler sömürülüyor ancak kadınlar, günlük alışverişleri yapan ve reklamların etkisine en çok maruz kalanlar olmaları nedeniyle özellikle savunması zor bir konuma sahipler.

Sunulan ürünler, örneğin çamaşır makinelerinde olduğu gibi çok çabuk eskieyecek biçimde ya da giysilerde olduğu gibi sık sık değişen modalarla tasarlanıyor, tıpkı kaynakların gereksiz malların (örneğin 10 farklı diş macunu) üretimi için israf edilmesi gibi. Cinsiyetçi rollerle yetiştirilme yoluyla oluşan aşağılık duygusu, yetersizlik duygusu nedeniyle, kapitalizm reklamlar aracılığıyla kadınlara saldırıyor ve çoğu zaman kadınlar çok kolay av oluyor.

Küçük, yalıtılmış çekirdek aileye yönelik gelişme, sermayenin tam desteğini almıştır; çünkü insanların yaşadığı birimler ne kadar küçükse tüketim de o kadar fazla oluyor. İzole insanlar zayıftır, korumasızdır ve tüketicinin zayıflığı sermayenin gücüdür. Bu zayıflık ancak sermayeye karşı örgütlü kadın mücadelesiyle, işçi sınıfı saflarında yer almakla mümkündür.

Erkek egemen ailede kadın

Kapitalist toplumsal sistemde çekirdek aile, izole

edilmiş bir tüketici birimi olmasının yanı sıra, aynı zamanda bir emek gücü tedarikçisi işlevi de görmektedir. Bir grup olarak ailenin artık üretimde genel bir payı yoktur. Ana görevi, hizmet işlevine ek olarak çocukların yetiştirilmesidir. Bu, tecrit halinde ve sermaye tarafından kontrol edilen medyanın etkisi altında gerçekleşir. İdeolojisi, daha büyük bir topluluğun yerine aile üyelerini karşılıklı bağımlılıkla birbirine bağlamaktır.

2002 yılında iktidara gelen Erdoğan'ın (AKP) ilk yıllarında verdiği tüm demokratik vaatler gibi, iktidarını sağlamlaştırdıktan sonra kadınların kazanılmış haklarına karşı saldırıya geçti. Erkek egemen anlayışı üreten, o günden bu yana kadınları aşağılanması, cinayetler, tecavüzler, onlara evi ve çocuk doğurmayı reva gören anlayışları yasalarla da sağlamlaştırmaya çalıştı. Erdoğan, kadınlara 3-4 çocuk doğurmalarını salık veriyor: Sa-



Erkek egemen aile, kadının rolünü tanımlar. Evde kendisine erkeklerle eşit şartlarda işgücü piyasasına ve siyasete katılmasını engelleyen geleneksel hizmet görevleri vardır. Tüm bu koşullar günümüzün çatışmalarla boğuşan ailelere ve kadınların ezilmesine katkıda bulunuyor. Yıllardır süren eşitlik çabalarına ve resmi bağlara rağmen kadınların toplumda hâlâ neredeyse hiçbir etkisinin olmamasına sebep oluyorlar.

Erdoğan- AKP ve kadınlara saldırılar

başlarla, iş cinayetleriyle ve depremlerle telef olan işçi ve emekçilerin boşluğunu dolduracak yeni işgücü istiyor.

Erdoğan kadın düşmanı politikaları gerçekleştiriyor, kadını eve hapsedmenin koşullarını hazırlarken diyanet üzerinden, Evlilik Rehberi, Aile İrşat ve Rehberlik Bürosu, Alo Fetva Hattı, Aile Eğitim Programı gibi kurumlar oluşturdu. Binlerce çocuğa okul öncesi din eğitim projesi ile Kur'an kursları verildi. Kadınlara yönelik cinsel taciz yasalarındaki cezalar hafifletildi, tecavüzcü ile ev-

lendirilme yasası gündeme geldi. Dini nikâh suç olmaksızın çıktı ve çok eşliliğin önü açıldı. Eğitim yönetmeliği değiştirilerek çocuk evliliğinin önü açıldı. Kadını koruyan İstanbul Sözleşmesi iptal edildi.

Tüm bu sorunlara rağmen ne yapılmalıdır?

Çocukların, hastaların ve yaşlıların ihtiyaçlarını karşılamak ortak, toplumsal bir görevdir. Toplum ve anne-baba çocukların yetiştirilme-

sini ve bakımını ortaklaşa sağlamalıdır.

Doğum kontrolünün tamamı ücretsiz olmalı ve farklı doğum kontrolü yöntemlerine ilişkin daha fazla araştırma teşvik edilmelidir.



Doğum veya evlat edinme durumunda, anne-babaya da ücretli doğum izni verilmesi gerekir. Bundan sonra toplum, taraflardan birinin veya her ikisinin bir yıl-lığına izin alması için mali fırsat yaratmalıdır; örneğin kadının ilk altı ay, erkeğin ise ikinci altı ay evde kalabilmesi gibi.

Çocuk kurumları özgür olmalı, yaşa göre bölünmeli ve mümkün olduğunca evle yakın temas halinde ol-

Açıklama:

Halkımız 31 Mart'ta yerel yöneticilerini seçmek için yeniden sandık başına gidiyor

Cumhur İttifakı partilerine; AKP ve MHP, faşist gerici parti adaylarına oy yok!

Oylarımız; rant- yağmaya karşı katılımcı, yatırımcı ve sosyal belediyeciliği savunanlara!

Oylarımız; demokrasi ve özgürlükleri, barışı, Türkiye halklarının ortak yaşamını savunanlara!

TÜRKİYE halkları yerel yöneticilerini, belediye başkan ve meclis üyelerini seçmek için 31 Mart'ta sandık başına gidiyor. Bu seçim 10 ay önce Mayıs 2023'te yapılan Cumhurbaşkanı ve Milletvekili seçimleri kadar önemlidir. Türkiye'de her seçim demokrasiyle diktatörlüğün, özgürlüklerle zorbalığın, halkın refahıyla ülkenin kalkınmasını isteyenlerle rantçı, talancı ve yağmacılar arasındaki bir mücadeledir, kim kimi savaşıdır.

2023 Mayıs seçimlerinde devlet gücünü arkasına alan Erdoğan, yaptığı hile ve sahtekârlıklarla kıl payı seçimi "kazanıp" diktatörlüğünü, faşizan gerici tek adam rejimini, rant, vurgun ve talan düzenini sürdürme olanağını elde etti. Şimdi Erdoğan elindeki devlet gücüyle, sahte ve hileyle yerel seçimleri, özellikle İstanbul, Ankara, İzmir, Mersin, Adana, Antalya gibi büyükşehir belediye



başkanlıklarını alarak önümüzdeki dört yıl boyunca ülkeyi "dikensiz gül bahçesine" çevirip istediği gibi yönetmeyi planlamakta, faşizan diktatörlüğünü tamamen yerleştirmek istemektedir. Mayıs 2023'te elde ettiği siyasi iktidarını 31 Mart'ta yerel iktidarlarla tamamlayacaktır. Buna müsaade edilmemelidir. Yerel iktidarlara sahip çıkarak 31 Mart'ta Erdoğan'a, Cumhur İttifakı partilerine bir darbe indirilmelidir. Erdoğan'ın devlet

güçüyle seçmen kütüklerinde, sandıklarda hile ve sahtecilik yapması önlenmelidir.

Bu yerel seçim 5 sene önceki yerel seçimden daha farklıdır. Bu seçimlere, AKP ve MHP arasındaki ittifak ile CHP ve DEM'in yerellerde bazı il ve ilçelerde yapılan "kentsel uzlaşısı" dışında, kendisine sol-sosyalist diyen bazı partiler küçük oy hesaplarıyla, ilkeleri feda edip adaylarını çıkardılar. Diğer tüm burjuva partileri de kendi adaylarıyla seçime katılmaktadırlar. DEM Parti dışında hiçbir parti, söz vermesine rağmen adaylarını seçimle değil, yukarıdan tayinle belirlemiştir.

CHP, "taviz vermeme adına, Erdoğan'ın terörle işbirliği yaftalamasından korkarak" Kürt halkının ve ilerici Türklerin partisi DEM ve sol partilerle, bir ittifak kurmaya yanaşmadı. O böylece 2019 seçimlerinde sol güçlerin ve Kürtlerin desteği ile kazandığı büyükşehir belediye başkanlıklarını kaybetmeyi göze aldı. Onun Türkiye'nin demokratikleşmesi, Erdoğan iktidarına 2019'da olduğu gibi bir darbe indirme diye bir sorunu olmadığı gözler önüne serildi.

DEM parti "kentsel uzlaşısı" gereği Batı'da bazı il ve ilçelerde aday çıkarmamakta, "kentsel uzlaşısı" adaylarını desteklemektedir. Batıda il ve ilçelerde çıkardığı adayların başarısı için tüm sol, demokratik, ilerici güçleri ve Kürtleri oy vermeye çağırılmaktadır. Kürdistan'da, Kürt illerinde kayyımları silip süpürmek, halkın iradesinin seçimlerle halka teslim edilmesi için; DEM Parti belediye başkan adaylarının büyük bir çoğunlukla kazanması için çalışacağını açıklamaktadır. Kayyımların sürülmesi, DEM Parti'nin Kürt illerindeki büyük başarısı Erdoğan iktidarına, Cumhur İttifakı'na indirilen en büyük darbe olacaktır.

Görülen o ki, bu seçimde oylar partiler arasında dağılacaktır. Seçmen oyunu farklı nedenlerle farklı parti ve adaylara verecektir. Seçim sonunda partilerin aldıkları oy onların gerçek gücünün yansımaları olmayacaktır. Bu seçimlerde ister büyük, ister küçük bir muhalefet partisinin gücü aldığı oyla değil, vere-

ceği demokrasi mücadelesiyle, harekete geçireceği, sokak ve meydanlara döküleceği, örgütleyeceği yığınlarla, ileri süreceği taleplerle ölçülecektir. Esas hedef: Yığınların demokrasi ve özgürlükler için diktatörlüğe, zulme ve savaşa karşı mücadele azmini yükseltmek, Erdoğan'ın faşizan İslami gerici diktatörlüğünü geriletmek, onun adaylarını yenilgiye uğratmak olmalıdır. Yığınlarda pahalılığa, enflasyona, yoksulluğa, yolsuzluklara karşı yükselen öfke ve hiddeti esas bunların müsebbibi olan Erdoğan iktidarına, AKP ve MHP'ye, diğer faşizan gerici partilere yöneltmektir. Kurtuluşun sosyalizme giden yolda demokrasi ve özgürlükleri kazanmak, yerelde halkın söz ve karar sahibi olduğu katılımcı belediyeciliği savunmakta olduğu açıktır.

Türkiye'de sadaka kültürü anlayışına dayalı, çarpık bir sosyal yardım belediyecilik anlayışı yaygındır. Oysa Türkiye'nin yatırımcı, üretici, istihdamcı belediyeciliğe ihtiyacı vardır. Bu da her safhada halkın katılımını gerektirir. Belediyelerin varlıklarının rant olarak bir zümre ve grubun çıkarına feda edilmemesinin garantisi katılımcı belediyecilikle, halkın söz ve karar sahibi olmasıyla mümkündür. Partimizin savunduğu ve uğrunda mücadele ettiği böylesine demokratik bir belediyeciliktir.

Bu seçimlerde partimizin ana hedefi yığınlar içinde çalışmak ve örgütlenmektir. Yığınları demokrasi ve özgürlük mücadelesine kazanmak, Kürt, Türk ve tüm Türkiye halklarının eşit haklı, birlikte yaşayabileceklerini anlatmak, bunun için Erdoğan'ın Kürtlere karşı yürüttüğü savaşa son vermesini talep etmek, pahalılığın ve yoksulluğun Erdoğan'ın politikalarından kaynaklandığını açıklayan, kadınların ve çocukların, gençlerin ve öğrencilerin, yaşlı ve emeklilerin, çevrenin sorunlarını ele alan, haklarını savunan, kentlerin kültür yaşamını zenginleştiren ve yükselten, dünyayla bütünleştiren, demokratik, katılımcı, yatırımcı yerel yönetimleri savunan bir seçim kampanyası yürütmektir. Bu kampanyada bilimsel temelde;

ulaşım, temizlik, depreme hazırlıklı, yeşil-estetik yaşanabilir kentler yapmayı hedefleyen çalışmaların önemi vurgulanmalıdır. Seçmenlerin sandığa gitmesini ve sandığa sahip çıkmasını sağlamaktır.

Partimiz, bu seçimlerde halkımızı AKP ve MHP'ye, diğer Cumhur ittifakı partilerine oy vermemeye, oylarımızı "kentsel uzlaşıların" olduğu yerde onların adayına,

olmadığı yerde DEM partinin adaylarına oy vermeye çağırır.

Verilecek oylar Erdoğan'ı geriletmeli, demokrasiyi güçlendirmeli, rant zihniyetini yıkmalı, beldemizi geliştirme yönünde olmalıdır.

Haydi sandık başına!

TKP - 1920

www.tkp-online.com

Daxuyanî:

Gelên me di 31'ê Adarê de ji bo rêveberên xwe yê herêmî hilbijêre dîsa diçin ser sindoqan

**Ji partiyên Hevbendiya Gel re; Ji bo namzetên partiyên paşverû yê faşist ên AKP û MHP'ê deng nînin!
Dengên me; Ji bo kesên ku li dijî şelandin û talana şaredariyê, kesên şaredariya civakî diparêzin re ye!
Dengên me; Ji kesên ku demokrasi û azadî, aşî û jiyana hevpar a gelên Tirkîyeyê diparêzin re ye!**

GELÊN Tirkîyeyê di 31'ê Adarê de ji bo rêveberên xwe yê herêmî, şaredar û endamên meclîsan hilbijêrin diçine ser sindoqan. Ev hilbijartinê Serokomarî û Parlamentariyê yê 10 meh berê di Gulana 2023'an de pêk hatin girîng e. Li Tirkîyeyê her hilbijartin têkoşîna, şerê di navbera demokrasi û diktatoriye de, di navbera kesên ku refaha gel û pêşketina welat dixwazin û yê zêrandin û talanê digerin de ye.

Di hilbijartinên Gulana 2023'an de bi piştgiriya desthilatdariya dewletê, Erdogan bi hîle û sextekariyên xwe di hilbijartinê de bi ferqek gelek kêr "bi ser ket" firsend bi dest xist ku diktatoriya xwe, rejîma yek zîlamî ya paşverû û faşist, zêrandin, çewsan-din û sistema xwe ya talanê bidomîne. Niha ji bi desthilatdariya dewletê di destê wî de, Erdogan plan dike ku bi hilbijartinên herêmî, bi taybetî şaredariyên bajarên mezînan ên wekî Stenbol, Enqere, Îzmîr, Mîrsîn, Edene, Antalya heta 4 salên pêş de welat bike "baxçê gulên bê stîrî" li gor dilê xwe serweriyê bike, bi sextekarî dixwaze diktatoriya xwe ya faşist bi temamî dabîn bike. Dê hêza xwe ya siyasî ya ku di Gulana 2023'an de bi dest



xistibû, bi rêveberiyên herêmî ve di 31'ê Adarê de misoger bike. Divê destûr neyê dayîn. Divê di 31'ê Adarê de bi piştgirikirina rêveberiyên herêmî derbeyek li Erdogan û Partiyên Tifaqa Gel bê xistin. Erdogan bi hêza dewletê di qeydên dengdêran û sindoqan de hîle û sextekarî dê bike, divê pêşî desthilatdariya wî bê girtin.

Ev hilbijartinê herêmî ji hilbijartinên herêmî yê 5 sal berê cudatir e. Di van hilbijartinan de ji bilî tifaqa AKP û MHPê û "lihevkirina bajarvaniyê" ya CHP û DEMê li hin parêzgeh û navçeyan, hin partiyên ku xwe çep-sosyalîst bi nav dikin, kirin qurbanîya prensîbên xwe û bi hejmartina dengên hindik namzedên xwe destnîşan kirin. Hemû partiyên din ên burjuva jî bi namzetên xwe beşdarî hilbijartinan dibin. Tevî sozên xwe ji

bili Partiya DEMê ti partiyeke din berendamên xwe ne hilbijartinê, ewan bi rêya destnîşankirina rêvebirên partiyan xwe berendam diyar kirine.

CHP "bi navê tawîzan nedan û tirsê Erdogan ku weke hevkarê terorê bê binavdikir nexwest bi DEM, partiya gelê kurd û tirkên pêşverû û partiyên çep re tifaqê çêbike." Ji ber vê yekê, di hilbijartinên 2019'an de şaredariyên metropolan ên ku bi desteka hêzên çep û Kurdan bi dest xistibûn, rîzîkoya xetera wunda kirinê pesinand. Baş êşkere bû ku weke sala 2019'an ti pirsgrêka CHP bi demokratîkbûyîna Tirkiyeyê, xistina derbeyê li hikûmeta Erdogan nemaye.

Partiya DEM'ê ji ber "lihevîkirina bajarvaniyê" li hin parêzgeh û navçeyên Rojava namzetan destnîşan nake, lê piştigiriya namzetên "lihevhatina bajarvan" dike. Bang li hemû hêzên çep, demokrat, pêşverû û Kurdan dike ku dengê xwe ji bo serkeftina namzetên ku li parêzgeh û navçeyên Rojava bidin. DEM partiyeke di daxuyaniya xwe de diyar kir ku ew dê kar ji bo jinavbirina qeyuman li parêzgehên Kurdistanê û bajarên Kurdistanê hewl bidin, berendamên şaredariyên Partiya DEMê bi piraniya dangan ser bikevin, ku ev yek jî dê bi rêya hilbijartinan, lêvegerandina îradeya gel ji bo gel be. Derxistina qeyuman û serkeftina mezin a Partiya DEMê li parêzgehên kurdî dê bibe derbeya herî mezin li ser hikûmeta Erdogan û Hevberiya Gel.

Xuya ye di vê hilbijartinê de dê deng li ser partiyên bînd belavkirin. Hilbijêr dê ji ber sedemên cuda dengê xwe bidin partî û namzetên cuda. Dengên ku partî di dawîya hilbijartinê de werdigirin dê hêza wan a rast nîşan nedin. Di van hilbijartinan de hêza partiyeke muxalefetê çî mezin çî biçûk, ne li gorî dengên ku distîne ye; Dê bi têkoşîna demokrasiyê ya ku bimeşîne, bi girseyên ku wê bikevin nava liv û tevgerê, ku dakevin kolan û qadan, girseyên ku wê bi rêxistin bikin û daxwazên ku wê bidin pêş ve hêza wan diyar be. Armanca sereke; Armanca divê li dijî diktatorî, mêtîngerî û şerê demokrasiyê û aza-

diyê, ragirtin û mezinkirina îradeya girseyan be, paşdexistina diktatoriya paşverû ya îslamî ya faşîst a Erdogan û têkbirina namzetên wî be. Armanca ew e ku hêrsa ku di nav girseyande de li dijî buhabûn, hejarî, feqîrî û gendeliyê bilind bibe, ev hêrsa, li hemberî desthilatdariya Erdogan, AKP û MHP û partiyên din ên paşverû yê faşîst ên ku ji van berpirsyar in, bilind bibe. Armanca rizgariyê di rêya sosyalîzmê de bidestxistina demokrasiyê û azadiyê ye û parastina şaredariyên beşdar a ku gel di asta herêmî de xwediyê gotin û biryaran e.

Li Tirkiyeyê feraseta xerabûyî ya şaredariya alîkariya civakî ya ku li ser têgeha çanda xêrxwaziyê hatiye avakirin, dabîne. Lê belê pêwîstiya Tirkiyeyê bi şaredariyên, hilberîner, afirîner û şaredariyên xwedîkar heye. Ji bo vê jî di her qonaxê de beşdarbûna gel hewce dike. Garantîya ku mal û milkên şaredariyan ji bo berjewendiya çînek an komekê neyê fedakirin, pêwîste şaredariya beşdar û gel xwedî gotin û biryar pêkan dibe. Partiya me şaredariyeke wisa demokratîk diparêze û ji bo wê têdikoşe.

Armanca sereke ya partiya me di van hilbijartinan de xebat û rêxistinbûna di nava girseyan de ye. Ji bo girseyan tekişîna nav têkoşîna demokrasiyê û azadiyê, tekez bike ku gelê Kurd, Tirk û hemû gelên Tirkiyê xwedî mafên wekhev in û dikarin bi hev re bijîn. Ji Erdogan bê xwestin ku şerê li dijî Kurdan bi dawî bike. Bê diyarkirin ku bihayî û hejarî encamên siyaseta Erdogan in. Kampanya me ya hilbijartinê li ser bingehê parastina mafên jinan, ciwanan, extiyaran, pirsgrêkên xane-nîşinan û çareserkirina pirsgrêkên jîngehê di meşe. Mafên wan diparêze, jiyana çandî ya bajarvan dewlemend dike û bilind dike, bi cihanê re entegre dike. Rêveberiyên herêmî yê demokratîk, beşdar û berhêner diparêze. Di vê kampanyayê de, li ser bingeha zanistî; Divê girîngiya lêkolînê ku ji bo çûnûhatin, paqijî, amadekariya erdhejê, bajarên zinde ên kesk-estefikî tene armanc kirin. Ji bo wê yekê ye ku hilbijêr biçin ser sindoqan û dengên xwe bikarbinin û sindoqan biparêzin.

Partiya me bang li gelê me dîke ku di van hîlbijartinan de dengê xwe nedin AKP û MHP û partiyên din ên Tifaqa Gel, li cihê ku “lihevhatineke bajarî” hebe dengê xwe bidin namzetên xwe û li cihê ku tunebe dengê xwe bidin namzetên partiya DEM'ê.

Dengên ku bèn dayin divê Erdogan paşve

bixîne, demokrasiyê xurt bike, zîhniyeta zêrandinê tune bike û bajarên me geş bike.

Em herin ser sindoqan!

TKP- 1920

tkp-online.com

31 Mart Yerel Seçimleri'nde de Erdoğan'ın en güçlü silahı:

Kürtleri ve Kürtlerle iş birliği yapanları teröristlikle yaftalamaktır

Altay ALPAY

“Naziler komünistleri alıp götürdüklerinde, ben sustum, çünkü ben komünist değildim. Naziler sosyaldemokratları alıp götürdüklerinde, ben sustum, çünkü ben sosyal demokrat değildim.

Naziler sendikacıları alıp götürdüklerinde, ben sustum, çünkü ben sendikacı değildim. Naziler katolikleri alıp götürdüklerinde, ben sustum, çünkü ben Katolik değildim.

Naziler Yahudileri alıp götürdüklerinde, ben sustum, çünkü ben Yahudi değildim.

Naziler beni alıp götürdüklerinde, artık protesto edecek kimse kalmamıştı.”

Martin Niemöller

PROTESTAN papaz Martin Niemöller'in bu sözleri şöyle devam ettirilse ne dersiniz? “*Erdoğan rejimi Kürtleri terörist diye alıp götürürken, ben sustum, çünkü ben Kürt ve terörist değildim, Türküm...*” Veya: “*İktidar çevremdekileri teröristlikle suçlarken ben sustum, çünkü Erdoğan'ın yarın beni de teröristlikle suçlayabileceğine inanmadım, inandığımda ise vakit çok geçti.*”

Toplumda kanıksama ve suskunluk faşist iktidarların hedefidir

Mart başında yerel seçim kampanyasının başlamasıyla birlikte, Erdoğan illeri dolaşmaya, AKP ve MHP belediye başkan adaylarına oy istemeye başladı. Ülkenin Cumhurbaşkanı başkanını da olsa, böyle bir seçim kampanyasına çıkması hukuk dışıdır, yasaları hiçe saymaktır, toplumu germek, kutuplaştırmak ve bölmektir. Ama yıllardır Erdoğan zaten hukuku tanımıyor, başta Anayasa olmak üzere yasaları çiğniyor, nevi şahsına münhasır kurduğu islami-faşist tek adam diktatörlüğünde hukuk da yasa da kendisidir, devlet O'dur, devletin tüm maddi, manevi, mali, idari olanaklarını istediği gibi kendi partisinin seçimi kazanması için seferber edebilmekte, kullanabilmekte, kimse buna karşılamamaktadır. Önemli olan Erdoğan'ın seçimi kazanması, iktidarını sürdürmesidir.

Kamuoyunda da maalesef Erdoğan'ın bu tutum ve davranışlarına, yönetim biçimine karşı bir kanıksama, bir suskunluk, sessizlik bulunmaktadır. En tehlikelisi de işte tam bu

kanıksama ve vurdumduymazlıktır. Bu Erdoğan'ın harekât alanını daha da genişletmesine yardımcı olmakta, onun işini kolaylaştırmaktadır. Ama faşist rejimler iktidarı sürdürmek, bir yığın tabanı yaratmak için terörist diktatörlüğün ve savaşın yanı sıra geniş kitlelere ekonomik olanaklar sağlarlar. Hitler bile karın tokluğu pahasına da olsa işsizliği büyük ölçüde önlemiş, halka bir radyo, tatil ve bir araba vaadedebilmiştir. Ama o iktidarda kalmayı esas olarak terörist diktatörlük ve savaş sayesinde sağlamıştır. Halk için ekonomik olanaklar bir yerden sonra bitmektedir.

Seçim de olsa Erdoğan halka ekonomik olarak bir şey vermek istemiyor

Büyük ölçüde Hitler'in izinde giden Erdo-



ğan artık halka ekonomik olarak eskisi gibi bir şeyler veremiyor. Enflasyon azdı, fiyatlar sınır tanımıyor, pahalılık aldı başını gidiyor. Politik faiz yüzde 50'yi buldu. Dolar bir türlü gemenemiyor. Ücret ve maaşlara, emeklilik aylıklarına yapılan zamlar çoktan eridi. Açlık ve yoksulluk sınırlarının da altında olan 17 bin lira asgari ücret ve 10 bin 500 lira emekli aylığı ile ne asgari ücretlilerin ne de emeklilerin yaşaması mümkün. İşçiler, emekliler yeni zamlar talep ediyorlar. Emekli aylıklarına seyriyen 7 bin lira zam istediler. Erdoğan ise açıkça "kaynak yok, hazinede, bütçede para yok, veremem" dedi. Ama aynı zamanda "5'li Çete" inşaat şirketlerine, sarayın giderlerine, "itibardan tasarruf edilmez" projelere ise para var, hem de milyarlar var.

Para işçiye ve emekliye yok.

Emeklilerden gelen tepkiler sonunda Erdoğan önümüzdeki yerel seçim nedeniyle Ramazan Bayramı'nda bir ikramiye vermek zorunda kaldı. Emekliler en az 5000 lira ikramiye isterken Erdoğan önce 2 bin, sonrada alttan gelen baskı sonucunda ancak 3 bin lira verebileceğini açıkladı. Ne de olsa söz konusu olan milyonlarca emeklinin oyu. Küçük rakamlarla Erdoğan onların gözünü boyamak istedi. Ama olmuyor. Çünkü ekonomik olarak halk öfkeli, eskisi gibi AKP ve MHP belediye başkan adaylarına, özellikle İstanbul, Ankara, İzmir gibi büyük şehirlerde bir yönelme yok. Erdoğan halktan umduğunu bulamıyordu. Ne yapmalıydı. Erdoğan Mayıs 2023 Milletvekili ve Cumhurbaşkanlığı Seçimleri'nde olduğu gibi 31 Mart Yerel Seçimleri'nde de çareyi yine terör silahına sarılmakta buldu. Mayıs 2023 seçimlerinde Erdoğan sahte ve montaj bir video ile Kılıçdaroğlu ve PKK yöneticilerini bir arada göstererek, işte bunların teröristlerle iş birliği diyerek son anda ortadaki kararsız oyları kendisine çekek seçimi kazanmayı başarmıştı.

Erdoğan'ın tek silahı yine terörist yaftası ve "DEM'lenmek" oldu

Aynı yöntemi Erdoğan şimdi yerel seçimler için çıktığı seçim kampanyasında da uygulamaya başladı. Ekonomik olarak kendisine bir şey vermek istemediği yığınları milliyetçilikle, yine terör tehdit ve tehlikesiyle kendi partisine çekmeye çalışmaktadır. CHP'nin ortak aday için bazı il ve ilçelerde DEM Parti ve diğer sol ve demokratik güçlerle giriştiği "kentsel uzlaşma"ya teröristlerle iş birliği, "DEM'lenme" diyerek saldırmakta, onları kendince "itibarsızlaştırmaya" çalışmaktadır. Erdoğan ve AKP'liler özellikle İmamoğlu'nun Kürt oylarını almak için, söylediği sözleri, yaptığı girişimleri "terör destekçisi", "Türk düşmanlığı" olarak

yaftalamaya kalkışmakta, bu yaftalamalarla İstanbul'u alacaklarını zannetmektedirler. Son olarak bir TV programında Yaşar Kemal'in anma toplantısında Rojda'nın Kürtçe söylediği ağıttan çok etkilendiğini belirten İmamamoğlu havuz medyası tarafından hemen terörist destekçisi yapıldı, bu ağıtın PKK'lı gerillalara yakılan bir ağıt olduğu ileri sürüldü. Ara oyların İmamoğlu'na gitmesi engellenmeye çalışılıyor. Bu da bir kez daha Erdoğan ve taraftarlarının terörist yaftasına ne kadar sarıldıklarının ve sarılacaklarının bir göstergesidir. Bunlar muhakkak daha çok terör planları kurmaktadır. Büyük şehirleri almak için onlara göre her yol ve yöntem mübahtır.

Bu planlardan biri de Erdoğan'ın ülkenin güney sınırında, özellikle Irak sınırında "Teröristan" dediği "ülkeyi" veya "koridoru" yok etmek için yeni bir savaş tamları çalmaya başlamasıdır. "Irak'la anlaştık", "Irak'la birlikte teröre karşı savaşağız", "Teröristan'ı ortadan kaldıracğız" gibi Irak'ın teyit etmediği bu sözlerle Erdoğan ülgede bir seferberlik havası yaratarak ülke çapında yerel seçim havasını AKP yönüne akmasını sağlamaya kalkışmaktadır. Milli Savunma Bakanı, Genel Kurmay Başkanı Irak sınırında tatbikatlara katılmaktalar, teröre karşı yeni bir operasyon hazırlığı içinde olduklarını, bu kez terörün kökünü kazıyacaklarını yaymaktadırlar. Bununla Erdoğan'a AKP'ye açık seçim desteği sağlamaktadırlar. Gerçi halkımız bu gibi hamaset dolu sözlerden sonra bir şey çıkmayacağını geçmişteki deneylerden bilmektedir. Artık halkımız da

Kürtlerle olan sorunun savaşa değil müzakere ve barışla çözülebileceğini her gün daha çok görmektedir. Bu seçim oyunlarına da aldanmamaktadır.

Erdoğan'ın elinden bu "terör" silahını alma zamanı çoktan gelmiştir

Ama yine de uyanık olmak gerekir, zira atılan çamurlar iz bırakır, bu gibi propagandalardan halkın belli kesimleri etkilenebilir. Erdoğan bunu bildiği için muhalefetin ve "kentsel uzlaş"ının belediye başkan adaylarını terörle iltisaklı göstermek için daha birçok yöntemler deneyecektir. Çünkü Erdoğan'ın iktidarda kalmak, seçim kazanmak elindeki en güçlü silah; Kürtlerin özgürlük mücadelesini, ulusal ve demokratik haklar ve özerklik mücadelesini teröristlik, bölücülük olarak göstermek, Kürtlerin böyle müca-



Rojda

Yaşar Kemal

delesinin haklı olduğunu söyleyen ve savunan sol, demokratik, devrimci, ilerici, barışsever güçleri, muhalefeti "teröristlikle", "terör destekçisi" olmakla yaftalamak, onları halkın gözünde itibarsızlaştırmak ve soyutlamaktır. Erdoğan bu taktiği şim-diye kadar "başarıyla" yürütmüş, Kürtleri ve Türkleri karşı karşıya getirebilmiştir.

Erdoğan'ın bu politikası yalnız temiz inançlı, milliyetçi, yurtsever Türk yığınlarında değil, kendisine demokrat, devrimci, solcu,

sol Kemalist diyen geniş bir küçük burjuva kesimde de yaygındır. Artık Erdoğan'ın elinden bu "terör" silahını alma zamanı çoktan gelmiştir. Bu yerel seçimler bunu bir kez daha ortaya koymuştur. Kürtlere saldırmak, onların özgürlük mücadelesini terörist diye yaftalamak, bununla Türk halkını esir almak ve onları kendi iktidarına payanda yapmak



Erdoğan'ın temel hedefidir. Erdoğan'ı yenmek, geriletmek için onun bu "terörizm" yaftasını demaske etmek gerekmektedir. Bunun için Türk halkına, işçi ve emekçilere, küçük burjuva aydın kesimlere Kürt halkının ayrılmak dahil kendi kaderini özgürce belirleme hakkının olduğunu anlatmak gerekmektedir. Kürtlerin ise Türklerle eşit haklı birlikte yaşama iradesini belirtmesi Erdoğan'ın elinden bu silahı almakta büyük bir olanaktır. Burada uluslararası alanda yapılan deneylerden de yararlanılabilir.

Protestan Papaz Niemöller'in deneyi

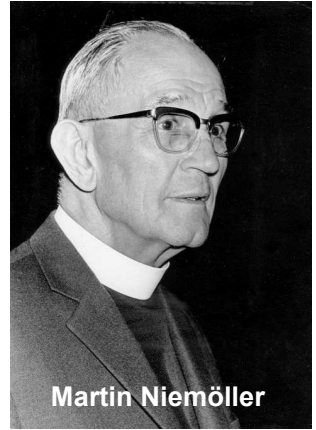
Niemöller 30'lu yıllarda Almanya'da sağ görüşlü, hatta Nasyonal Sosyalistlere yakın bir protestan papazıydı. İlk yıllarında Hitler'i açık destekleyenlerden biriydi. Hatta faşistlerin kilise politikalarının nasıl olması gerektiği konusunda birkaç kez Hitler'le de karşılaşmıştır. Ama kiliseleri tamamen kendi kontrolüne almak isteyen Hitler'in politikasına karşı gelmiştir. Papaz Hitler'e karşı direnip kiliselerin bağımsızlığını savununca 1937 yılında cezaevini, arkasından temer-

küz kamplarını boyla-mıştır. Dünya kiliselerinin uluslararası alanda gösterdikleri tepki ve protestolara, Niemöller'le büyük dayanışmalara rağmen Hitler onu serbest bırakmadı. (Nasıl Erdoğan Kavala, Demirtaş, Öcalan ve diğer rehineleri uluslararası tepkilere rağmen serbest bırakmıyorsa.)

Hitler yenilip savaş bittikten sonra Niemöller de serbest kalabildi. Bir antifaşist olarak hapisten çıktıktan sonra Hitler mezalimiyle yüzleşme yolunu seçti. Hitler zulmüne karşı susmakla, kayıtsız kalmakla önce kendisini, sonra Alman halkını sorumlu tuttu. Niemöller'e göre, Hitler'in faşist diktatörlüğünü kurmasının nedeni kendisinin ve Alman halkının solcular, komünistler, sosyal demokratlar, sendikacılar, Katolikler, Yahudiler götürülürken suskun ve kayıtsız kalmasıydı. Bu nedenle diktatörlerin

zulmüne karşı susulmamalı ve kayıtsız kalmamalıdır. Zira eninde sonunda sıra sana gelecektir. Ama sıra sana geldiği zaman sesini yükseltecek kimse kalmamış olacaktır. Kıssadan hisse. Erdoğan bugün yalnız Kürtlere ve komünistlere terörist etiketini yapıştırmıyor, sıra CHP'lilere de gelmiş bulunmaktadır. Ama hâlâ susulmaktadır.

Niemöller harp sonrası Almanya'sında susmadı. Hitler faşizmi hakkında sayısız konferanslar verdi. Bu konferanslarda yukarıda, yazının girişine aktarılan diziler ortaya çıktı. Bu



Martin Niemöller

diziler faşizme karşı bir uyarı olarak insanlık tarihi geçti. Adenauer hükümetinin silahlanma ve militarist politikalarına, Almanya'ya atom silahlarının yerleştirilmesine ilk karşı çıkanların, susmayanların başında gelenlerden biri de Niemöller oldu. O Almanya'da silahlanmaya ve savaşa karşı güçlü bir barış hareketinin yaratılmasına öncülük etti.

Türk aydınları ve Niemöller'in dizeleri

Niemöller'in faşizme karşı bu dizelerini en çok alıntılayanlardan biri de Türk aydınlarıdır. Fakat onlar bu dizeleri faşizmin neler yapabileceğini daha çok soyut bir faşist rejim için kullanırlar, susulmaması, kayıtsız kalınmaması gerektiğini vurgularlar, ama kendilerini ve kendi ülkelerini asla buna dahil etmezler. Türkiye'de islami faşizan bir Erdoğan diktatörlüğü var. Bu rejim Kürtlere kan kusturmakta, onları terörist göstermektedir. Böylece bu faşizan rejim hem kendi iktidarını sürdürmekte hem de Türkleri susturmaktadır. Niemöller diyor ki, diktatörler bir halka, bir gruba, bir kişiye baskı yaparken, halkına ve komşularına savaş açarken susmayacaksınız, susarsan suçlusun, faşizan rejimin suçuna ortak olursun. Türk aydını ise Kürtlere yapılan baskı ve zulüm, savaş konusunda susmaktadır. Bir gün sıranın kendisine geleceğini düşünmemektedir. Ama sıra ona çoktan gelmiştir, o ise saplandığı milliyetçilik nedeniyle bunu idrak edemiyor. Önce bunun bir sorgulanması gerekiyor.

Kürtler Türk devletine karşı isyan ettiler. Devlet bunlara terörist dedi, bölücü dedi ve savaş açtı. 40 yıldır süren bir savaş var. Nedir bu savaş? Kürtler neden isyan etti? Türk aydını bunu sormuyor, Kürt halkının bir özgürlük mücadelesi, ulusal ve demokratik haklar ve özerklik için bir mücadelesi olduğunu kabul etmiyor. Devletin bu mücadeleyi bastırmak için giriştiği tüm baskı ve zulüm,

savaş karşısında susmaktadır. Sustukça devlet askeri operasyonları, savaşı yoğunlaştırmaktadır. Erdoğan, yarattığı milliyetçilik ve Kürt düşmanlığı ile kendisini ve Türk halkını esir almakta, ama o hâlâ susmaktadır. Vatan bölünmesin derken Erdoğan hem vatani hem toplumu bölmekte, ama buna gözlerini kapatmaktadır. Niemöller'e göre Türk aydını suç işlemektedir, bu milliyetçilik batağından çıkması gerekmektedir.

Faili meçhul cinayetler işlenirken, Öcalan, Demirtaş rehin tutulurken susmak suçtur

Devlet doğuda Kürdistan'da faili meçhul cinayetler işledi, köyleri boşalttı, Beyaz Toroslarla terör estirdi. Ama Türk aydını ve halkı sustu. Çünkü yapılanlar Kürtlereydi, kendisine değildi. Fiilen devletin yanında yer aldı. Sustu, susarak suç işledi. Bir gün sıranın kendine geleceğini görmek istemedi.

Amerikalılar Kenya'dan Öcalan'ı getirip teslim ettiler, bununla Kürt sorununu çözümler dediler. Devlet Öcalan'la Kürt sorununu



çözme yerine onu müebbet hapse mahkûm etti. Türk aydını yine sustu. Kürt sorununda muhatap Öcalan'dır diyemedi, diyenlere ve görüşme yapanlara da karşı çıktı. Erdoğan'ın Öcalan'la barış müzakeresi yapılsın diyenleri teröristlikle suçlaması karşısında sessiz kaldı. Kürtlere karşı savaş sonlandırılınsın,

barış yapılıns diyen Barış Akademisyenleri terörist ilan edilip işten atıldı. Yine sustu, suçlu oldu. Bu günlere gelinmesinin sorumlusu oldu.

HDP Eş Genel Başkanları Demirtaş ve Yüksekdağ'ı Erdoğan rehin alabilmek için, onları teröristlikle itham etmekle kalmadı, Kandil'den emir alan terör yöneticileri olarak kamuoyuna lanse etmeye, onlara karşı toplumda bir histeri atmosferi yaratmaya kalkıştı. Erdoğan bunları yaparken herkes sustu, susarak onun suçlamalarına ortak oldular, Erdoğan'ı yaftalamalarıyla haklı gibi gösterdiler. Bu da yetmedi. Demirtaş ve Yüksekdağ'ın dokunulmazlıklarının kaldırılması için Erdoğan'ı desteklediler. "Erdoğan bizimkini de kaldırdı, korkumuz yok" dediler. Gerçekten de korkuları yoktu. Çünkü onlar "Türktü" ve Kürtleri, Kürtlerle birlikte davranan az bir Türkü de terörist diye lanetliyorlardı. Kürtlerin neden isyan ettiğini sormak istemiyorlardı. Teröristlik suçlamasının bir gün kendilerine geleceğini düşünemiyorlardı. Türk aydınlarını teröristlikle korkutan Erdoğan için Gezi olaylarının faili olarak Kavala'yı, daha sonra Atalay ve diğerlerini tutuklayıp rehin almak sıradan bir olay olmuştu. Türk aydını hâlâ Erdoğan'ı durdurmak için onun elindeki terörist yaftasını paramparça etmek gerektiğini görmek istemiyor. Vatanın bekası adına Erdoğan'ın suçuna ortak olmayı tercih ediyor. Buna rağmen sıranın bir gün kendine geleceğine inanmak istemiyorlar.

Kayımlar İstanbul'a da gelebilir

Kürt illerinde halkın iradesi hiçe sayılıp seçilmiş belediye başkanları yerine kayyım atanırken Batıda belediye başkanları sustu. Çünkü onlar Kürt'üler, teröristlerle işbirliği yapan belediye başkanlarıydı. Kendileri Türktü ve terörist değillerdi. Sıranın kendilerine gelmeyeceğini zannettiler. Erdoğan ise başta İstanbul olmak üzere bazı belediyelere el koymaya kalkınca yine terörist silahını çıkardı. İstanbul'a kayyım atayabilmek için

İmamoğlu hakkında "PKK'li teröristleri belediyeye doldurdu" diye tahkikat açtırttı. İmamoğlu'nu mahkemelerde süründürdü.

Şimdi 31 Mart'ta yapılacak seçimlerde Erdoğan "terörist" yaftasını Demokles'in kılıcı gibi İmamoğlu'nun başının üstünde sallandırmaktadır. İstanbul'u yeniden İmamoğlu alırsa, onun artık şunu idrak etmiş olması gerekir ki, Erdoğan "terör" yaftasıyla kendisini görevden alıp yerine kayyım atacağı günler uzak değildir. Şimdiden seçim kampanyalarında terörizm yaftalarına kesin-



kes karşı çıkmak gerekmektedir.

Erdoğan'ın "terörist" yaftaları paramparça edilmelidir

Eğer Erdoğan'ın Kürtleri, Türk sol ve demokratik güçlerini "teröristlikle" suçlaması engellenemezse onu iktidardan uzaklaştırmak, seçim kazanmasını önlemek her geçen gün daha da güçleşecektir. Zira Erdoğan'ın elinde hâlâ en güçlü silahı Kürtleri ve Kürtlerle işbirliği yapanları teröristlikle yaftalamak, onları toplumdan soyutlamaktır. Bunun mutlak engellenmesi gerekmektedir. Bunun da yolu Erdoğan birilerini teröristlikle suçladığı zaman susmamaktır, direnmektir, en geniş güçlerle bir antifaşist direniş hareketi yaratmaktır. Erdoğan'ın bu yerel seçimlerde dahi terörist silahına sarılması, onun iktidarını sürdürmek için terörist yaftasından başka güçlü bir silahı olmadığını göstermektedir. Buna izin vermemek ilericiler ve demokratik güçlerin elindedir.

31 Mart yenilgisi Erdoğan rejimi için sonun başlangıcı olmalı!

Herşey halkların ve demokrasi güçlerinin birlikte mücadeleyi daha da yükseltmelerine bağlıdır!

YEREL seçimler Erdoğan için tam bir hezimetle sonuçlandı. AKP ilk kez bir seçimde bu kadar büyük bir oy kaybına uğradı. CHP, başta İstanbul ve Ankara olmak üzere 14 büyükşehir ve 21 ilde belediye başkanlıklarını kazanarak yüzde 37,74 oy oranıyla birinci parti olurken, AKP yüzde 35,54 oy oranıyla ikinci parti konumuna düştü. Ülke çapında yenilen AKP'nin politik hegemonyasında gedikler açıldı. Geniş halk yığınları artık Erdoğan'ın politikalarını onaylamadığını gösterdi. Bu gelişme onun sonunun başlangıcı olabilir.

Bu seçimlerde Erdoğan'ı oylarıyla ağır yenilgiye uğratan sosyal kesimler:

Açlık ve yoksulluk sınırı altında yaşayan asgari ücretliler, emekliler, işçi ve emekçilerdir!

Toprağını işleyemeyen, ürettiği mahsulle, hayvanıyla yaşayamayan köylü ve çiftçilerdir!

Geleceği elinden alınan, işsizliğe, ülkeden göçe mahkûm edilen gençlerdir!

Bu seçimlerde tek adam rejimine ağır bir darbe indiren güçler:

Toplumda dışlanan, hakları yok sayılan, her gün cinayetlere maruz kalan, ama asla mücadeleden geri durmayan kadınlardır!

Toprağına, ormanına, suyunu, denizine, havasına sahip çıkan çevre aktivistleridir!

Savaşa karşı barışı, imha ve şiddete karşı müzakereyi, inkâr ve asimilasyona karşı özgürlüğü, ulusal ve demokratik hakları, eşit haklı ortak yaşamı savunan Kürtlerdir!

Diktatörlüğe karşı demokrasi ve özgürlükleri, haksızlıklara karşı adaleti savunan aydınlar, akademisyen ve sanatçılar, tüm tutarlı demokratik güçlerdir!

Erdoğan'ın tek adam rejimi bu yerel seçim başarısıyla sarsıldı. Diktatörlükte iç çelişkiler ortaya çıktı. Ama iktidarın baskı ve zulüm güçleri büyük ölçüde ayakta. İslami perdeli faşizan iktidarın son bulması, onun sonunu başlatan tüm bu güçlerin mücadelelerini daha da yükseltmelerine bağlıdır.

31 Mart 2024'te yapılan yerel seçimler sıradan seçimler olmadı. Bu seçimler on ay önce yapılan genel seçimleri demokrasi dışı yön-

temlerle 'kazanan' Erdoğan'ın uyguladığı politikaların halk tarafından onaylanıp onaylanmadığının testine dönüştü.

Seçim kampanyası boyunca yerel belediye sorunları yanısıra pahalılık, enflasyon, yoksulluk, yolsuzluk, rant, haksız kazanç, toplumsal çürüme ve yozlaşma, gerçekleşmeyen adalet, her gün çığneden demokratik hak ve özgürlükler gibi ülkenin ekonomik, sosyal ve politik sorunları öne çıktı. Çünkü geniş halk yığınları pahalılıktan eziliyordu. Enflasyon ücret ve maaşlara, emekli aylıklarına yapılan zamlarını eritiyordu.

Erdoğan tehlikeyi sezdi ve kendisi bazı bakanlarıyla birlikte bizzat devreye girdi. Yasa dışı olarak başta İstanbul olmak üzere büyük şehirleri geri almak için devlet imkânlarını kullanarak AKP'nin seçim kampanyasına katıldılar. Ama bu taktik geri tepti, çünkü halk artık Erdoğan'ın boş sözleriyle, vaatleriyle avutulmak istemiyordu. Ona ders vermek, son bir ihtar çekmek için insanlar yerel seçim fırsatını kullandı ve onu sandıkta ağır bir yenilgiye uğrattılar.

Erdoğan'ın hezimetinde tüm demokratik güçlerin yanı sıra Kürtlerin ve partileri DEM'in "akıllı" politikasının büyük payı olmuştur. Bir bakıma genel seçim niteliği kazanan bu yerel seçimlerde DEM Parti'nin ve demokratik güçlerin politikasının ağırlık noktaları Erdoğan'ı olabildiği kadar büyük bir güç kaybına uğratmak ve Kürt illerindeki kayyımları silip süpürmekti. Bu politika başarıya ulaştı. Kayyım atanan belediyeler Erdoğan'ın tüm oyunlarına, silme taşıma oylara rağmen kayyımlardan geri alındı. Erdoğan'ın "terör" teraneleri bir ölçüde işlevini kaybetmeye başlamıştır. Ama o Kürt halkına karşı savaştan vazgeçmeyeceğini her ne kadar kuzu postuna bürünse de seçim sonrası konuşmasında bir kez daha itiraf etmiştir. Çünkü o, Kürtlerle savaş politikasını hâlâ tek adam diktatörlüğünün devamı için baş vurabileceği çarelerin başında görmektedir. Yani bu politikayla ülkenin içinde bulunduğu ağır krizleri daha da derinleştirdiğini hâlâ anlamamış, uğradığı yenilgiyi ders çıkarmamıştır.

Seçimlerin ertesi günü Van'da halkın yüzde 55 oyuy-

la seçilen Dem Parti'li Abdullah Zeydan'ın belediye başkanlığının iptal edilmesi ve 130 binden daha az oy alan AKP adayına mazbata verilmek istenmesi de buna bir örnek oldu. Erdoğan'ın demokrasi teraneleriye sadece halkın gözünü boyamak istediğini, halkın demokratik iradesinin kendisi için hiçbir şey ifade etmediğini ortaya koydu. Van halkının

mizin halkları artık "itaat ve biat" eden halklar olmaktan çıkmaktadır. İktidarlara hem sokakta hem sandıkta ders vermesini öğrenmeye başlamıştır.

Halklarımızın bu yerel seçimlerde elde ettiği deneyi iletirmek, Erdoğan ile daha ardıcıl bir mücadeleye girmesine yardımcı olmak, halkın yanında ve içinde olmak şimdi sol, devrimci ve de-



derhal ayağa kalkarak, meydanları doldurarak başlattığı kararlı direniş ve tüm demokratik güçlerin, bu arada CHP yöneticilerinin protestoları karşısında rejimin iç çelişkileri su üstüne çıktı ve Erdoğan diktatörlüğü geri adım atmak zorunda kaldı. Bu başarı da ülkenin batısı ve doğusunda halkların birlikte olduğu zaman yenemeyecekleri hiçbir güç olmadığını, Türkler ve Kürtler birlik olduğunda faşizan Erdoğan rejimini geriletebileceklerini ortaya koydu. Ülke-

demokratik güçlerin, sosyalist ve komünistlerin önünde duran en büyük görevdir. Muhalefet partileri seçimleri kazandıktan sonra rehavete düşebilirler.

Onların Erdoğan rejimini alt etmek diye bir dertleri de olmayabilir. Ama halklarımız, böyle bir dertleri olduğunu ortaya koydu. Şimdi hep birlikte bu mücadeleyi örgütleme ve daha da yükseltme zamanıdır.

TKP – 1920
www.tkp.online.com

1921 Nisanın Savay Yolunda

DURUM

Batı Berlin ve ATTF İşçi Korusu yöneticisi Tahsin İncirci'yi sonsuzluğa uğurluyoruz

Türkiye halkları, devrimci ve demokratik güçleri büyük bir sanatçısını kaybetti

TAHSİN İncirci, başta Nâzım Hikmet olmak üzere birçok önemli şairimizin eserlerini bestelemiş, birçok tiyatro eseri için müzik yazmış, Batı Berlin / ATTF İşçi Korusu gibi koro ve müzik toplulukları kurmuş veya yönetmiş, keman için çeşitli enstrümantal müzik eserleri bestelemiş olan büyük bir müzisyendi. Tahsin İncirci aynı zamanda bir halk çocuğu olarak hayatı boyunca ilerici ve demokratik konumlarda işçi sınıfı ve emekçilerin yanında yer almış, 1970'li yıllarda TKP'ye katılmış politik bir sanatçıydı. O'nu yakalandığı ağır hastalığın sonunda Berlin'de 4 Nisan 2024 tarihinde kaybettik.

Tahsin, müzik eğitimine Ankara'da Gazi Eğitim Enstitüsü'nde, Hitler faşizminden kaçıp Türkiye'ye gelen ünlü Alman müzik pedagogu Eduard Zuckmayer'in yanında başladı. O'nun desteğiyle burs alarak 60'lı yılların başında Batı Almanya'ya, oradan da Batı Berlin'e geldi ve Yüksek Müzik Okulu'nda eğitimini keman alanında sürdürdü, sonra kompozisyon ve koro şefliği alanında derinleşti. O yıllarda Türkiye'nin çeşitli bölgelerinden halk türküleri derlemiş olan müzik etnoloğu Kurt Reinhard ve eşine türkülerin çevirisi ve tasnifinde yardımcı oldu. İki yıl İstanbul Devlet Opera ve Bale Orkestrası'nda violonist olarak çalıştı ve ardından 1972'de Batı Berlin'e döndü. Sonraları hayatını bir müzik okulunda keman dersleri verecek kazandı.

Türkiye'de TİP'in, DİSK'in mücadelesinin yükseldiği, 15-16 Haziran işçi direnişinin patladığı, tüm dünyada 1968 öğrenci hareketinin, ABD emperyalizminin saldırdığı Vietnam halkıyla dayanışmanın yükseldiği o yıllarda Tahsin Batı Berlin'de Vasıf Öngören,

Aras Ören, Ataman Özben, Sevgi Özdamar, Mehmet Aksoy, Hanefi Yeter, Rahmi Saltuk gibi ilerici sanatçılarla bir arada oldu. Aşık İhsani, Aşık Mahzuni gibi ozanların protesto türküleriyle, aynı zamanda Kurt Weill, Hanns Eisler, Mikis Theodorakis gibi ilerici Alman ve Yunan müzisyenlerinin bestelediği şarkı ve marşlarla tanıştı. Türkiye'de ve dünyada işçi sınıfının enternasyonalist mücadelesinden etkilendi. Atılım döneminde TKP'ye üye oldu. Ulusal ve uluslararası kültürel ögelelerin sentezi onun eserlerinin belirleyici bir özelliği haline geldi.

Tahsin 1973'te Batı Berlin'de Türk Toplumcular Ocağı (TTO) üyesi olan, çoğunlukla müzik eğitimi olmayan işçi ve öğrencilerle Batı Berlin İşçi Korusu'nu kurdu ve sonuna kadar koroyu yönetti. Koro daha sonra TTO'nun üst örgütü Avrupa Türkiyeli Toplumcular Federasyonu ATTF'nin ismini aldı. Orkestrası Batı Berlin'deki ilerici Alman müzisyenlerden oluşturuldu.

Tahsin, İşçi Korusu için Nâzım Hikmet'in Türkiye İşçi Sınıfına Selam, Kerem Gibi, Onbeşler İçin, Onbeşlerin Kitabesi, Hürriyet Kavgası, Kız Çocuğu, Japon Balıkçısı, Varna Türküleri gibi şiirlerinin yanısıra, Şeyh Bedreddin Destanı'nı oratoryo olarak besteledi. Ayrıca Ahmet Arif'in Adiloş Bebe, Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın Deli Kuşun Öttüğü, Yaşar Miraç'ın Ateşçiler Türküsü adlı şiirlerini besteledi.

1976-1983 arasında Koro'nun söylediği parçaları içeren 3 uzunçalar yayımlandı. Bunların ikisi Barış ve Gurbet Türküleri (1979) ile Çok Uzaktan Geliyoruz (1986) adlı plaklardır. Özellikle 1976'da yayımlanan ilk plaktaki İşçi Şarkı ve Marşları o yıl İstanbul'da DİSK tarafından Taksim'de dü-

zenlenen ve onbinlerin katıldığı ilk büyük 1 Mayıs mitinginde hoparlörlerden çalınarak ve alanda büyük bir heyecan yarattılar. Daha sonra korsan kasetlerle sayısız defa çoğaltıldılar. Sendikaların grevlerinde ve dev 1 Mayıs mitinglerinde ve daha birçok ilerici örgütün etkinliklerinde çalındı ve söylendiler. Hâlâ da çalınıp söyleniyorlar. Özellikle TKP'nin Atılım yıllarında Tahsin'in yönetimindeki İşçi Korosu'nun türküsü, şarkı ve marşları, gerici güçlerin politik-kültürel alandaki hegemonyasını kırma, barış ve demokrasi hareketinin hegemonyasını güçlendirme konusunda önemli bir katkı sağlamıştır.

İşçi Korosu 1975 yılında Batı Berlin Philharmonie binasında diğer ilerici koroların da katıldığı büyük bir konserde yer aldı. 1977 yılında yine Batı Berlin'de düzenlenen Ruhi Su, Sümeyra, Genco Erkal, Timur Selçuk, Asım Bezirci ve Yunanlı ilerici ses sanatçısı Maria Faraudouri'nin de katıldığı Nâzım Hikmet Haftası'nda Koro Neue Welt salonunda büyük bir konser verdi.

Giderek Avrupa çapında tanınan İşçi Korosu 1970'li yıllarda her ay 1-2 hafta sonu Batı Almanya'nın veya Batı Avrupa'nın bir şehrinde kardeş örgütlerin etkinliklerine katıldı. 70'lerin sonu, 80'lerin başında bu etkinliklere Avrupa'da nükleer savaş tehlikesine karşı yükselen kitlesel barış ve silahsızlanma mitingleri eklendi. Koro 1980 yılında Alman Demokratik Cumhuriyeti başkenti Berlin'de düzenlenen Politik Şarkı Festivali'ne katıldı.

Avrupa çapındaki politik-kültürel çalışmalarıyla İşçi Korosu enternasyonal barış ve demokrasi hareketinin belli başlı bir akt-

örü olma niteliği kazandı.

Tahsin, bu yıllarda süreli müzik projelerinde de yer aldı. Bunların arasında Sümeyra ve Lutz Görner ile birlikte plak firması Pläne tarafından örgütlenmiş olan Almanya turnesi önemli bir yer tutar. Tahsin'in Türkçe ve Almanca yazdığı Türk Müziği isimli kitabı 1981 yılında yayımlandı. 1987 yılında 6 ay Paris'te kalarak Ataol Behramoğlu'nun yazdığı, Ayşe Emel Mesçi ve Halk Oyuncuları tarafından sahnelenen Mustafa Suphi Destanı'na müzik yazdı.

Batı Berlin / ATTF İşçi Korosu 1980'li yıllarda dağıldıktan sonra Tahsin Batı Berlin'de ses sanatçısı Sema ile birlikte Kreuzberg'li Dostlar Topluluğu'nu kurdu ve ardından bir müzik kaseti yayımlandı. Ayrıca 2005'ten sonra birkaç yıl Berlin'de caz piyanisti Wolfgang Köhler ile birlikte kurduğu Duo Divan'da doğaçlama keman

çaldı. Bu çalışmanın sonucunda 2007'de bir CD yayımlandı. Bu eserlerde halk türküleriyle caz müziğinin başarılı bir sentezini sundu.

Tahsin, Batı ve Doğu müziğinin, çok seslilik ile makam müziğinin halkın kulağını tırmalamayacak sentezi konusunda Sovyet Azerbaycanı müzisyenlerinin deneyimini öğrenmek için 80'li yıllarda bir sene kadar Bakü'de kaldı ve Nâzım Hikmet'in Ferhat ile Şirin oyununu Bir Aşk Masalı adı altında baleyeye uyarlayan Arif Melikov'un öğrencisi oldu.

Tahsin tiyatro oyunları için de müzikler yazdı. Bunların arasında Vasıf Öngören'in Amsterdam'da sahnelendiği Bertolt Brecht'in Kural ve Kural Dışı oyunu ile, Çetin İpekka-ya'nın Pir Sultan, Ünal Akpınar'ın Bozkır



Dirliđi ve Yılmaz Onay'ın Emek Askeri Adem adlı Batı Berlin'de sahnelenen oyunları bulunuyor. 1990'lı yıllardan sonra Tahsin Ankara, İstanbul ve İzmir tiyatrolarında sahnelenen kimi oyunların da müziğini yazmış ve tiyatro orkestralarını çalıştırmıştır. Bunların arasında Ali Berktaş'ın Son Çığlık adlı eseri ve uzun süre programlarda yer alan Kerbela trajedisi de bulunuyor.

2022'de İşçi Korosu üyelerinin girişimiyle Tahsin, Berlin'de yeniden küçük bir müzik topluluğu kurma fikrini benimsedi. Ama bu

projenin gerçekleşmesine sağlığı izin vermedi.

Tahsin İncirci'nin eserleri artık Türkiye halklarına, işçi sınıfına, tüm emekçilere mal olmuştur. O'nun hayatı ve mücadelesi bundan böyle de ilerici müzisyenlere esin kaynağı olacak, besteleri devrimci ve demokratik güçlerin barış, demokrasi, özgürlük ve sosyalizm mücadelesinde çalınıp söylenmeye devam edecektir.

TKP–1920

www.tkp-online.com

47 YIL ÖNCE VEYA 47 YIL SONRA: 1977 VE 2024 SEÇİMLERİ

Altay ALPAY

31 Mart yerel seçimlerinde CHP'nin yüzde 37,7 ile birinci ve AKP'nin veya Erdoğan'ın yüzde 35, 5 ile ikinci parti olması herkesi şaşırttı, ama birçoğunu da sevindirdi. Koşullar yerine geldiğinde, doğru bir mücadele yürütüldüğünde, hep birlikte bir “yere” vurulduğunda halkların ak oylarının nelere kadir olduğu bir kez daha görüldü. Bu bir ilk değildi, tarihte örnekleri de vardı. Tiranlar ya ölmüştür, ya da halklar tarafından yenilmiştir.

31 Mart'ta Erdoğan'ın yenilmez efsanesi paramparça oldu

31 Mart başarısı Türk basınını, Türkiye halklarını 1977 senesine, o zaman da elde edilen bir başarıya götürdü. O yıl yapılan seçimlerde de CHP yıllar sonra Bülent Ecevit yönetiminde oyların yüzde 41,4'ünü alarak birinci parti olmuş, o zamanki Demirel, Erbakan ve Türkeş yönetimindeki gerici, faşist, Amerikancı Milliyetçi Cephe ittifakına büyük bir darbe indirilmişti. Bu o zaman işçi ve emekçiler, sol ve demokratik güçler, Türkiye halkları için büyük bir başarıydı. Ama bu başarı unutturuldu, çünkü o seçimden

sonra sol ve demokratik güçler üzerinde gerici faşist devlet terörü arttı. 12 Eylül faşizan darbesi oldu, bir daha böyle bir başarı elde edilemedi, CHP de 47 yıl boyunca hiçbir zaman bir seçim kazanamadı. 47 yıl önceki bu başarıyı hatırlamak boşuna değildi. İki başarının arkasında da halkların yenilmez iradesi vardı.

1977 başarısının unutturulmasında 12 Eylül darbesinin yanısıra Özal ve Erdoğan döneminde uygulanan neoliberal politikaların, bu dönemlerde ABD'nin Türkiye'ye dolaysız müdahalelerinin, yaşanan baskıların, ekonomik yıkımın, yozlaşmanın, sol ve demokratik güçlerin örgütsüzlüğünün ve dağınıklılığının da şüphesiz büyük etkisi vardı. Bu durumda direnen tek güç Kürtlerdi. Kendisine sosyal demokrat diyen CHP ise 2000'li yıllarda AKP karşısında sürekli sağa kayarak yüzde 25 oranını bir türlü aşamadı. İlk kez 1977'deki başarıdan 47 yıl sonra 31 Mart seçimlerinde bu oranı kırıp yüzde 37,7 ile birinci parti durumuna gelince 77 başarısı hatırlandı. Ve seçim kaybetmez denen AKP ve Erdoğan'ın yenilmezlik efsanesi 1977'de

Milliyetçi Cephe'ninki gibi yerle bir oldu. Halkların ak oyları karşısında en güçlü tiranların bile diz çökmek zorunda kaldığı bir kez daha ortaya çıktı.

Hem 1977'de hem 2024'de sağlanan başarı halkların eseridir

31 Mart başarısı 1977 seçimlerini, o seçimlerde elde edilen başarıyı anımsattı, ama kimse 1977 seçimlerinde ve öncesinde ne olup bittiğini ne sordu ne de sorguladı. Sanki bu “zafer” 31 Mart 2024 seçimlerinde yapılmak istendiği gibi CHP'nin tek başına bir başarısıymış gibi gösterilmeye, bir algı yaratılmaya çalışıldı. Oysa hem 1977'de hem 2024 seçimlerindeki başarı halklarımızın, işçi sınıfı ve emekçilerin, köylü ve çiftçilerin, aydın ve sanatçıların, genç ve kadınların, onların örgütlü güçlerinin mücadele ve katkılarıyla elde edilmiş başarılarıdır. O zaman sormak gerekir: Bu başarılar nasıl elde edildi? Kimlerin katkısı vardı? 2024'ün 1977'ye benzeyen ve ondan ayrılan yanları nelerdi?

Önce şu belirtilmeli ki, 1977'yi anlamak için 60'lı 70'li yıllara gitmek, TİP'i, DİSK'i, Denizleri, Çayanları, TKP'nin 1973 Atılımını, dev 1 Mayıs miting ve yürüyüşlerini, Maden-İş grevlerini hatırlamak gerekir. 1977 başarısı bu hareketler ve mücadeleler içinde oluşan halkın “düzen değişikliği” iradesi sayesinde gerçekleşmiştir. 31 Mart 2024 başarısı da en başta 80'li yıllarda başlayan ve 2000'li yıllarda BDP, HDP, YSP, DEM ile devam eden, ağır bedeller ödeyen Kürt halkının ve onunla dayanışmaya giren Türk işçi ve emekçilerinin, aydın ve akademisyenlerin verdiği özgürlük ve demokrasi savaşının, halkların, kadın ve gençlerin, çevre aktivistlerinin tek adam rejimine karşı ardıcıl mücadelelerinin sonucudur. Başarılar böyle elde edildi. Bunlar halkların eseridir.

Ne olmuştu 1977 yılında?

1977 başarısına giden yol 1965'da işçi ve gençlik hareketleriyle başladı

Türkiye halkları, işçi ve emekçiler, köylü ve çiftçiler, aydın ve sanatçılar, gençler ve kadınlar, barış ve özgürlük aktivistleri tarih boyunca hep baskı altında olmuşlardır. Sınıf mücadeleleri, gericilikle ilerçilik, demokrasi ile diktatörlük arasındaki savaşlar hep sert geçmiştir. Bu direnişler çoğu kez kanla bastırılmıştır. En kanlı bastırılanlar da Kürt halkının direnişleri olmuştur. Uzun baskı dönemlerinden sonra zaman zaman bir yükseliş dönemi de yaşanmıştır. Bu yükselişlerden biri de 60'lı yılların ortasında başlamış, 70'li yılların sonuna kadar sürmüştür. 1977 seçimleri burada bir kilometre taşıydı.

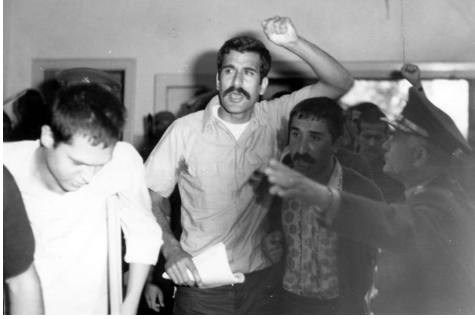
1960 darbesi sonrasında ülke göreceli bir liberalleşme yaşadı. Ülkeyi yağma ve talan eden Amerikan emperyalizmine ve onunla iş birliği yapan komprador burjuvaziye karşı güçlü bir işçi ve gençlik hareketi doğmaya başladı. Türkiye İşçi Partisi, TİP ve Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu DİSK kuruldu. TİP'in başına Aybar,

Boran, Aren'den oluşan TKP üyeleri geldi. Böylece işçi ve gençlik hareketi niteliksel bir yükselişe geçti. Ülkenin geri kalmışlığının, halkların yoksulluğunun, ezilmişliğinin nedeni NATO üyeliği, Amerikan emperyalizmi ve işbirlikçi kapitalistlerdi. Ülkede antiemperyalist, antikapitalist bir mücadele yükselmeye başladı. 1965'de TİP 15 milletvekili ile Meclis'e girdi. İlk kez Meclis ve Türkiye halkları işçi ve köylülerin, emekçi halkın, Kürt halkının çıkarlarını savunan gerçek bir muhalefet gördü. Meclis'te TİP'in, fabrikalarda DİSK'in direnişleri, sokaklarda gençlerin mücadelesi yepyeni bir boyut kazandı. 15-16 Haziran dev işçi direnişi yükselen devrimci harekete bir başka boyut



kazandırdı, sınıf mücadelesinin önemini gösterdi. Dünya ölçüsündeki 68-Hareketi de bu gelişmeleri etkiledi.

Denizlerin, Çayanların yönetimindeki gençlik hareketi NATO'ya, ABD üslerine, 6. Filo'ya karşı dev mitingler gerçekleştirdiler. Bu mitinglere saldıran ve Amerikan askerlerini savunanların başında bugün iktidarda olan AKP'lilerdi, Erdoğan'dı, Abdullah Gül'dü. Bu koşullarda tartışılan Türkiye'nin nasıl kurtulacağı sorunuuydu. Kurtuluş ve kalkın-



masının, halkın refah ve mutluluğunun, demokrasi ve özgürlüğün emperyalizmden kopmakla, kapitalist kalkınma yolunu terketmekle, planlı sosyalist kalkınma yoluna girmekle mümkün olacağı kanısı hızla halk yığınları arasında yayılmaya başladı. Türkiye'deki düzen bozuktı. Bu “bozuk düzenin” değişmesi şarttı. Gelişen bu yığın hareketleri karşısında kendisine Kemalist diyen CHP hızla “ortanın soluna” kaydı, kendisinin sosyal demokrat solcu bir parti olduğunu ileri sürdü. Bu süreç 1972'de partinin başına geçen Ecevit'le daha da hızlandı.

Cumhur İttifakının öncüsü Milliyetçi Cepheler

Sovyetler Birliği'nin dibindeki Türkiye'de yaşanan bu süreç ABD'ye NATO'ya fazla gelmeye başladı ve 1971'de frene bastılar. 12 Mart 1971'de orduya yeni bir darbe yaptırıldılar. Yükselen devrimci hareketi boğmaya çalıştılar. TİP ve DİSK yöneticilerinin çoğu tutuklandı. Başta Deniz Gezmiş ve Mahir Çayan olmak üzere gençlik liderleri ya idam edildi, ya dağlarda katledildi, ya da hapse

atıldı. Ama bu askeri darbe dipten gelen yığınların tepkisini durduramadı. Askeri rejime son verip sivil rejime geçmek zorunda kaldılar.

1973 seçimlerinde halk askeri rejime “hayır” dedi. Ama gericilik hâlâ güçlüydü. Ecevit'in Erbakan'la kurduğu koalisyon uzun ömürlü olmadı. Tek işlevi kısıtlı da olsa bir siyasi affın çıkarılması oldu. Hapishaneler büyük ölçüde boşaldı. Ama Ecevit'in 1974'te Kıbrıs'ta Sampson darbesini bahane ederek Ada'ya askeri müdahale yapması Türkiye'de ve uluslararası alanda bugüne kadar gelen büyük sorun oldu. Gericilik harekete geçti. Faşist, Milliyetçi Hareket Partisi MHP Başkanı Türkeş, dinci gerici Milli Selamet Partisi MSP Başkanı Erbakan ve diğer bazı küçük gerici, milliyetçi parti liderleri Adalet Partisi AP Başkanı Demirel yönetiminde birleşerek Milliyetçi Cephe'yi kurdular ve iktidarı ele aldılar. Milliyetçi Cephe bugünkü Cumhur İttifakının öncüsüyüdü. Bundan sonraki politik gelişmeler 1977 başarısını hazırlayan koşullardı.

Ülkeye ABD, İMF ve Dünya Bankası kredileri değil planlı kalkınma gerekti

Demirel yönetiminde kurulan Milliyetçi Cephe hükümeti ilerici, devrimci, demokratik güçlere, işçilere ve gençlere karşı büyük bir saldırıya geçti. Hedef işçi ve gençlik arasında yükselen devrimci hareketi boğmaktı. Faşist Türkeş ülkücü bozkurt gençleri polisin yardımcı gücü ilan edip özellikle üniversitelerde devrimci gençlerin üzerine sürdü. Aynı şeyi Erbakan da yaptı. O da dinci, İslami cihatçı örgütlerini harekete geçirdi. Başbakan Demirel de “Bana milliyetçi gençler adam öldürüyor dedirtemezsiniz” diyerek bu katiller sürüsüne arka çıktı. Bu şiddet olaylarında ve çatışmalarda 5 binden fazla genç hayatını kaybetti. Sokaklar ve meydanlarda, kahvelerde, üniversitelerde yaşam güvencesi kalmamıştı. Devrimci gençlerle faşist gerici gençler arasında kıyasıya bir mücadele gidiyordu.

Halkta Milliyetçi Cephe hükümetine karşı bir tepki yükseliyordu. Halk faşist ve

gerici saldırıların durmasını, ekonominin düzeltilmesini istiyordu. Ekonomi ise bugünkü gibi bir türlü düzeltilemiyordu. Hükümetin dışardan krediye ihtiyacı vardı, kredi arıyordu. Kredi verecek olan İMF ve Dünya Bankası'nın koşulları ise ağırdı. Kredi vermek için Cumhuriyetin kuruluşundan beri halkın birikimi olan Kamu İktisadi Kuruluşlarının özelleştirilmesini, onların yabancı tekellerin yağmasına açılmasını, halka ağır vergi ve zamlarla kemer sıkıtılmasını şart koşuyordu. Halk ise İMF'ye, Dünya Bankası'na tepkiliydi. Ülke zenginliklerinin uluslararası emperyalist tekeller tarafından yağmalanmasına karşı çıkıyor, ülkenin öz kaynaklarına yönelen yeni, planlı bir ekonomi politikasının uygulanmasını istiyordu. Kredi bulamayan hükümet ülkeyi uluslararası alanda 70 Cente muhtaç etti. Halk artık Milliyetçi Cephe hükümetinin gitmesini, sol ve demokratik güçlerin iktidara gelmesini, yokluktan ve yoksulluktan kurtulmayı istiyordu. Kurtuluşu da emperyalist bağımlılığa son vermekte, öz kaynaklarımızla planlı kalkınmaya geçmekte görüyordu. Bunun nasıl olacağını gösteren güçler de vardı. Toplumda Milliyetçi Cephe hükümetine karşı zımnen büyük bir ittifak oluşuyordu.

TKP'nin 73 Atılımı ve muhalefeti

Birleşiren İleri demokrasi politikası

Ülkede Milliyetçi Cephe'ye karşı güçlü bir ittifakın doğmaya başlamasında, emperyalizmden bağımsız planlı yeni kalkınma yolları aranmasında Türkiye Komünist Partisi TKP'nin 1973 yılındaki Atılımı ile birlikte Türkiye'de işçi, emekçi, köylü, çiftçi, aydın ve sanatçı, gençler ve kadınlar arasındaki etkinliğinin büyük katkısı olmuştu. TKP'nin Atılımı ile birlikte sınıf mücadelesi yeni bir boyut kazandı. İşçi sınıfının bilinç düzeyi yükselmeye başladı. Sendikaların, özellikle DİSK'in mücadelesi yalnız ekonomik değil, politik bir içerik de kazanmaya başladı. Çünkü bu iki mücadele içiçe girmişti. Ekonomik ve sendikal haklar ancak politik alanda elde edilen haklarla kazanılabiliyordu. Sendikalar daha güçlü bir şekilde demok-

ratik hak ve özgürlükleri savunmaya, ülkedeki emperyalist-kapitalist sömürü ve yağmaya daha çok karşı çıkmaya başladı. İşçi sınıfı bu kararlılığını grevlerde, Taksim'de yaptığı dev Bir Mayıs mitinglerinde ortaya koydu. 1977 Haziran'ında yapılacak seçim öncesi yapılan Taksim Bir Mayıs mitingi seçim için bir test, yığınların değişim isteğinin bir ölçüsüydü. Hükümet, derin devlet bu dev mitinge saldırdı, 37 can aldı. Ama yığınların direnme azmini kıramadı. Gençler ve kadınlar, aydınlar ve köylüler, emekçi katmanlar “yolumuz işçi sınıfının yoludur” diyerek işçi, emekçi, köylü, aydın, genç ve kadın eylembirliği ve ittifakını daha da güç-



lendirdiler.

TKP seçimlerde Milliyetçi Cephe hükümetine bir darbe indirilmesi, yenilgiye uğratılması politikasını başa aldı. Tüm güçlerin istediği düzen değişikliğinin “ileri demokrasi” politikasıyla mümkün olacağını gösterdi. İleri demokrasi emperyalizm ve işbirlikçi komprador burjuvazi dışındaki tüm güçlerin: burjuvazinin ulusal orta katmanlarından işçi ve emekçi sınıf ve katmanlara kadar hep birlikte iktidarı alması, halkın katılımıyla demokratik hak ve özgürlüklerin hızla genişletilmesi, planlı bir ekonomiyle ülkenin kalkınmasının sağlanması, böylece üretici güçlerin gelişmesi, sosyalizme açılan yolun hazırlanması demektir. İleri demokrasi anlayışı geniş yığınlar tarafından yankı buldu. Başta DİSK olmak üzere işçi sınıfı, orta katmanlar ileri demokrasi politikasını benimsediler. CHP lideri Ecevit de ileri demokrasi politikasını benimseyenler arası-

ndaydı. Adı konmasa da ileri demokrasi etrafında zımnen en geniş güçlerin bir seçim ittifakı oluşmuştu. Bu ittifakın hedefi sandıkta emperyalist güçleri, Milliyetçi Cephe'yi yenmek, tüm demokratik güçlerin ortak iktidarını oluşturmak, ileri demokrasinin önünü açmaktı. Bu anlayışla 5 Haziran 1977'de yapılan seçimlere gidildi. Seçim kabininde mühürler CHP'ye basıldı, ama sandıkta oylar Milliyetçi Cephe'yi yenmek, emperyalizme ve komprodor burjuvaziye bir ders vermek, ileri demokrasiye geçilmesini sağlamak için verildi, sandığa öyle atıldı.

1977 başarısı savunulamadı,

ABD 12 Eylül 1980 darbesini yaptırttı

Bu koşullarda gidilen 5 Haziran 1977 seçimlerinde CHP, Ecevit yüzde 41,4 ile birinci parti oldu. Bu yalnız CHP'nin değil tüm ileri demokrasi güçlerinin zaferiydi. Ama bu başarı tek başına iktidarı almaya, hükümeti kurmaya yetmedi. Devşirme milletvekilleriyle Ecevit yeni bir koalisyon hükümeti kurdu. Bu hükümet ise başarılı olamadı. İleri demokrasinin gereklerinden hiçbirini hayata geçirilemedi. Ecevit hükümeti devrildi, Milliyetçi Cephe yeniden iktidarı ele aldı ve harekete geçti. Faşist ve dinci güçlerin ilerici güçlere saldırılarını arttırdı. Ülkede bir faşist terör estirildi. NATO ve ABD devrimci güçlerin bastırılmasını istiyordu. Bu bastırılmadan, neoliberal politikalar kabul edilmeden kredi yok dedi. Hükümet ise bunu başaramıyordu. Çünkü halkta bu politikaya karşı büyük bir tepki vardı. Ülkede ilerencilikle gericilik arasında bir pat durumu oluşmuştu. Kim kimi savaşı kızışmıştı. Bu durumda ne yapılmalıydı? Yapılacak şey seçim öncesi zımnen gerçekleşen ittifakı şimdi açık, gerçek bir ittifaka, anti-faşist-antiemperyalist bir eylem birliğine, ittifaka dönüştürmektir. Bu başarısızdır. Burada tüm güçlerin yanısıra TKP'nin de büyük hataları oldu. Artık bugün yalnız 1977'de elde edilen başarıdan değil, o döneminden çıkarılacak dersler de önemlidir.

ABD ve NATO 1977 sonrasında Sovyetler Birliği'nin dibinde oluşan bu pat durumu-

na daha fazla tahammül edemedi ve Genel Kurmayı, Türk generallerini harekete geçirerek 12 Eylül 1980'de sonuçları bugün hâlâ yaşanan faşizan askeri darbeyi yaptırdı. Bundan sonrası biliniyor. ABD halkın değil, kendi has adamlarını iktidara getirdi. Bunların en önemlileri Özal ve Erdoğan'dır. Bunlar eliyle ABD ülkeyi kısıktırak NATO'ya, Batı'ya bağladı. Neoliberal politikaları dayattı, uygulattı. Ülke ve halk fakirleşti, Erdoğan ve Batı zenginleşti. Bugün Erdoğan'a karşı savaşıırken bilinmeli ki, Erdoğan'ın arkasında NATO, ABD, Batı ve onların çıkarları bulunmaktadır. Karşımızda düşman büyük ve güçlüdür. Ama oluşacak halkların iradesi ondan daha güçlüdür. Şimdi bu güç yaratılmalıdır.

Erdoğan'a 4 yıl daha ülkeyi yönettirmemek mümkündür

Buna rağmen hem 1977 hem 31 Mart 2024 gösterdi ki, bunları yenilgiye uğratmak mümkün, ama yenmek için işçi sınıfının ve emekçilerin kendi devrimci örgütlerini yeniden yaratması, yığın bağlarını güçlendirmesi, halklarımızın daha büyük bir dayanışma ve eylem birliği oluşturması, yeni ittifak kurması gerekmektedir. 1977'den 1980'e kadar geçen 3 yılı ABD ve faşizan gerici güçler kendi konumlarını sağlamlaştırmak için kullandılar. Şimdi Erdoğan da önündeki seçimsiz 4 yılı kendi konumunu güçlendirmek için kullanacağını ilan etmektedir. Buna izin vermemek 1977 sonrasında çıkarılacak en önemli derslerden biridir. Bu da en geniş güçlerin ittifakı ve onun vurucu güçlerinin felç edilmesiyle mümkündür. 1977'den sonra Milliyetçi Cephe sokakta ülkücü ve İslamcı katiller aracılığı ile estirdiği faşist terörle yığınları yıldırma çabası. Şimdi Erdoğan da elinin altındaki vurucu güçlerini ileri sürerek yaratacağı terörle yığınları yıldırabilir. Burada çok uyanık olmak gerekmektedir.

Ülkenin nasıl kalkınabileceği yeniden tartışmaya açılmalıdır

1977'de Milliyetçi Cephe'yi oluşturan güçlerle 2023/24'de oluşturulan Cumhur

İttifakı hemen hemen aynıdır. Bugünkü MHP o zamanki MHP'dir. Bugünkü AKP o zamanki MSP'dir. AP ise dağıldı. O zaman da şimdi de bunlar Amerikan yardımı olmadan, dışarıdan dolar gelemeden ülkeyi yönetemezler. Bunların ülkeyi kalkındırma diye bir sorunları yoktur. Hep kendi “keselerini” düşünürler. Ülke hep kriz içindedir. Enflasyon hep hiper enflasyondur. Vatandaşa hep kemer sıkıtılır. Vatandaş yokluktan, sefaletten bıkmıştır. 70'li yıllarda vatandaşın sırtına Kıbrıs macerasının yükü bindirildi, Şimdi de Kürtlere karşı yürütülen savaşın yükü bindirilmektedir. Vatandaş “şaşkın”, sürekli bir arayış içindedir. 1977'de ülkenin nasıl kalkınabileceği tartışılıyordu, şimdi bu da tartışılmıyor. Neoliberal politikalar alternatifsiz olarak halka dayatılıyor. Halkta yavaş yavaş bunlara dur demenin zamanı geldiği, Kürtlere karşı savaşın anlamsızlığı kavranmaya başlandığı görülmektedir. 1977'dekine benzer gelişmelere halk gebedir. Ülkenin nasıl kalkınabileceği, halkın yokluktan, enflasyondan nasıl kurtulabileceği, Kürt sorununun nasıl çözülebileceği artık açıkça tartışılmaya başlanmalıdır. Halk bu tartışmalar içinde faşist gerici güçleri yenme gücünü elde edecektir.

Tüm güçler açık, şeffaf ittifaklara hazır olmalıdır

Amerikancı faşizan gerici güçler kendi aralarında cepheler kurarken, ilerici ve demokratik güçler ancak zımnen, kimsenin açıkça ifade edemediği bir birliktelik kurabilmektedir. Zımnî birliktelikler Amerikancı güçleri yenmeye yetmemektedir. Yığınların önüne gözle görülen, elle tutulan birlikteliklerle çıkmak gerekmektedir.

Hem 5 Haziran 1977, hem de 31 Mart 2024 seçimleri gösterdi ki, toplumda tüm ilerici ve demokratik güçlerin iktidardaki Amerikancı işbirlikçi emperyalist güçlere, onların antidemokratik otoriter faşizan, dinci gerici temsilcilerine karşı zımnen kurulan ittifakların miyadı dolmuştur. Bu ittifakın oluşmasını 1977'de TKP, komünistler sağladı, 2024'de de DEM Partinin uyguladığı



“akıllı” politikayla Kürtler sağladı. Mühürler CHP'ye basıldı, oylar ise 1977'de milliyetçi Cephe'nin, 2024'de de Erdoğan'ın otoriter, faşizan, gerici tek adam rejimini yenilgiye uğratmak için sandığa atıldı. Şimdi bu ittifakı “alenen” yapmak, Erdoğan'ın tek adam rejimine karşı büyük bir ittifak yaratmak gerekmektedir. Bu da işçi sınıfının kendi devrimci parti ve sendikalarını, Marksçı-Leninci partisi TKP'yi yaratmayı, sınıf ve kitle sendikacılığını yeniden oluşturmayı, yığınlardaki yıllardan beri oluşturulan Kürt düşmanlığını kırmalarını, Kürt dostluğunu yaratmalarını gerektirmektedir. 1977'de yığınları saran ileri demokrasinin bugün aldığı somut biçim, Türkiye'nin demokratikleşmesi için Kürtlerin eşit haklı özgürlüğe kavuşması, demokratik bir cumhuriyette eşit, barışçıl, özerk ortak yaşamın sağlanmasıdır. Bu sağlandığı ölçüde Erdoğan'ı geriletmek ve giderek yenmek mümkün olacaktır. Kürt sorununda açıklık sağlanmadan işçi sınıfının ve Kürtlerin CHP çevrelerine kadar uzanan orta katmanlarla bir ittifak kurması zordur. Şimdi bu zoru başarmak sol ve demokratik güçlerin önünde duran görevdir. Bu görev gerçekleştirildiği ölçüde Türkiye demokratikleşecek ve özgürleşecektir. Erdoğan'ın 4 sene iktidarda kalma hayallerini kırmak, en kısa zamanda onun iktidarına son vermek bu ittifakın hayata geçirilmesiyle mümkündür. Zaman mümkünü hayata geçirme zamanıdır.

1 MAYIS'A ÇAĞRI / TKP - 1920

İşçiler, emekçiler, emekliler, aydınlar, esnaf ve köylüler, gençler ve kadınlar, çevre aktivistleri, Türkiye halkları!

Haydi, 1 Mayıs'ta meydanlara!

31 Mart seçim başarısını hem savunalım hem yükseltelim!

Erdoğan'ın ülkeyi 4 sene daha yönetmesine izin vermeyelim!

Hayat pahalılığına, enflasyona, yoksulluğa, sömürü ve yağmaya, talana, israfa karşı çıkalım!

Kürtlere karşı askeri operasyonlara, bölgedeki savaşlara karşı çıkalım!

Ülkemizde, bölgemizde, dünyada savaşa, silahlanmaya karşı barış hareketini yükseltelim!

BU sene Bir Mayıs'ı 31 Mart'ta 2024 yerel seçimlerinde elde edilen başarının heyecan ve coşkusuyla kutluyoruz. Sokaklara ve meydanlara gücümüzü, mücadele azmimizi bir kez daha göstermek için çıkıyoruz. Sendikalarımız, meslek kuruluşları, sol ve demokratik örgütler öncülüğünde meydanları dolduralım, mitinglerimiz iktidara yeni bir ihtar olsun.

22 yıllık AKP iktidarı sonunda, ülkede gerici faşizan bir diktatörlük oluştu. Toplum kutuplaştırıldı. Demokrasi, özgürlükler rafa kaldırıldı, yargı bağımsızlığını kaybetti. Kürtlere karşı savaş sürekliliği geldi. Hapishaneler doldu. Ülke emperyalizme, onun neoliberal politikalarına, çetelere teslim edildi.

Ülke ekonomisi derin bir krizin içine yuvarlandı. İşçiler, emekçiler, emekliler, dar gelirli; hayat pahalılığı ve enflasyon altında ezilmektedirler. Fabrikalarda, madenlerde, tarlalarda işçiler ve emekçiler yoğun bir baskı altındadırlar. Grev, sendika, toplu sözleşme hakları kullanılamaz hale geldi.

31 Mart yerel seçimlerinde bu gidişe bir dur denildi. Şimdi 1 Mayıs'ta bir kez daha dur denilmelidir. AKP/MHP iktidarını, Erdoğan'ın tek adam rejimini 4 sene beklemeden sonlandırmak işçi ve emekçilerin, emeklilerin, köylü ve çiftçilerin, aydın ve çevre aktivistlerin, gençlerin ve kadınların önümüzdeki dönemde verecekleri mücadelelere, örgütlülüklerine, yaratacakları geniş ittifaklara bağlıdır. Özellikle işçiler fabrika içinde ve dışında yapacakları eylemlerle bu mücadeleye öncülük yapmalıdırlar. 1 Mayıs 2024 bunun ilk adımı olmalıdır. Meydanlarda hep birlikte haykuralım:

22 yıllık AKP hükümeti, Erdoğan'ın tek adam rejimi yeter!

Demokratik hak ve özgürlüklerimizi geri alalım! Tüm politik tutuklulara özgürlük!

Fiyat artışlarına, yeni vergilere son! Asgari ücrete, emekli aylıklarına enflasyon üzerinde zam!

Kadınlara baskıya son! Eşit işe eşit ücret! Genç işsizliğe son! Herkese iş! Yaşanır bir Türkiye!

Haydi 1 Mayıs'ta alanlara! İstanbul Taksim Meydanı'ndan Diyarbakır İstasyon Meydanı'na kadar tüm meydanlar işçi ve emekçilerin, sol, devrimci, demokratik, barışsever



güçlerin, Türkiye halklarınınndır.

Yaşasın dünya işçi ve emekçilerinin birlik, dayanışma ve mücadele günü 1 Mayıs!

Yaşasın Türkiye işçi sınıfının, ezilen Türkiye halklarının sosyalizm yolunda demokrasi ve özgürlük mücadelesi!

Türkiye Komünist Partisi

TKP - 1920 www.tkp-online.com

BANGEWAZÎ JI BO 1 GULANÊ / TKP - 1920

Karker, kedkar, xanenişin, rewşenbîr, esnaf, gundî, ciwan, jin û çalakvanên hawirdorê, gelên Tirkiyeyê!

Di 1'ê Gulanê dakevin qadan!

Werin em serkeftina hilibjartinên 31'ê Adarê hem biparêzin û hem jî berzîr bikin!

Em rê nedeyne Erdogan 4 salên din welat birêve bibe!

Werin em li dijî buhabûna jiyânê, enflasyonê, xizanî, mêtinkarî, zêrandin, talan û îsrafê derkevin!

Em li dijî operasyonên leşkerî yên li dijî kurdan û şerên li herêmê derkevin!

Werin em li welatê xwe, li herêmê li cihanê, dijî şer û biçekbûnê derkevin û tevgera aşîxwaziyê bilind bikin!

EM îsal bi coş û kelecana serkeftina di hilibjartinên herêmî yên 31'ê Adara 2024'an di 1'ê Gulanê de pîroz bikin. Em dadikevin kolan û qadan ji bo careke din hêz û îradeya xwe ya têkoşinê

kolan û qadan ji bo careke din hêz û îradeya xwe ya têkoşinê nişan bidin. Werin em bi pêşengiya sendîka, rêxistinên pîşeyî, rêxistinên çep û demokratîk qadan tije bikin û bi xwenişandanên xwe ve hişyariyek nû ji hikûmetê re bidin.

Di dawiya 22 salên desthilatdariya AKP'ê de li welat dîktatoriya faşîst ya paşverû ava bû. Cîvaka ji hev hate dabeşkirin. Demokrasi û azadî hatin sekinandin, darazê serxwebûna xwe wînda kir. Şerê dijî kurdan bû bê rawestan û bê navber. Girtîgeh tije ne. Welat radestî emperyalîzmê, politikayên wê yên neolîberal û çeteyên wê kirin.

Aboriya welêt kete nava krîzeke kûr. Karker, kedkar, malnişin, kesên kêmdahat; Di bin buhabûna jiyânê û enflasyonê de tene perçiqandin. Li kargehan, li kanan, li zeviyan de karger û kedkar di bin zextên giran de ne. Grev, sendîka û mafên danûstandinên kolektîf êdî nikarin bêne bikaranîn.

Ev rêbazene di hilibjartinên herêmî yên 31'ê Adarê de hatine rawestandin. Niha jî di 1'ê Gulanê de divê em careke din bibêjin raweste. Karker, kedkar, xanenişin, gundî, cotkar, rewşenbîr û çalakvanên hawirdorê



nişan bidin. Werin em bi pêşengiya sendîka, rêxistinên pîşeyî, rêxistinên çep û demokratîk qadan tije bikin û xwenişandanên me ji hikûmetê re bibin hişyariyek nû.

Em îsal bi coş û kelecana serkeftina di hilibjartinên herêmî yên 31'ê Adara 2024'an di 1'ê Gulanê de pîroz bikin. Em dakevin

divê pêşengiyê bikin, li dijî desthilatdariya AKP/MHP'ê û rejîma yek zîlamî ya Erdogan li benda 4 salên din nemînin. Divê 1'ê Gulana 2024'an ji bo vê bibe gava yekem. Werin em bi hev re li meydana biqîrin:

22 salên hikûmeta AKP'ê û rejîma yek zîlamî ya Erdogan bes e!

Werin em maf û azadiyên xwe yê demokratîk paşve bigrin! Ji hemû girtiyên siyasî re azadî!

Êdî ji bihabûn û bacên nû re na! Li ser enflasyonê mûçeyên xanenişinan û mûçeyên kêmîrîn zêde bibin!

Zilma li ser jinan bi dawî bibe! Ji bo xebata wekhev heqê wekhev! Ji bo her

kesî kar. Tirkiyeyek ku meriv bikare lê bijî!

Werin, 1ê Gulanê de em dakevîne qadan! Ji Taksîma Stenbolê heta Qada Îstasyonê ya Amedê hemû qad yê karkeran, kedkaran, hêzên çep, şoreşger, demokrat, aştxwaz û gelên Tirkiyeyê ne.

Bijî 1'ê Gulana roja yekîtî, hevîrtin û tekoşîna karker û kedkarên cihanê!

Bijî têkoşîna demokrasî û azadiyê ya çîna karkerên Tirkiyê û gelên bindest ên Tirkiyeyê û yê li ser rêya sosyalîzmê!

Partiya Komunîst a Tirkiyeyê
TKP-1920

www.tkp-online.com

Başyazî:

Saygı Erdoğan'ın makamına değil, halkın iradesinedir!

ALDIĞI yenilgiden sonra kendisini bir türlü doğrultamayan, “Balkon Konuşması”nı bile ancak gece yarısından sonra yapabilen, “mesaj aldı” demesine rağmen parti içerisinde hâlâ bir düzenleme gerçekleştirilemeyen, sorumluluğu üstlenemeyen Erdoğan ve çevresi için seçimi kazanan muhalefetin ne düşündüğünü öğrenmek; onun iktidara karşı tutumunu anlamak, aldığı başarıyla iktidara meydan mı okuyacağı, yoksa bir uzlaşma yolu mu arayacağını bilmeleri, Erdoğan ve iktidarı için önemlidir.



Erdoğan bu nedenle, Özgür Özel'in tavrını öğrenmek için 31 Mart yerel seçimle-

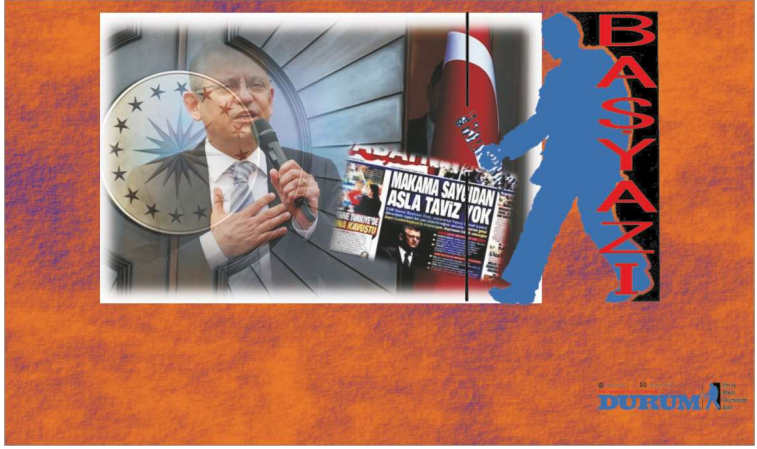
rinden bir hafta sonra Erdoğan'ın havuz medyasının önde gelen yayın organı “Sabah Gazetesi”nin faşist, gerici gazetecisi Yavuz Donat'ı harekete geçirtti ve CHP Genel Başkanı Özgür Özel'le manşetten verilen bir röportaj yapıldı. Herkesi şaşırtan bu röportajda bir “kurt yeniği” olması gerekiyordu.

Denebilir ki, Yavuz Donat'a fazla iş kalmadan Özgür Özel'in dili çözüldü. Öyle açıklamalarda bulundu ki, herkesi şaşırttı, Erdoğan'ı rahatlattı. Erdoğan anladı ki, ne iktidarı tehlikedeydi ne de seçim yenilgisinin sorumluluğunu üstlenmesine veya birilerinin üstüne yıkmasına gerek vardı. Bırakın meydan okumayı, uzlaşmadan da öteye Erdoğan'ın tek adam rejimini meşrulaştıran sözler sarfediyordu Özgür Özel. Eh, böyle biri Erdoğan'ı bir yerel seçimde yenmiş bir muhalefet lideri de olsa, havuz medyasının lider gazetesi Sabah'ın manşetine çıkmayı hak etmişti. Öyle de oldu.

“Makama saygıdan asla taviz yok”

Özgür Özel'in Yavuz Donat'ın Sabah'ın manşetine çıkarttığı söz bu: “*Makama saygıdan asla taviz yok*”. Özgür Özel'in söylediği sözler içerisinde en önemlisi bu sözdü! Hangi makam? Cumhurbaşkanlığı makamı! Saygı duyulacak bir cumhurbaşkanlığı makamı mı kaldı? Eskiden partiler üstü, bağımsızlığı ve tarafsızlığı olan, toplumun, ülkenin, devletin çıkarlarını, halkın refahını gözetten bir makamı cumhurbaşkanlığı. Seçilen kişi bu ilkelere uyar, halktan gelen tepkilere çok duyarlı olurdu. Erdoğan'ın bu makamı neye çevirdiğini Özgür Özel bilmiyor mu? Yine de hatırlamakta ve hatırlatmakta yarar var:

Bugün cumhurbaşkanlığı makamı partilidir, tarafsız ve bağımsız değil, Erdoğan'ın partisine bağlıdır. Millet ve devletin çıkarlarını değil, partisinin, çevresinin ve kendisinin çıkarlarını gözetir. Seçimlerde ve devlet toplantılarında partisinin ve kendisinin propagandasını yapmakta bir beis görmez. Çünkü Erdoğan başından beri başbakanlık ve cumhurbaşkanlığından oluşan parlamenter sisteme karşı idi. Ne olduğu tam anlaşılmayan, ama özü bir nevi sultanlık, padişahlık olan bir başkanlık sistemi istedi. MHP'nin cumhurbaşkanlığı olmalı itirazı



sonucu “Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi” doğdu. Bu sistem referanduma sunuldu. 2,5 milyon mühürsüz oyun sayılması sahtekârlığıyla referandumda zorla yüzde 51'i buldurtup kıl payı kabul ettirildi. Özünde halkın reddettiği, kabul etmediği bunun neresine saygı duyulur? Erdoğan'ın “*atı alan Üsküdar'ı geçti*” diyerek gasp ettiği ve kendisinin bile saygı duymadığı bu makama Özgür Özel'in saygı duymakta ısrar etmesi neyin nesidir? Kaldı ki Erdoğan kendisine Cumhurbaşkanı değil “Reis” dedirtiyor. Bugün güçler ayrılığının fiilen ortadan kaldırılan, devlet organları arasında denge ve denetim mekanizmalarını yok eden bir makama saygıdan asla taviz olmaz ne demektir? Meclisi işlevsiz kılan, yargıyı kendisine bağla-

yan, demokrasiyi, özgürlükleri rafa kaldıran bu bu makam saygı duyulacak bir makam mı?

Özgür Özel'in "saygıdan taviz yok" dediği bugünkü cumhurbaşkanlığı makamı 2017 referandumuyla iyice kuşa çevirttiği 12 Eylül darbe artığı olan bu anayasanın hangi kuralına uymaktadır ki kendisine saygı duyulsun? Bu makam Anayasa'ya uyuyor mu ki, saygı duyulsun? Bu makam resmen Anayasa'yı çiğniyor, her gün suç işliyor. Anayasa Mahkemesi'ni hiçe sayan, onun kararlarının herkes için bağlayıcılığını, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi AİHM kararlarının uygulanacağını Anayasa'ya koydurmasına rağmen şimdi onların kararlarını uygulamayarak anayasayı çiğnediği için mi, Anayasa Mahkemesi'nin kararına rağmen Can Atalay'ı, AİHM kararına rağmen Kavala ve Demirtaş'ı serbest bırakmadığı için mi saygı duyulacak? Kendisi saraylarda lüks içinde yaşarken, ailesini, çevresini, 5'li çetesini zenginleştirirken halkı pahalılık, enflasyon altında ezdiği için mi saygı duyulacak? Toplumunu kutuplaştırdığı, Kürtlere sürekli saldırdığı, şimdi Irak'la da anlaşıp Kürtlere karşı yeni bir savaşa kalkıştığı için mi saygı duyulacak bu makama?

Erdoğan'ın makamına saygı

Erdoğan rejimini meşrulaştırmaktır

Böylesine saygı duyulmayacak bir makama saygı duyduğunu ilan etmek bu saygısız makamı halk nezdinde meşrulaştırmaktır. Özgür Özel'den beklenen bu makamda oturan Erdoğan'ın bu makamı nasıl işgal ettiğini sorgulamak ve bu makamın eski partiler üstü, bağımsızlık ve tarafsızlığının nasıl kazandırılacağını halka anlatmaktır. Halk 31 Mart yerel seçimlerde bir kez daha beyan ettiği iradesiyle Erdoğan'ı o ceberut makamıyla birlikte istemediğini, "bittiğini" ilan etti. Özgür Özel halkın bu iradesine karşı davrandığının hâlâ farkında değil mi?

Özgür Özel bu makamı yalnız saygıyla anmakla kalmıyor, sanki Erdoğan gerçekten hakkıyla seçim kazanmış gibi göstererek ve ona 4 sene daha ülkeyi yönetme hakkı tanıya-

MAKAMA SAYGIDAN ASLA TAVİZ YOK

CHP Genel Başkanı Özel, yazarımız Yavuz Donat'a yeni dönemde nasıl bir yol izleyeceğini anlattı: **Saygım günü Sayın Cumhurbaşkanını arayacağım. Bayramını tebrik edeceğim**



- ARTIK 'BEN BELMEM' YOK
- KENDİSİNDEM radevaya isteyeceğim. Nereye randevu verirse orada görüleceğim.
- ESKİMLİ gibi: "Ben benim yannm görünem" yok. Böyle bir saygısızlık isteyeceğim.
- TERCİH ederim ki Çankaya Öskü'ne bulsunlar. Çünkü orada da Sayın Erdoğan'ın çabasına otlar var.
- ESKİ HASTALIKLARIM KURTULACAKMI?
- EN sarı muhtarlar olacaklar, fakat ötekilerden ve makamlara saygıdan asla ve asla taviz veremeyeceğim.
- ZİRÂ, ben milletin görevi gördüğü bir insanı yok sayar samı bu doğru bir şey değil.
- 3 ZAMAN kendi bedetine beskanlarımı da yok sayılmamı göze alırım. Bu konuşma 11.05.2023

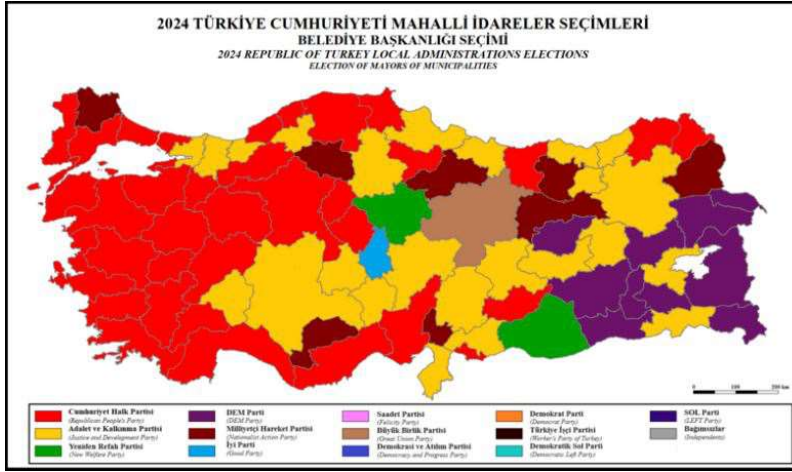
rak da meşrulaştırmaya kalkmaktadır. Özgür Özel, Erdoğan ile görüştüğünde kendisine "kendilerinin millet tarafından iktidar ile görevlendirdiğini" söyleyeceğini belirtmekle Erdoğan'ın yalnızca meşruluğunu değil üstünlüğünü de kabul etmek olduğunun farkında değil midir? Halk Mayıs 2023 seçimlerinde Erdoğan'ı "iktidar ile görevlendirmek" değil, Erdoğan'ı iktidardan göndermek için mücadele vermişti. Seçilemeyeceğini bile bile Kılıçdaroğlu'nun adaylık dayatması, 6'lı Masada Akşener'in Kılıçdaroğlu'nu itibarsızlaştırması, derin devletin oyunları, Erdoğan'ın devlet olanaklarını sonuna kadar kullanması ve düzenlediği hilebazlıklarla iktidarı almıştır. Aslında Erdoğan şimdiye kadar hiçbir seçimi hakkıyla kazanmamıştır. Onun hile yapmadığı, devletin tüm mali, maddi, idari olanaklarını kullanarak halklarımızın iradesini çalmıştır. Son 2023 seçimlerinde göçmenlere ve yabancılara verdiği vatandaşlık ve CHP'nin başıboş bıraktığı 65 bin sandık da cabası. Erdoğan her seferinde Kürt illerinde atadığı vurguncu, yağmacı kayımlarla Kürt halkının ve tüm Türkiye halklarının iradesini çiğnemiştir. Kutsal olan makam değil, halklarımızın iradesidir. Saygı makama değil, halkın iradesindedir. Halk Özgür Özel'den daha dik bir duruş beklemektedir.

Halklarımız Erdoğan'ın 4 sene daha iktidarda kalmasına onay vermedi

Özgür Özel Sabah'taki röportajında 31 Mart başarısını vatandaşın CHP'ye verdiği bir kredi olarak belirttikten sonra kendilerine milletin şu mesajı verdiğini vurguluyor: “sizi dört yıl izleyeceğim... Memnun kalmırsam krediyi artırarak devam ettiririm... Yoksa geri çağırırım.” Özgür Özel halkın mesajını çok yanlış okuyor. “Dört yıl izlemek!” demek Erdoğan'ın daha dört yıl iktidarda kalacak olması demektir, ama halkın dört yıl daha Erdoğan'ın iktidarına, talan ve yağmasına, enflasyon ve pahalılığa, antide-

yi dört yıla yaymak değil, hemen kolları sıvamak gerekir. Özgür Özel ise mücadeleden çok Erdoğan ile uzlaşa, diyalog, istişare ile durumu dört sene idare etmek istiyor. Halk da bunu istemiyor. Şüphesiz kimse o makamı ne kadar itibarsızlaştırılmış olsa bile o makamdaki kişiyle ülke ve toplumda, bir belediyede bir sorun çıktığında konuşulma diye bir durum yoktur: çünkü aslolan ülke ve halklarımızın çıkarlarıdır.

Ama Özgür Özel'in Sabah'a verdiği röportajda söyledikleri tam bir teslimiyet anlayışıdır. Özgür Özel bir yanda “meşru” Erdoğan veya AKP iktidarı diğer yanda da



“Türkiye nüfusunun yüzde 65'ine, milli gelirin de yüzde 85'ine hâkim bir coğrafyada yerel iktidarın” CHP'de olduğunu belirterek, diyalog kanallarını açık tutturmasının, birlikte çalışmanın, dönem dönem istişare etmenin zorun-

mokratik uygulamalarına, Kürtlere karşı saldırılarına, gericî faşizan diktatörlüğüne tahammül edecek takati kalmamıştır. Yerel seçimlerde halkın verdiği mesaj: “Biz Erdoğan'ı 2023 Mayıs'ında gönderecektik, 6'lı Masa her şeyi berbat etti, Erdoğan aradan stırıldı. 31 Mart'ta kimsenin beklemediği şekilde irademizi beyan ettik: Erdoğan'a 4 yıl değil 4 gün bile tahammülümüz kalmadı!”

Bu, “yarın Erdoğan'ı devireceğiz” anlamına gelmez, çünkü Erdoğan'ın daha belli bir gücü vardır. Önce onun bu gücünü kırmak, bunun için koşulları hazırlamak, Erdoğan'ın hâlâ etkisinde olan geniş emekçi yığınlarını kazanmak gerekir. Bu mücadele-

luğunu Erdoğan'a anlatmak istediğini söylüyor. Gerekçe olarak da “Ben milletin göreve getirdiği bir insanı yok sayarsam, o zaman kendi belediye başkanlarımın da yok sayılmasını göze alırım... Bu doğru bir şey değil” diyor. Millet Erdoğan'ı göreve getirmede, Erdoğan iktidarı gaspetti. Belediye başkanlarını ise halk yerelde iktidara getirdi, Erdoğan'a “senin sonun geldi” dedi. Gayet tabiidir ki, ülke iktidarıyla yerel iktidarların, muhalefet partileriyle iktidar partilerinin diyalog, istişare, uzlaşa içinde olmasından daha normal bir şey yoktur. Bunu şimdiye kadar engelleyen Erdoğan iktidarı olmuştur, bundan sonra da o olacaktır. Seçimin üzerinden çok geçmemesine rağmen başta Van ve

Mardin olmak üzere halkın irade gaspı çalışmalarına başlamışlardır.

Yığınlar erken seçim ve Özgür Özel'e dik dur diyor

Özgür Özel ise Erdoğan'a rica ediyor, uzlaşma teklifi yapıyor. Erdoğan'ın bundan 5 sene evvel İmamoğlu'nu Sarayda kırık sandalyeye oturtup diyalog ve istişareden ne anladığını ortaya koymuştu. Erdoğan'ın anlayışında bir değişiklik yoktur. O otoriterlikten, kendisine karşı biat ve itaat kültüründen asla vaz geçmez. Şimdi seçimde aldığı yenilgi nedeniyle sıkışık durumdadır. Uzatılan eli kapacaktır. Ama bununla kalmayıp kolu koparmak isteyecektir. Bunun panzehiri yığınlardan gelecek güç ve baskıdır. Özgür Özel'in bunu ne kadar gerçekleştireceğini zaman gösterecek. Sol ve ilerici, devrimci ve demokratik güçler ise yığınların kendi güçlerini daha belirgin ortaya koymaları için yığın çalışmalarına hız vereceklerdir.

Özgür Özel'in Sabah'taki röportajına kamuoyundan gelen tepkiler ise daha şimdiden etkisini gösterdi. Özel "halk isterse erken seçim de isteriz" demek zorunda kaldı. Bu da onun yerel seçim başarısını ne kadar yanlış ve eksik okuduğunun bir göstergesiydi. Şimdi yerel seçimlerde halkın verdiği mesaj iyi okunmalı ve yığınlarla bağlar güçlendirilmeli, yığınlar Erdoğan'a son darbeyi indirmek için hazırlanmalıdır. Sol ve ilerici, devrimci ve demokratik güçler her iki seçimde bunu çalışmalarlarıyla gösterdiler. Şimdi CHP ve Kemalistlerden Kürtler ve komünistlere kadar üstte ve tabanda geniş bir cephe kurulmalı, Erdoğan'ın karşısına çıkılmalıdır. Bunun ilk örneğini Erdoğan ile yapacağı görüşmede Özgür Özel vermelidir. Erdoğan'a bir ricacı değil bir demokrasi "mücahidi" olarak gitmelidir.

Özgür Özel'den "diyet" isteyen yok

Hem 2023 Mayıs seçimlerinde hem 31 Mart yerel seçimlerinde sol, ilerici, demokratik ve devrimci güçler, başta Kürtler olmak üzere Türkiye halkları AKP'ye, Erdoğan'a karşı oy verecekleri parti CHP olduğu için CHP'yi desteklediler. Erdoğan'ın yenilmesi

için canla başla mücadele ettiler. Yerel seçimlerde büyük bir başarı da sağlandı. Bu çalışmaları ve özverileri için onların CHP'den ve Özgür Özel'den özel bir beklentileri yoktur. Diğer bir deyişle Özgür Özel'in onlara ödeyeceği bir "diyet" yoktur. Erdoğan iktidarına son verme mücadelesi sol ve demokratik güçlerin, Kürtlerin de mücadelesidir. Mücadele geliştikçe, Özel yığınlardan gelen talepleri sahiplendikçe şimdi kendisini göklere çıkararak havuz medyası "Özel devrimcilere, Kürtlere diyetini ödüyor" diyeceklerdir. Çünkü bunlar 1977'de de Ecevit'e aynı şeyi yaptılar. Bunun da başını o zaman Tercüman gazetesi ve Nazlı Ilıcak çekmişti.

Sol, demokratik, devrimci güçlerin, Kürtlerin tek dedikleri, Erdoğan'ı yenmek için şeffaf geniş bir cephe çalışmasına başlayalım, Erdoğan rejimini meşrulaştıracak adımlardan kaçınalım, halkın gaspedilen iktidarına yeniden sahip çıkmasını sağlayalım, demokrasi ve özgürlükleri, güçler ayrılığını yeniden ikame edelim, politik tutuklulara ve rehinelere özgürlüklerini isteyelim, Kürtlere karşı savaşa, saldırılara dur diyelim, Türkiye'nin çok halklı, çok kültürlü, çok dinli, çok dilli gerçeğini yansıtacak bir Anayasa çalışmasını yükseltelim olacaktır. Erdoğan kendi nevi şahsına münhasır gerici faşizan tek adam rejiminden asla vaz geçmeyecek, kendi iktidarını güçlendirecek yeni bir anti-demokratik anayasa dayatacak, muhalefeti oyalayıp 4 sene daha iktidarda kalmayı deneyecektir. Buna müsaade edilmemelidir. Bilinmeli ki, halkın buna tahammülü yoktur. Erdoğan'ın "biz bitti demeden hiçbir şey bitmez" sözü kendi bittiğinin itirafıdır. Şimdi her şey Erdoğan'ı bitirmek için olmalıdır.



DURUM

Kim ki
Masal
Okumaktan
Bıktı!..



durum-online.com



bilgi@durum-online.com

İşçi Sınıfının Savaş Yolunda

64

İşçi Sınıfının Savaş Yolunda

DURUM